OCT - 3 1955

OCT 12 1955

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published Twice Weekly

By the Daugavas Vanagi. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvērs, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

WEDNESDAY, SEPTEMBER 28, 1955

LATVIJA AMERIKĀ

76./407. n-rs TREŠDIEN, 1955. GADA 28. SEPTEMBRĪ 5. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanagi. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvērs, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 colas telpu 1 slejā

„Miermīlīgā" PSRS atkal spridzina atombumbas

BALTIEŠI PROTESTĒ PRET MASKAVAS IELIKTEŅIEM AN DELEGĀCIJĀ

Dr. Māsēns atkal ievēlēts par priekšsēdi. — Pārmaiņas latviešu delegācijā. — Baltiešu protests AN

Apspiesto Eiropas nāciju asambleja, noslēgusi savu pirmā gada darbu, sanāca uz otrās sesijas pirmo sēdi 22. septembrī Ņujorkā. Pirmās sesijas darba pārskatu sniedza ģenerālkomitejas priekšsēdis Dr. V. Māsēns, paskaidrojot, ka savā pirmajā pastāvēšanas gadā asambleja izveidojusies par aktīvu, efektīvu un dzīvu starptautisku spēku, kas liek atskanēt apklusināto nāciju balsij daudz spēcīgāk visā pasaulē.

APSPIESTO NĀCIJU ASAMBLEJAS 2. SESIJA

Asambleja pieņēma Latvijas, Lietuvas un Igaunijas delegāciju deklarāciju, ko iesniegs Apvienotām Nācijām. Deklarācijā izteikts protests pret to, ka padomju delegācijā, kas ieradusies uz AN pilnsapulci, ietilpināti arī komūnistu ielikteņi Baltijas valstīs. Latvijas, Lietuvas un Igaunijas vārdā ir tiesīgi runāt vienīgi likumīgie diplomātiskie pārstāvji, kas cīnās par savu valstu neatkarības atgūšanu.

Asambleja apspriņināja mandātus atsevišķo tautu delegācijām jaunajā sastāvā. Katrai tautai ir 16 delegātu. Latviešu delegācijā ir pārmaiņas: aizgājis mons. E. Stukels, R. Drillis, A. Līdacis un A. Ūdris, bet no jauna uzņemti O. Rancāns un A. Puķīte. Ārpus ASV dzīvojošo delegātu vārdi vēl nav noskaidroti. Eiropas latvieši dos trīs delegātus, kurus izraudzīs LAK Eiropas centrs. Vienu delegātu dod LNA Kanadā un vienu Latviešu apvienība Austrālijā. Delegāciju izraudzīja kopējās apspriedēs Latvijas sūtniecības, Komiteja Latvijas brīvībai un ALA.

Latviešu delegācijā tagad ir šādas personas: A. Bērziņš (ALAs pārstāvis), A. Bļodnieks (KLB), P. Eglītis (ev.-lut. baznīcas virsvalde), A. Klīve (KLB), prāv. J. Kuplītis (ev.-lut. bazn.), E. Laimiņš (Univers. māc. spēku apv.), V. Māsēns (KLB), G. Meierovics (ALA), O. Rancāns (katoļu), K. Valters, jun. (Jaunatnes apv.), A. Puķīte (DV), trīs delegāti no Eiropas, 1 no Kanadas un 1 no Austrālijas. Bez tam pie latviešu delegācijas darbojas šādi lietpratēji: P. Ramanis (jurid. jaut.), Dr. J. Volmārs (saimniec. jaut.), A. Rumpeters, A. Ozoliņš un G. Stengrēvics (liberāļu pārstāvis).

Par asamblejas ģenerālkomitejas priekšsēdi visu tautu delegāti vienbalsīgi atkal ievēlēja latviešu delegācijas vadītāju Dr. Vili Māsēnu. Par vicepriekšsēdi — līdzšinējo G. Dimitrovu (Bulgārija) un par ģenerālsekretāru līdzšinējo B. Koste (Rumānija). Ar gandarījumu varam atzīmēt, ka visu apspiesto tautu pārstāvji par savu priekšsēdi arī turpmākam darbības gadam izraudzījuši mūsu tautieti.

Nākošā AEN Asamblejas sēde notiks 28., 29. un 30. septembrī. Šinī sēdē ieradīsies arī delegāti no Eiropas. Kā latviešu delegāts no Eiropas piedalīsies sūtnis Parīzē O. Grosvalds, kas otrdien ar lidmašīnu ieradīs Ņujorkā.

STIPENDIJA LATVIEŠU STUDENTEI

Studeņu korporāciju kopas Ņujorkā rīkotā tējas vakarā atlikums bija domāts stipendijas piešķiršanai kādai latviešu studentei. 17. septembrī Ņujorkas latviešu draudzes namā notika stipendijas pasniegšana. 800 dol. lielu stipendiju saņēma Imerijas meitene Velta Kalvijaka, kas studē medicīnu. Uzņēmumā no kr.: kopas t/l sekr. M. Bērziņa, vicesenjore E. Raistere, stipendijas saņēmēja Imerijas meitene V. Kalvijaka, Imerijas t/l audzinātāja J. Dukāte un kopas seniore E. Mise

MOLOTOVS APV. NĀCIJĀS

Padomju Savienības ārlietu ministrs Molotovs Apvienoto Nāciju pilnsapulcē paskaidro, ka Padomju Savienība ar vislielāko uzmanību uzklausīs pārējo valstu plānus bruņošanās ierobežošanai un pārraudzībai.

Ņujorkā. — Uzrunādams Apvienoto Nāciju pilnsapulci Ņujorkā, Pad. Savienības ārlietu ministrs Molotovs aicināja klātesošos pieņemt kopīgu rezolūciju prezidenta Eizenhauera priekšlikuma iedzīvināšanai, kas paredz militāro novietņu plānu apmaiņu Padomju Savienības un Sav. Valstu starpā, kā arī bruņošanās pārraudzību no gaisa. Eizenhauera priekšlikums, tāpat kā Padomju Savienbas bruņošanās kontroles plāns būtu nodomi Apvienoto Nāciju atbruņošanās apakškomitejas tālākai apstrādāšanai. Padomju plānā paredzēta atbruņošanās sistēmas izveidošana, ar kuŗas palīdzību viena valsts jau laikus tiktu informēta par otras agresīvajām tieksmēm. Ar šādas sistēmas palīdzību, pēc Pad. Sav. domām, varētu izvairīties no pārsteiguma uzbrukuma iespējas. Šīs sistēmas izveidošanu varētu panākt, ja novietotu novērotājus lielākās pilsētās, dzelzceļu mezglos un lidlaukos, tādējādi uzraugot karaspēka kustību un iespējamu armijas koncentrēšanu. Molotovs uzsvēra, ka pašreiz, kad pēc Ženēvas konferences var atelpot no agrākā saspīlējuma, Apvienoto Nāciju pienākums būtu jau minētos atbruņošanās plānus un priekšlikumus, kā arī tos, kuŗi vēl nāks, pieņemt par darbības galveno mērķi. Pēc Molotova ieskatiem atbruņošanās plānu izstrādāšana un atbruņošanās pārraudzības īstenošana ir daudz lietderīgāks solis aukstā kara izbeigšanai pasaulē, nekā militāru aliansu dibināšana.

Apvienoto Nāciju pilnsapulcei un atbruņošanās sarunām turpinoties, interesanti atzīmēt Savienoto Valstu atomenerģijas komisijas priekšsēža Štrausa ziņojumu, ka Padomju Savienībā izdarīts jauns atombumbas sprādziens.

Līdz šim vēl nav zināms, vai krievi izmēģinājuši vienkāršu atombumbu vai arī ūdeņražbumbu. Par Padomju Savienības atomsprādzienu serijas sākumu ASV atomenerģijas komisija ziņoja jau agrāk.

Tātad koeksistences laikmetā, platu muti runādami par atbruņošanos un atomieroču aizliegumu, darbos krievi rāda pavisam ko citu— turpina bruņoties un gatavo atombumbas.

PĒC REVOLŪCIJAS

PERONS SAŅEM ATLAUJU ATSTĀT ARGENTĪNU

Revolūcijā gāztais Argentīnas prezidents Perons saņēmis jaunās valdības atļauju atstāt valsts robežas. Lūgumus Argentīnas atstāšanai iesniegusi arī vairāki agrākie Perona valdības ministri, kas pēc revolūcijas patvērušies dažādās sūtniecībās.

Buenosairesā. — Jaunā Argentīnas pagaidu valdība ziņo no Buenosairesas, ka agrākajam prezidentam Peronam izsniegta atļauja izbraukt no Argentīnas. Kopš savas atkāpšanās dienas Perons atrodas uz kādas Paragvajas lielgaballaivas, kuŗu remontē Buenosairesas ostā. Sagaida, ka Perons dosies trimdā uz Paragvaju. Vairāki Perona valdības ministri atraduši patvērumu dažās Dienvidamerikas valstu sūtniecībās Buenosairesā un tagad prasa pagaidu valdības atļauju netraucēti atstāt Argentīnas robežas.

Kamēr Buenosairesā pagaidu valdība prezidenta ģen. Lonardi vadībā cenšas nodibināt revolūcijas satricinātā valstī mieru un kārtību, otrā lielākā Argentīnas pilsētā Rosario Perona piekritēji vēl joprojām turpina cīnīties. Nedēļas nogalē vien Rosario cīņās peronistu un revolūcionāru rindās ievainotas un nogalinātas vairāk kā 200 personu. **Visā Argentīnas revolūcijas laikā nogalināto skaits pārsniedz 4000. Bez Rosario pilsētas, vietējā rakstura sacelšanās pret jauno pagaidu valdību uzliesmo arī vienā otrā citā provincē, kur fanātiskie Perona piekritēji nevēr samierināties ar prezidenta krišanu.**

Pirmajās valdīšanas dienās ģen. Lonardi pagaidu valdība ir izrādījusies ļoti aktīva un tautā jau kļuvusi populāra, kā to rādīja ģen. Lonardi sagaidīšana Buenosairesā, pārsniedzot visus Perona laikā redzētos pūļa sumināmus.

Uzņemdamies Argentīnas pagaidu valdības prezidenta pienākumus, ģen. Lonardi paziņoja, ka Perona piekritēju piesātinātais Argentīnas Kongress ir atstādināts un ka divas provinces, kas līdz šim nesa bijušā prezidenta un mirušās Ēvas vārdus, turpmāk atgūs savus iepriekšējos nosaukumus. Visi politiskie cietumnieki tiks atbrīvoti. Pagaidu valdība nākamo 20 līdz 25 dienu laikā izstrādās plānus jaunām vispārējām vēlēšanām un, atkarā no stāvokļa valstī, tauta savas balsis par jauno patstāvīgo Argentīnas valdību varēs nodot nākamo 180—220 dienu laikā. Argentīnas pagaidu valdība ir jau paspējusi pieprasīt atzīšanu Vašingtonā, un sagaida, ka tuvākās dienās Sav. Valstis oficiāli akceptēs pārmaiņas Argentīnas valdībā.

SAV. VALSTU PREZIDENTS IEVIETOTS SLIMNĪCĀ

Denverā — 24. septembra agrā rīta stundā Sav. Valstu prezidents ģen. Eizenhauers pārcieta vieglu sirdstrieka lēkmi. Prezidents nekavējoties nogādāts slimnīcā, kur ārsti viņu ievietojuši skābekļa teltī. Spriežot pēc četru sirdsslimību speciālistu izteicieniem, Eizenhauera veselības stāvoklis ir apmierinošs, kaut gan briesmas vēl nav pāri. Slimībai turpinoties bez sarežģījumiem, ārsti sagaida, ka pilnīga prezidenta atveselošanās prasīs vismaz trīs mēnešus. Prezidenta slimības laikā viņa pienākumus izpildīs viceprezidents Niksons.

SARKANĀS ĶĪNAS TIRGUS KĀRDINA RIETUMUS

Spriežot pēc ziņām, kas plenāk no Vašingtonas un Tokio, komūnistu Ķīna tuvākā nākotnē iespēms pārējām valstīm līdzvērtīgu vietu pasaules tirgū. Rietumeiropā un Japānā tirgotāji jau tagad skaita peļņu, kāda radīsies paveroties tirgiem komūnistu Ķīnā. Taču ASV ir mazliet skeptiskākas nekā Eiropa un Āzija. Amerikāņi, kam ar ķīniešiem pēdējā laikā ir bijusi daudz lielāka saskare nekā eiropiešiem, Ķīnas tirgus drudzi atzīst par mirāžu. Amerikāņi sagaida, ka šim tirgum paveroties, komūnistu Ķīna iegūs visu, kas vien tai nepieciešams, kamēr pārējās valstis paliks zaudētājas.

Vašingtonā. — Sav. Valstu draugi un sabiedrotie visā pasaulē spiež ASV valdību atcelt tirdzniecības aizliegumu ar komūnistu Ķīnu. Līdz šim stratēģiski svarīgās preces komūnistu Ķīnai oficiāli bija aizliegts pārdot. Londonā, Tokio un pārējās pasaules tirdzniecības pilsētās tirgotāji, sajuzdami bagātīgu peļņu darījumos ar Ķīnas komūnistiem, jau berzē rokas. Baumas klīst, ka ASV gatavojas padoties pārējo valstu spiedienam un atcelt aizliegumu pārdot stratēģiski svarīgas preces Ķīnas komūnistiem. Šo preču tirdzniecību ar komūnistu Ķīnu brīvā pasaules pārtrauca neilgi pēc Ķīnas iestāšanās Korejas karā. Sākumā likās, ka amerikāņiem tirdzniecības jautājumā būs jāpiekāpjas savu sabiedroto priekšā, jo vajadzēja iegūt pēdējo atbalstu pilnsapulces balsošanā, lai komūnistu Ķīnu atstātu ārpus Apvienotām Nācijām līdz nākamajam gadam. Tagad tas nu ir noticis. Komūnistu Ķīna Apvienoto Nāciju pilnsapulcē tika izbalsota. Ja nu ASV tagad atbalstīs normālu tirdzniecisko darījumu atsākšanu ar komūnistu Ķīnu, tad, acīmredzot, tas interesē arī pašus amerikāņus. Pēc brīvās pasaules tirgotāju domām pašreizējos apstākļos tirdzniecības ierobežošanai ar komūnistu Ķīnu nav ne mazākā pamata, jo tā ar Rietumu pasauli kara stāvoklī neatrodoties. Gluži otrādi, Ženēvā notiekot sarunas, kuŗu rezultātā, kaut gan arī pavisam lēni, mājās sāk pārrasties gadiem ilgi komūnistu apcietinājumā turētie amerikāņi. Tirgotāju acīs tas ir pilnīgi pietiekams pierādījums komūnistu Ķīnas miermīlīgajai nostājai. Arī Savienoto Valstu diplomātu starpā ir personas, kas tirdzniecību ar komūnistu Ķīnu atzīst par pilnīgi nepieciešamu — par vienu no vissvarīgākiem soļiem Sav. Valstu attiecīsmju normālizēšanai ar Āziju.

Taču Sav. Valstu valdības nostāja tirdzniecības ierobežojumu atcelšanas jautājumā pagaidām vēl ir nogaidoša, varētu pat sacīt — negatīvi nogaidoša. Sav. Valstu valdības aprindās valda uzskats, ka tirdzniecības atcelšana brīvās pasaules rokās ir spēcīgs trumpis, kuŗu drīkstēs izspēlēt tikai tad, kad pienāks īstais laiks. Tā, piemēram, attiecīgais laiks būtu pienācis, ja komūnistu Ķīna dotu solījumu, ka nemēģinās iekarot Formozu. Sav. Valstu vadības atturībai ir arī vēl kāds cits iemesls, proti, amerikāņi baidās, ka tirdzniecības ierobežojumu atcelšana paātrinātu komūnistu Ķīnas uzņemšanu Apvienotās Nācijās.

Skeptiķi domā, ka angļi un japāņi būs daži vilušies uzsākdami stratēģiski svarīgo materiālu tirdzniecību ar komūnistu Ķīnu, jo komūnistiem nebūs ar ko samaksāt.

Iemeslu šādām aizdomām ir ļoti daudz un tādēļ tirgoties kārajiem Rietumiem ASV iepriekš iesaka labi apdomāties, pirms spert izšķirīgo soli.

Pašreiz komūnistu Ķīnas tirdzniecība ir cieši saistīta ar padomju bloka valstīm. Pagājušā gadā Pad. Savienība un tās sateliti komūnistu Ķīnai deva 80 proc. importa.

Pekingas sāpīgākais punkts ir tās smagā rūpniecība, kas jāpacel līdz tam līmenim, kur ķīnieši var justies neatkarīgi no pārējās pasaules. Tādēļ komūnistu Ķīna ir ieinteresēta tikai tādu materiālu un preču importā, kas vajadzīgi smagās rūpniecības celšanai.

Komūnistu Ķīnas maksātspējas ir ārkārtīgi ierobežotas. Ārzemēs tai nav gandrīz nekādu kapitālu un eksportspējas samērā niecīgas. Pagājušā gadā komūnistu Ķīna eksportēja 1.750.000 to sojas pupu un labības, apm. 250.000 to vairāk nekā iepriekšējos gados. Bet šāds eksports nozīmē Ķīnas saimniecības galīgu noplicināšanu. **Piemēram, pagājušā gadā, eksporta, plūdu un sausuma rezultātā plašas Ķīna provinces cieta badu, kamēr visai pārējai Ķīnai bija jāsamierinās tikai ar visnepieciešamākām pārtikas devām. Ārkārtīgā pārtikas trūkuma rezultātā dandzās vietas izcēlās nemieri — bada mūžīgais sekotājs.**

Nav nekāds noslēpums, ka stratēģiski nesvarīgo preču laukā brīvās pasaules tirdzniecība ar komūnistu Ķīnu sāk lēnām pieaugt. Ņemot Angliju kā vienu no vislabākiem piemēriem redzam, ka šogad Anglijas eksports uz komūnistu Ķīna stāv apm. 25% augstāk nekā pagājušā gadā. Komūnistu Ķīnas tirdzniecība ar Indiju ir tikpat kā divkāršojusies. Arī ar citām valstīm jūtams neliels tirdzniecisko darījumu pieaugums.

Taču Sav. Valstu lietpratēji domā, ka stratēģiski svarīgo preču tirdzniecības ierobežojumu atcelšana, ko komūnistu Ķīna cenšas panākt par katru cenu, stāvokli nemainīs. Pašreizējais Ķīnas eksports atrodas zem Padomju Savienības papēža, bet iekšējo saimniecību sašaurināt vēl vairāk, lai atbrīvotu preces eksportam, ķīnieši vienkārši nespēj. Un pie pašreizējā eksporta komūnistu Ķīna nevar atļauties palielināt importu.

KLUSAJĀ OKEANĀ AIZSARDZĪBA PALIEK

AUSTRĀLIJAS, JAUNZĒLANDES UN SAV. VALSTU ĀRLIETU MINISTRI APSPRIEŽAS

Kaut gan Ženēvas konferencē panāca saspīlējuma mazināšanos, stāvoklis pasaulē nav vēl tik tālu uzlabojies, ka Sav. Valstis, Austrālija un Jaunzēlande varētu uzdrošināties samazināt apsardzību Klusā okeanā.

Vašingtonā. — Nedēļas nogalē uz trīs stundu ilgām sarunām sanāca: Austrālijas ārl. ministrs Kēsijs, Jaunzēlandes - Mekdonalds un Sav. Valstu — Dalless, lai pārrunātu starptautisko stāvokli un koordinētu visu trīs valstu valdību ārpolitisko nostāju. Sarunās ārlietu ministriem izdevās panākt vienošanos visos jautājumos. Apskatot militāro, saimniecisko un politisko stāvokli Tālos Austrumos un Dienvidaustrumāzijā, ārlietu ministri nolēma, ka Klusā okeana apkārtnes aizsardzība turpināma tāpat kā līdz šim. Austrālijas un Jaunzēlandes ārlietu ministri apsveica prezidenta Eizenhauera panākumu Ženēvā, izteikdami cerību, ka saspīlējums pasaulē joprojām turpināsies samazināties. Tai pašā laikā ārlietu ministri bija spiesti atzīt, ka,vadoties ar faktiem un nepadodoties liekām ilūzijām, līdzšinējie pasaules notikumi ne ar ko neliecina par tādu saspīlējuma samazināšanos, kas attaisnotu aizsardzības samazināšanu Klusajā okeanā. Viens no triju ārlietu ministru galvenajiem tematiem bija komūnistu subversīvā politika Dienvidaustrumāzijas valstīs, apdraudot šo valstu iekšējo drošību.

Austrālijas un Jaunzēlandes ārlietu ministri apmeklēja Sav. Valstis sakarā ar Apvienoto Nāciju pilnsapulces desmito sēdi.

DALLESS PROPONĒ ĪSTA „MIERA DEKĀDI"

Apvienoto Nāciju pilnsapulcē Savienoto Valstu ārlietu ministrs Dalless teica runu, kuŗā viņš aicināja pasaules tautas nākošos 10 gadus pārvērst īstā „miera dekādē."

Padomju Savienībai Dalless ieteica atdot brīvību visiem saviem satelitiem, prasot Vācijas apvienošanu un atcelt komūnistu Ķīnu atturēties no varas politikas.

Viņš arī pieprasīja pieņemt prez. Eizenhauera priekšlikumu par „valējām debesīm," lai varētu kontrolēt bruņotos spēkus.

Dalless paziņoja, ka 4 lielvalstis atbalstot Austrijas uzņemšanu Apvienotajās Nācijās, kā arī aicināja Izraēlu un arabu valstis atbildēt uz viņa priekšlikumu garantēt Palestīnas robežas.

„Mēs 10 gadu esam dzīvojuši bez jauna kara," teica Dalless, „kas ir liela laime, bet šis miera periods nav nesis atvieglinājumu. Tas bija — ierobežota kara un bruņošanās laiks, kam jādara gals. Četras lielvalstis Ženēvā par to izteicās."

Neskaidrības Marokā un Parīzē

FRANCIJAS MINISTRU PREZIDENTS FORS ATSAUC PARLAMENTA AIZSARDZĪBAS KOMITEJAS PRIEKŠSĒDI PJĒRU MONTĒLU NO MISIJAS ZIEMEĻAFRIKĀ.

Parīzē. — Baidīdamies no tālākiem sarežģījumiem Marokas protektorātā, Francijas ministru prezidents Fors atradis par prātīgāku atsaukt no Ziemeļafrikas Marokas reformu ienaidnieku Pjēru Montēlu, Francijas parlamenta aizsardzības komitejas priekšsēdi, kuŗš pārbaudīja franču aizsardzības sistēmu Marokā. Savas misijas laikā Montēls kūdīja sultānu Ben Arafu nepadoties Francijas valdības plāniem, kuŗos paredzētas politiskas reformas Marokā. Kā zināms, reformu pirmais solis ir Ben Arafas atcelšana, lai viņa vietā stātos trīs vīru padome, kuŗas pienākumos būtu izraudzīt pirmo Marokas valdību, kas savukārt uzsāktu sarunas ar Francijas valdību par lielāku pašnoteikšanās tiesību piešķiršanu Marokai. Montēla aģitāciju Ziemeļafrikā Parīzes politiķi uzskata par nopietnu faktoru valdības plānu aizkavēšanai. Ben Arafu Marokā atbalsta konservātīvie franču un arabu elementi, kas nacionālistu tendencēs saskatī sava stāvokļa apdraudējumu. Kaut gan Montēls radījis sajukumu, ģen. de Latūrs tomēr ir nolēmis kerties pie Marokas reformu īstenošanas. Datums reformu sākumam gan nav vēl noteikts.

Sakarā ar stāvokļa neskaidrību Marokā, tikpat liela neskaidrība valda arī Parīzē, kur Fora kabineta nākotne karājas mata galā. Francijas parlaments darbību uzsāk 4. oktobri. Ja līdz tam laikam ministru prezidents Fors nespēs attaisnot savu Ziemeļafrikas politiku, Francija var rēķināties ar kārtējo valdības krizi. It kā savas piekāpīgās Marokas politikas dēļ ministru prezidents Fors jau tagad ir zaudējis daļu no labā spārna deputātu atbalsta. Sociālistu deputāti vien, kas Fora valdību atbalsta vienīgi Ziemeļafrikas politikas jautājumos, labā spārna deputātu zaudējumu nespēs aizstāt. Arī Fora centra partiju sabiedrotie, jo sevišķi populārie republikāņi, kļūst nepacietīgi sakarā ar valdības lēnīgo koloniālpolitiku, un draud ministru prezidentam atraut savu atbalstu.

Ģen. de Latūrs jau dažu nedēļu laikā paspējis radīt lielu neuzticību Marokas nacionālistu aprindās. Tie domā, ka viņš pat nemēģinās izdarīt valdības paredzētās reformas, jo ir konservātīvs, tāpat kā vairums vadošo franču militāristu. Jau tas vien, ka ģen de Latūrs, vēl līdz šim nav izšķīries, kad mīnētās reformas Marokā sākt iedzīvināt, norāda, ka viņš par šo lietu nav sajūsmināts. Atstādams reformu sākšanai izvēli ģen. de Latūra rokās, ministru prezidents Fors viņa priekšā ir jau kapitulējis.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRINBERGS

MEKLĒSIM PAZUDUŠO PRIEKU

Laikam gan nav nekā apnicīgāka — tā teiks katrs lasītājs — kā katru gadu vismaz pāris reizes lasīt laikrakstos, klausīties biedrību pilnsapulcēs un dzirdēt no nelūgtiem viesiem — ziedojumu vācējiem, ka atkal un atkal jāatver maks un jāziedo trūkumcietēju aprūpei.

Bet pasaules kārtībā, diemžēl, nekas nemainās, un tiem mūsu tautas brāļiem, kas sirgst Vācijā, nīkst nometnēs, vai kara laikā locekļus zaudējuši, nav spējīgi paši sevi apgādāt, nekādi nejauši brīnumi vai necerēti labvēļi kā tas kādreiz lasāms dēku stāstos vai pasakās, malzi, aizdaru un pajumti klāt nenes. Šis aprūpes darbs tādēļ nemitīgi, gads gadā, jāveic vien mūsu pašu spēkiem, lai arī cik apnicīgi tas dažam labam neliktos. Jo aukstums, slimības, trūkums un citas dzīves ilkstas ir neatlaidīgas ikdienas pavadones, kas neatstājas ne brīdi no tiem, kuŗus reiz izraudzījušas par saviem upuriem.

Bet tādu mūsu tautai Vācijā ir daudz — tur ir daudzbērnu ģimenes ar vienu apgādnieku, kuŗas bāreņi ilgojas pēc jaunas, siltas drēbju kārtas un kāda maza, gaiša prieka Ziemassvētku baltajā klusumā. Tur ir vecie tēvi un māmuļas, kuŗu apgādnieki ierauti Otrā pasaules kara iznīcības viesuļos un kas nu vientuļi, bieži aizmirsti un pamesti, vada savas vecuma dienas kādā veco ļaužu mītnē.

Tur ir mūsu kara invalīdi, kuŗu sirdis ir dzīves alku, bet arī rūgtuma pilnas par to, ka viņi it kā atstāti ielās, varenās dzīves aizdurvē, un savu tēvzemei ziedoto locekļu dēļ nespēj paši saviem spēkiem sagādāt sev visu nepieciešamo dzvei tā, kā to spēj daudzi laimīgākie un arī veiklākie brāļi.

Tur ir slimnieki sanatorijās, kas, ieročus cilādami, dubļu un asiņu grāvjos gulēdami, sabojājuši savu veselību, ka arī kļuvuši par dzīvē nederīgiem invalīdiem.

Bet viņu sirdis, ilgas un sapņi nav miruši, un, tāpat kā mēs veselie, arī viņi visi grib kaut pāris reizes gadā, kaut vai lielās mīlestības svētkos, justies kā dzīves saules pusē, lai uz brīdi aizmirstu savu rūgto ikdienu.

Un viņiem nevajaga daudz, lai pamirdzētu prieks — viņi nav vēl tik izlepuši kā mēs, veselie, kas bieži veltīgi meklējam prieku savās siltajās mājās pie pilniem galdiem, bet — nespējam to ieraudzīt.

Bet varbūt mēs atradīsim savu pazudušo prieku, ja mācēsim to dāvināt kādam citam, varbūt ar pāris dolariem, ko itin viegli katrs var atraut no sava cigaretēm, spēka dzērlena vai miglas bilžu rēķina. Ja ar tik ļoti no mums galdīto svētku dāvanu spēsim ieskīlēt siltas gaismas staru kāda dzīves pabērna skatā, tad šis derīgi dotais spožais dālderis, kādas neredzamas burvības nests, metīs savu spožumu atpakaļ mūsu pašu dzīvē, piepildīdams to ar nekad agrāk neizjustu svētību.

Jo pasaulē valda neapspīdāms dzelzs likums, ko tik bieži neapzinādamies esam izjutuši arī savā dzīvē: nekas zemes virsū nepazūd, nepagalst nedz mūsu labie vai slikstie darbi, ne domas, bet agri vai vēlu atgriežas pie mums atpakaļ. Un arī tas, ko esam devuši vai vēlējuši otram, ietekmē mūsu pašu dzīvi.

Tādēļ arī tas Ziemassvētku prieks, ko ar devīgu roku dalīsim citiem, atgriezīsies bagātīgi mūsu dzīvē, ienesot tur siltumu, gaismu un īsto laimes izjūtu, ko nespētu nekad sagādāt sīksti plaukstā iežņaugtā, čaukstošā dolaru zīme.

Dosim ar siltu sirdi, lai ne tikai saņēmēju, bet arī mūsu pašu dzīve kļūtu pilnīgāka, jo — kas gan vēl lielāks ir pasaulē par dāvināšanas un ziedošanās prieku?

Gr.

KAUT VAI $1.00 ZIEMSVĒTKU AKCIJAI

Būsim devīgi Ziemassvētku priekam

1. Ziemassvētku ziedojumu vākšanas akcijas komiteja paziņo, ka uzsāk kārtējās dežūras katru vakaru no pl. 6.30 līdz 9.00 Daugavas Vanagu mājā redakcijas telpās, 123 Huron St. Toronto, tel. EM-8-0792.

2. Organizācijas, draudzes, kā arī atsevišķas personas, kas vēlētos veicināt akcijas labo izdošanos, var saņemt ziedojumu vākšanas sarakstus redakcijas telpās pie DV Toronto nod. kasiera darba vai arī dežūras laikā. Ziedojumu sarakstus var pieprasīt arī pa telefonu EM-8-0792.

3. DV Toronto nod. biedri, kuŗi nav vēl saņēmuši ziedojumu vākšanas sarakstus, var pieprasīt tos augšminētā vietā un laikā.

4. Ziedojumus var iemaksāt arī pa pastu uz šādām adresēm:

a) Ziemassvētku akcijai, 123 Huron St. Toronto, Ont.

b) DV KV kasierim V. Čuriskam, 46 Aberdeen Ave., Toronto, Ont.

5. Informācija pieprasāma un vispārēja vēlēšanas aizstāvēja kā talsnīgu un labu lietu, jo visām organizācijām, grupām un politiskām partijām, kuŗas grib lojāli strādāt kopā ar visiem trimdas latviešiem, vēlēšanās dota iespēja nelerobežoti piedalīties.

Bez šiem Zviedrijas latviešu domstarpību pamatjautājumiem tika pārrunāti vēl daudzi citi jautājumi.

Rezultātā Zviedrijas latviešu saimē tagad, pēc pulkveža Januma atgriešanās Rietumvācijā, valda pārliecība, ka līdzšinējā nenotēlktība un neizšķiršanās par Zviedrijas latviešu pārstāvēšanu Eiropas latviešu centrālā institūtā tiks nokārtota, atzīstot 18.—25. oktobrī ievēlētās Centrālās Padomes tiesības pārstāvēt Zviedrijas latviešus. Tas reizē cels arī visu Eiropas latviešu aktīvitāti un sekmēs latviešu centrālās pārstāvniecības radīšanu, pēc kādas jau daudzas reizes ir pierādījusies cieša vajadzība.

Ja ar tādu iznākumu būs beidzies pulkveža Januma Zviedrijas apciemojums, tad tas būs ievērojams pakalpojums arī visai mūsu trimdas aktīvā darba saimei, tātad Latvijas atbrīvošanas lietai. Par to patlaban Zviedrijas latviešu saimē valda patiess prieks un gandarījuma jūtas.

UZ SAPRAŠANĀS CEĻA

Pulkvedis Janums iepazīstas ar Zviedrijas latviešu sabiedrisko rosību un DV darbu

Vēstule no Stokholmas

Pulkvedis Janums Zviedrijā bija gaidīts jau gadus divus, — tūdaļ pēc LAIK EC sesijas Annabergā pie Bonnas 1953. gada augustā, kad šī sesija nespēja izšķirt Zviedrijas latviešu pārstāvniecības jautājumu. Vairākas reizes pulkveža apciemojums tika atlikts, līdz tagad, 25. augustā, pulkvedis ieradās Zviedrijā un sabija 18 dienas, apbraukdams visas DV nodaļas un tikpat kā nepārtraukti būdams dažādās apspriedēs kopā ar Zviedrijas latviešu organizāciju pārstāvjiem. Tas bija pietiekami ilgs laiks, lai pulkvedis savām acīm redzētu Zviedrijas latviešu saimi un pats dzirdētu, ko tā domā un spriež par trimdinieku dzīves jautājumiem un par trimdinieku mērķiem un uzdevumiem svešo zemju ikdienā.

Vispirms, protams, it rūpīga bija pulkveža iepazīšanās ar DV organizācijas darbu. Tad Zviedrijas latviešu centrālā padome bija sasaukusi kopā savu valdi, ātrumā aizsniedzamos padomes locekļus, Zviedrijas latviešu sabiedriski-politisko organizāciju pārstāvjus, un šajā apspriedē tad tiešām ar atzīstamu atklātību un lietišķību klātesošie droši un vīriškīgi izteica savas domas un atbildēja uz vairākiem pulkveža jautājumiem.

Savā 10 gadus pārbaudītajā stājā Zviedrijas latvieši bija sīvi un izturīgi, un tagad rīkojamās vispārējās vēlēšanas aizstāvēja kā talsnīgu un labu lietu, jo visām organizācijām, grupām un politiskām partijām, kuŗas grib lojāli strādāt kopā ar visiem trimdas latviešiem, vēlēšanās dota iespēja nelerobežoti piedalīties.

Bez šiem Zviedrijas latviešu domstarpību pamatjautājumiem tika pārrunāti vēl daudzi citi jautājumi.

Rezultātā Zviedrijas latviešu saimē tagad, pēc pulkveža Januma atgriešanās Rietumvācijā, valda pārliecība, ka līdzšinējā nenotēlktība un neizšķiršanās par Zviedrijas latviešu pārstāvēšanu Eiropas latviešu centrālā institūtā tiks nokārtota, atzīstot 18.—25. oktobrī ievēlētās Centrālās Padomes tiesības pārstāvēt Zviedrijas latviešus. Tas reizē cels arī visu Eiropas latviešu aktīvitāti un sekmēs latviešu centrālās pārstāvniecības radīšanu, pēc kādas jau daudzas reizes ir pierādījusies cieša vajadzība.

Ja ar tādu iznākumu būs beidzies pulkveža Januma Zviedrijas apciemojums, tad tas būs ievērojams pakalpojums arī visai mūsu trimdas aktīvā darba saimei, tātad Latvijas atbrīvošanas lietai. Par to patlaban Zviedrijas latviešu saimē valda patiess prieks un gandarījuma jūtas.

Pretpadomju demonstrācijas pie AN

Apvienoto Nāciju pilnsapulces atklāšanas dienā, 20 septembrī, kā katru gadu, ukraiņi rīkoja pretkomūnistisku demonstrāciju pie AN ēkas Ņujorkā. Plakātos bija šādi saukļi: „Atbrīvojiet 20 miljonu iesloģžto", „Nespiediet roku padomju slepkavām" un c. Demonstranti izplatīja skrejlapas, kuŗās rietumi brīdināti no koeksistences. Demonstrāciju atzīmēja Ņujorkas prese. Baltieši šo izdevību neizmantoja.

ADRESES MAIŅA

DV KV sekretāra jaunā adrese: V. Roms, General Delivery Levack, Ont., Canada.

Atbalstīsim Madrides raidītāju

Madrides radiofons raida latviešu valodā ik dienas pl. 17.50 pēc Viduseiropas laika ar 32.04 m (9360 kc/s.) un 42.05 m (7100 kc/s.) viļņiem. Novērojumus par raidījumu dzirdamību, kā arī eventuālu kritiku par raidījumu saturu, priekšlikumus, ierosinājumus un materiālus latviešu raidījumiem (grāmatas, laikrakstus, skaņu plates u. c.) lūdz sūtīt uz sekojošo adresi:

Señor Miguel Piernavieja del Pozo, General Mola 280, Madrid, Spain.

TU AIZGĀJI TIK PĒKŠŅI

ATVADU VĀRDI PROF. N. VĒTRAM

Tas izklausījās tik neticami, kad man pa tālruni no Toronto sestdienas pēcpusdienā piezvanīja Māriss Vētra un pateica, ka brālis miris... Kā tad tā? Es taču ar viņu vēl pirms pāris dienām pārrunāju jautājumu, kā jaunatni vairāk aktīvizēt sabiedriskā darbā, par Latvijas Sarkano Krustu un citiem jautājumiem. Un nu skan vēsts — brālis miris... Es piezvanīju uz Vētras dzīvokli un vaicāju viņa dzīves biedrenei. Jā, viņa apstiprināja, ar sirdstrieku, naktī plkst. 2, no piektdienas uz sestdienu. Tātad tomēr... Tik negaidīti nāca šī ziņa, un tik smagi tā ķērusi latviešus, jo visi mēs pazinām profesoru kā izpalīdzīgu, dzīves priecīgu un taisnīgu cilvēku. Un ausīs man skan Mārisa vārdi: „Noliec baltas puķes, viņš tās mīlēja, un pasaki kādu labu vārdu. Viņš mīlēja labus vārdus." Jā, viņš mīlēja labus vārdus... Skumji, neizsakāmi skumji sirdij, ja tā jāšķiras no patiesi laba drauga.

Un tad bēru mājā atkal viņu redzēju — šķirstā. Noliku baltus ziedus pie viņa kājām. Arī rež. Valdis Hermanis nolika baltus ziedus no Čikāgas latviešu teātŗa, kuŗa ārsts viņš bija. Sēru nams pildījās organizāciju pārstāvjiem un draugiem. Ziņa ātri bija aplidojusi latviešus, tie nāca atvadīties no diženā cilvēka. Tad atskanēja Baptistu draudzes dubultkvarteta dziesma „Debess miera sveiciens". Māc. G. Straumanis teica izjustu svētrunu, brīvmākslinieks Zīverss atskaņoja Gluka Melodiju, un tā vien šķita, ka vijole raudātu skumji, skumji. Tad runāja māc. V. Landmanis raksturodams profesoru kā ticīgu, patiesu cilvēku, kas tik ļoti mīlējis Latviju. Pēc Lidijas Ventas aizkustinoši nodziedātās dziesmas „Augšā aiz zvaigznēm", atvadīties no Nikolaja Vētras nāca jo kupla organizāciju un draudžu pārstāvju rinda. Atvadījos no Nikolaja mātes, brāļa un māsu vārdā, kā to bija vēlējušies tuvinieki Kanadā, un no sava drauga. Tad atskanēja Martas Cakares dziedājums „Brīnišķā zeme", un Baptistu draudzes dubultkvarteta izpildījumā „Vai Jēzus rūpējas." Pavadījumus veica prof. V. Dobrovolskis un Ed. Ramats.

Vēlreiz visi devās pie aizgājēja šķirsta, kas atradās ziedu kupenā, vēlreiz skumjās sagrauztai dzīves biedrei un dēliem vēlēja izturību.

Otrā dienā bēru gājiens devās uz Granceland kapsētu, kur, mācītāja V. Landmaņa svētītu, profesoru Dr. Nikolaju Vētru ievadīja mūžības valstī.

Skumji, skumji ir dvēselē, ja pazaudē labus cilvēkus un patiesus draugus. Tu ticēji reiz nokļūt dzimtajā zemē.. Ticēji. Bet nu Tava miesa atdusēsies svešas zemes smiltājā... Gars dzīvos un būs savās īstajās mājās. **Otto Krolls.**

GENERĀLKONSULS Mr. R. N. BRYSON

Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS VILIS TOMSONS

Tel. RE 8-7796, MONTREAL, P.Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

VEIDOJAS LATVIEŠU ĢIMNAZIJA

Toronto latviešu tautas augstskolas ģimnazijas audzēkņu vecāku sapulce, kuŗā piedalījās 23 personas, notika piektdien, 23. septembrī, Sapulci atklāja A. Sudmalis, nododot arī sveicienus no Tautas augstskolas vadītāja un ģimnazijas direktora prof. V. Burkēvica. Par sapulces vadītāju ievēlēja A. Dobeli, bet sekretāru R. Gravu.

Pārskatu par ģimnazijas līdzšinējo darbību sniedza Vera Slavieša, atzīmējot, ka šogad darbojas trīs klases ar 48 skolēniem. Paredzams, ka skolēnu skaits vēl palielināsies par 4. Skolai bijis jāpārvar arī daudz grūtību, gan telpu, gan materiālo līdzekļu, gan arī mācības līdzekļu trūkuma dēļ. Arī sabiedrības atsaucība nav bijusi pietiekami liela. Mācības līdzekļu stāvoklis sāk uzlaboties. Pēc kārtējām mācības stundām pie ģimnazijas darbojas arī Teātŗa studija režisores M. Bērziņas vadībā, notiek arī tautisko dziesmu un tautas deju mācības stundas.

Kasieris Kārlis Priedītis ziņoja, ka pag. gadā ieņemts 606.06 dolaru, bet izdots 732.26 dolaru, iztrūkumu segusi Tautas augstskola ar saviem līdzekļiem. Lielākais ieņēmumu posteņis bijis mācību maksa. Trīs sarīkojumi devuši tikai 43 dolaru lielu atlikumu.

Jauno budžeta projektu nolasīja V. Slavieša un tas līdzsvarots uz 1021 dolariem, ieņēmumu pusē paredzēts deficīts 121 dolars, bet V. Slavieša domā, ka pie sabiedrības dielākas atsaucības to varētu segt ar lielākiem ienākumiem sarīkojumos. No sarīkojumiem paredzēts ieņemt 220 dolaru, no telpu īres summām 1. ev.-lut. draudze ziedo 90 dolaru, bet skolas naudas — 560 dolaru. Izdevumos atlīdzībai skolotājiem paredzēts 714 dolaru, pianistei 60 dol., drāmatiskā pulciņa izdevumiem 61 dol., bet skolas uzturēšanai 56 dolari. Apspriežot budžetu, pieņēma ierosinājumu, ka ikvienai ģimenei sarīkojumu sekmēšanai pienākums iepriekš pārdot vismaz trīs ieejas biļetes.

Sapulce ievēlēja arī latviešu ģimnazijas vecāku padomi: A. Timmu, J. Pētersonu, A. Gribustu, J. Dubrovsku, R. Gravu, I. Upeslāci, I. Simanovsku un M. Čulīti.

Pirmais atklātais ģimnazijas audzēkņu vakars paredzēts 8. oktobrī, plkst. 6 vakarā sv. Andreja baznīcas telpās, ieeja pret ziedojumiem.

Pēc sapulces turpat notika arī jaunās vecāku padomes sēde, kuŗā no Tautas augstskolas piedalījās A. Sudmalis. Padomei konstruējoties, A. Gribusts uzņēmās priekšsēža pienākumus, kasiera — R. Grava, bet sekretāra M. Čulītis.

LASĪTAJU VĒSTULES

LIEKI PĀRMETUMI

LA 14. sept. rakstā Vai šoreiz būs citādi? autors pārmet V. Lambergam, cik reižu V. L. šī laikraksta slejās jūsmojis par Eizenhauera „atbrīvošanas politiku" un gaidījis darbus, tikpat daudz reižu viņš ir arī vīlies. Tā jau ir, bet par to gan nevar pārmest V. Lambergam, bet pateikties, ka viņš šinīs bezcerību laikos prot atrast, saskatīt arī ko pozitīvu garastāvokļa uzlabošanai lasītājiem. Nav no svara, vai viņš pats, būdams saprātīgs vīrs, tam tic vai ne. Tiešām — prezidents Eizenhauers runā citu un dara citu. Bet, kaut gan ASV prezidentam lielāka vara nekā Anglijas karalim, faktiski šī vara ir ļoti ierobežota (nerunājot jau nemaz par izpatikšanu vēlētājiem) no dažādiem tīri oficiāliem un neoficiāliem padomdevējiem, tā kā Eizenhauera personu nevar vainot, — pats viņš mūsu lietu saprot pārāk labi.

Liekas, ka izteiciens: bez ievērības palika ASV pavalstnieka prof. P. Lejiņa vēstulē Eizenhaueram — nav solīds. Profesors P. Lejiņš vēstuli prezidentam būs rakstījis kā ALA's priekšsēdis un ALA'ā taču sastāv arī Latvijas pavalstnieki.

Mag. iur. E. Lapiņš,
Grand - Rapidos, Mich.

Sarīkojumu kalendārs Toronto

1. oktobrī Amerikas latviešu teātŗa Bostonas ansambļa viesizrāde — J. Raiņa Krauklītis Ītona auditorijā.
8. oktobrī, plkst. 6 sv. Andreja baznīcas zālē ģimnazijas audzēkņu vakars.
16. oktobrī sv. Audreja baznīcās zālē vijolnieka Alfrēda Zīversa koncerts.
22. oktobrī I. Kajakas — Ķeniņas ritmo - plastikas skolas auzdēkņu vakars Sv. Andreja baznīcā.
5. novembrī — Elzas Žebranskas koncerts komercskolas zālē — Shaw ielā.

TORONTO

Otrdien, 20. septembrī, pēc vasaras pārtraukuma notika Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības valdes sēde, kuŗu vadīja valdes priekšsēdis P. Rasiņš. Vispirms valde nolēma mēģināt biedrus vairāk ieinteresēt par savas organizācijas darbu. Reizē valdes locekļi izteica vēlējumu, ka turpmāk īpaša vērība būtu jāvelti arī jautājumiem, kuŗu risināšanā ir ieinteresēti apvienības biedri. Apvienība, tāpat kā agrāk, joprojām rīkos arī atklātus priekšlasījumus par jautājumiem, kas interesē visu latviešu sabiedrību.

Apvienības biedriem šoziem, tāpat kā to praktizē kanadiešu saimnieciskās organizācijas, rīkos biedru vakarus kādā restorānā, kur pie vakariņu galda nolasīs kādu priekšlasījumu. Pašlaik padomā šādi temati: Akciju un vienkāršo sabiedrību organizēšana un to piemērotība, Ienākuma nodokļa problēmas, Valsts iestāžu kontrole uzņēmumos, Apdrošināšanas veikalnieciskā nozīme, Ūdensdrošība privāto ģimenes mājiņu pagrabos, utt. Publisko priekšlasījumu kalendārī paredzēti pašlaik šādi referāti: Ģimenes mājiņu būves izmaksa, būvējot individuāli vai masu produkcijā, Saimniecisko mājiņu pasākumu organizēšana utt.

Apvienība šogad nodomājusi arī rīkot dažus atklātus deju vakarus. Rudens sezonu ievadīs Apvienības atklātais sarīkojums 22. oktobrī skaistajās Karling kluba telpās.

Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības valdes priekšsēdis P. Rasiņš ir mainījis dzīves vietu un tagadējā adrese ir: 81 Shield Ave, Toronto 12, Ont., tel. MO 5761. Latviešu saimn. darb. apv. kā pārstāvi Kanadas latviešu Dziesmu svētku rīcības komitejā izraudzījusi pr-di P. Rasiņu.

Toronto Latviešu inženieru un techniķu kopas pirmā sanāksme šinī rudenī notika plektdien, 23. septembrī TLB telpās un tanī piedalījās 11 biedri. Sapulci vadīja prāds Arvīds Arājs. Sanāksme apsprieda nākošo darbības plānu, nolemjot, ka regulāras sanāksmes notiks katru otrā mēneša ceturtdienu plkst. 8 vakarā TLB telpās. Tāpat kā iepriekšējo gadu, šinīs sanāksmēs paredzēti priekšlasījumi par profesionāliem jautājumiem ar sekojošām debatēm.

Pārrunājot inženieru un techniķu kongresu, kas, kā zināms notiks 15. oktobrī Montreālā, nolēma, ka no Toronto būtu jāpiedalās iespējami lielākam dalībnieku skaitam, cik paredzams ap 10 personu. Sapulce nedaudz pieskārās arī kongresā paredzētās darba kārtības jautājumiem, kā latviešu inženieru apvienības ārzemēs statūtu jautājumam, apvienības prezidija vēlēšanām un žurnāla Techniskā Apskata jautājumiem.

HAMILTONĀ

Latviešu Kultūras dienu Kanadā ievadīšana šogad notiks Hamiltonā. LNAK ierosinājumā tās organizē vietējās latviešu sabiedriskās organizācijas. Kultūras dienu svinīga atklāšana paredzēta sestdien, 8. oktobrī, plkst. 6 vakarā Centenary Ch. lielajā zālē Main St. pie James St.

Tai pašā vietā pl. 7 vakarā notiks rakstnieku vakars. Rakstnieku vakarā ar saviem darbiem apsolījušies piedalīties sekojoši rakstnieki:

I. Grebzde no Montreālas, Marija Andžāne — ASV, Indra Gubiņa — Toronto, Arnolds Lūsis — Toronto, Konstantīns Strods — ASV, Ed. Freimanis — Edmontona, A. Voitkus — Hamiltona, Dz. Freimanis u. c.

Kultūras dienu ievaros notiks arī mākslas un daiļamatniecības izstāde, kas publikai būs pieejama pēc atklāšanas, kā arī svētdien, no plkst. 1 līdz 9 vakarā un pirmdien, no plkst. 10 rītā līdz plkst. 9 vakarā.

Kultūras dienas atklās LNAK Kultūras un izglīt. nozares vadītājs Dr. H. Tichovskis.

DV Hamiltonas nodaļas 5 gadu darbības vakars notiks sestdien, 15. oktobrī, pl. 6.00 Royal Cannought hotela Kristaļa zālē. Ievadījumā svētbrīdis, kam sekos E. Šķobes referāts par latviešu kaŗavīru likteni Kurzemē pēc kapitulācijas. Ar dziesmām sarīkojumu kuplinās HLB koris dir. J. Cīruļa vadībā. Pēc akta, apm. pl. 8, saviesīgs vakars. Deja. Spēlēs populārais Franks Benny un viņa orķestris latviešu un modernās dejas. Amerikāņu loterija. Atspirdzinājumi. Ieeja $1.50.

J. G.

MONTREĀLĀ

Inženieru un techniķu konference sestdien, 15. oktobrī, plkst. 11 priekšpusdienā McGill auditorijā, 220 Pine Ave, W., Vakarā tais pašās telpās Bostonas vīru dubultkvartets Tēvija koncerts.

Latviešu b-bas un DV nodaļas rudens sezonas atklāšanas sarīkojumā sakarā ar abu organizāciju kopīgās grāmatnīcas iekārtošanu par grāmatu nozīmi runāja DV nodaļas sekretārs O. Krādziņš. Ar dziesmām piedalījās bij. Latv. frontes teātŗa dziedātāja M. Reveliņa (Žeimīte). Šarmantās dziedones sniegums gāja pie sirds, it sevišķi piecās valodās sniegtā Un kad rudens lietus. Bez tam dziedone ar E. Reviliņu (duetā) atskaņoja vairākas dziesmas ģitāras pavadījumā. Patika arī E. Reveliņa asprātīgās humora bārkstis... Klausītāji aplaudēja un prasīja piedevas vēl un vēl.

Dejotāji priecājās pie igauņu deju kapellas mūzikas skaņām. Netrūka ne padzērienu, nedz garšīgu uzkožamo, par ko rūpējās b-bas dāmas pr-ces A. Bremzes vadībā. Sarīkojums bija labi noorganizēts, bet apmeklētāju varēja būt vairāk.

Ev.-lut. sv. Pāvila draudzes dāmu komitejas bazārs ar saviesīgu dzīvi sestdien, 1. oktobrī, plkst. 8 vakarā, 400 Sherbrooke St., W. O.

LONDONĀ

L.L. kopas septīto gada svētku vakaru rīkoja 17. septembrī. To atklāja valdes priekšsēdis prof. A. Dreimanis ar īsu uzrunu par kopas darbību. Pēc tam kopu apsveica citas Londonas latviešu organizācijas — L.L. ev.-lut. draudzes pārvaldes priekšnieks E. Ūdris, DV Londonas nodaļas priekšnieks A. Beitāns un L. Jaunatnes valdes locekle A. Atara. Cēļs brīdis šinī vakarā bija, kad A. Dreimanis nolasīja LNAK priekšsēža A. Svennes pateicību A. Liepiņam par drošsirdīgo Padomju Savienības lauksaimniecības delegācijas „sagaidīšanu", un visi klātesošie viņu sumināja skaļiem aplausiem. Programmas daļā L. Luksta dziedāja latviešu dziesmas un D. Grīna sniedza baleta priekšnesumus. Interesanti atzīmēt, ka Londonas nelielajā latviešu sabiedrībā ir spēki, kas var kuplināt visus sarīkojumus ar saviem priekšnesumiem. D. Grīna ir augusi un attīstījusies par mākslinieci šīs sabiedrības acu priekšā. Abas mākslinieces uz klavierēm pavada brīvmākslinieces R. Šēfere. Pie labas orķestra mūzikas saviesīgās dzīves dalībnieki piedalījās polonēzē un čakli dejoja. Sarīkojumā bija ap 200 londoniešu un viesu no Detroitas, Toronto, Vindzoras un Kičeneras.

Par vakara apmeklētāju uzņemšanu bija parūpējusies dāmu komitejas un valdes locekļi.

Ps.

VINIPEGĀ

Vinipegas latviešu biedrības gadskārtējā biedru pilnsapulcē no pilntiesīgiem 45 biedriem piedalījās 22.

Valdes sniegtais darbības pārskats uzrādīja sekmīgu darbību, kuŗas rezultātā pagājušais darbības gads devis $222,09 tīru atlikumu. Nama fondam ienācis $167,69. Izdots Informātors un Jaunatnes lapa, rīkota 14. jūnija ziedojumu akcija, 3 peļņas un 3 bezpeļņas sarīkojumi (pēdējie kopā ar DV Manitobas nod.) Arī revīzijas komisijas atzinums bija, ka aizejošās valdes darbs bijis ražīgs.

Sekojošās vēlēšanās biedrības priekšnieka amatā, līdzšinējam A. Retigam nekandidējot, no sešiem kandidātiem ievēlēja Jāni Jankoviču (8 balsis), bet biedrības valdē (no 10 kandidātiem) līdzšinējos valdes locekļus — Artūru Bērziņu (15 b.), T. Sniķeri (14. b.) un E. Dīriķi 9 b.), bet no jauna Ojāru Kļaviņu (8 b.) ; kandidātos palika J. Āboltiņš, M. Tolks, L. Pele un Br. Žakens. Revīzijas komisijā savukārt ievēlēja I. Štrausu, E. Vulfu un A. Retigu.

Viens no svarīgākiem sapulces lēmumiem bija biedru maksas paaugstināšana no $2,00 uz $3,00 darbības gadā. Šeit bija plašākas debates, kuŗu rezultātā vairākums atzina, ka biedra pienākumi prasa ne tikai morālu atbildību, bet arī materiālu.

Ar maziem grozījumiem pieņēma valdes izstrādāto budžeta projektu 1955./56. darbības gadam. Tas tika sabalansēts $859,78 apmērā.

Pārrunājot nama fonda lietu, uzticēja tā tālāku kārtošanu valdei.

LATVIEŠU JAUNATNE RĀDA SAVU STĀJU

Pēdējā laikā daudz tiek runāts un rakstīts par latviešu jaunatnes organizēšanos, darbību, uzvedību un tautības apliecinājumiem. Šiem vārdiem bieži vien pievienojas arī darbi, kas liecina par jaunatnes stāju. Izcils pierādījums tam ir jaunatnes pārstāvju piedalīšanās Padomju Savienības lauksaimniecības delegācijs „sagaidīšanā" Londonā. Lai gan tanī jaunatne piedalījās nelielā skaitā, tā ar savu aktīvitāti ieinteresēja ne tikai klātesošos, bet gandrīz visu Kanadas sabiedrību, kas par to nebeidz rakstīt savos laikrakstos. Arī delegācijas vadītājs savās runās allaž pieskaŗas šai demonstrācijai, kas liecina, ka tā viņu stipri ietekmējusi. Protams, tas citādi nemaz nevarēja būt. Jauniešu atgādinājumi delegātiem par zemnieku nonāvēšanu un novietošanu Sibirijas nometnēs nevar neliecināt par koeksistences faktisko pusi un liekulību apgalvojumos, ka viņi ASV un Kanadā grib iepazīties ar labākām metodēm lauksaimniecībā un mācīties no tām. Latvijā, Vācijā un citās Eiropas zemēs bolševiki priekšzīmīgākās saimniecības ir likvidējuši un to vadītājus kā kulakus nonāvējuši. Kādu mācību tad viņi grib iegūt Amerikas zemēs? Laikam sākt prātot, kā sagraut šo zemju lauksaimniecību.

Tāda vai tai līdzīga domu gaita pavadīja jauniešu saukļus, ar kuŗiem viņi „apsveica" minēto delegāciju, ar to brīdinot Kanadas sabiedrību neuzticēties tiem, kas lauzuši gandrīz visus līgumus ar Rietumu damokratijām un dažkārt pat zobojušies par šādām saistībām.

Latviešu vecākā paaudze nevar nepriecāties par savas jaunatnes aktīvitāti attieksmēs pret Padomju Savienības vīriem, jo tā norāda uz abu paaudžu saprašanos un sadarbību vienā no kardinālākajiem jautājumiem latviešu dzīvē. Roku rokā ar vecākās paaudzes pārstāvi A. Liepiņu viņi ar saviem saukļiem nostājās bolševiku delegācijas priekšā un pēc tam kanadiešu preses korespondentiem pārtulkoja angļu valodā to, ko vecākās paaudzes pārstāvis bija teicis krievu valodā.

P. Dr.

ZVIEDRIJAS LATVIEŠI VAR IECEĻOT SAV. VALSTĪS

ASV un Zviedrijas valdības pārnākušas vienošanos, pēc kuŗas ASV varēs ieceļot arī bēgļi no Zviedrijas. 1953. g. bēgļu iecelošanas likums nosaka, ka Eiropas kontinenta valstīm jādod garantija, ka tās ielaidīs atpakaļ tos bēgļus, kas izceļojuši no šīs valsts, bet zināmu iemeslu dēļ tiek izraidīti no ASV. Zviedrija šādu garantiju devusi tikai pēdējā laikā, kādēļ arī tagad var sākties formalitāšu kārtošana bēgļu izceļošanai no Zviedrijas. Uz Zviedriju jau izbraukuši ASV immigrācijas pārvaldes darbinieki iecelošanas lietu kārtošanai bēgļiem, kuŗiem jau ir galvojumi. Zviedrijā par bēgli uzskata personu, kas nav ieradusies Zviedrijā uz pastāvīgu dzīvi un nav kļuvusi Zviedrijas pavalstnieks. Likumā noteiktais bēgļu kontingents, kas ielaižams no Zviedrijas, Turcijas, Irānas un Triestas brīvterritorijas, ir 10.000.

ZIEDOSIM STUNDAS ALGU TRŪKUMCIETĒJIEM

Ziedojumi iemaksājami:

ASV:

DV ASV kasierim 31-43 Steinway, St. Long Island City 3, N. Y. vai vietējās DV apvienībās

KANADĀ:

DV KV kasierim: Mr. V. Curiškis, 46 Aberdeen Ave, Toronto, Ont. vai vietējās DV nodaļās

Ziedojumus lūdzam iemaksāt regulāri

DV ASV valde, DV KV valde

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Nelūgtetos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

MŪŽA DARBS AR NEMIRSTĪGU VĒRTĪBU

LATVIEŠU ZINĀTNIEKI GODINA PROF. L. BĒRZIŅU

Svētdien, 18. sept., Ņujorkā, Baltijas brīvības namā bija pulcējušies ALHZA biedri un Ņujorkas latviešu sabiedriskās dzīves vadītāji uz ALHZA svinīgu sēdi prof. L. Bērziņa darba izvērtēšanai un viņa cildināšanai

Sēdē prezidēja Dr. Vilis Māsēns, Apspiesto tautu asamblejas prezidents, prof. P. Stares, Latvijas augstskolu mācības spēku apvienības valdes priekšsēdis, adv. Pēteris Eglītis, ALA's viceprīdis, doc. Rūdolfs Drillis, ALHZA valdes viceprīdis un doc. Olga Rudovska, ALHZA valdes locekle.

Sēdi atklājot, doc. Dr. R. Drillis aprādīja, ka mūsu laikmetā notiek asi izjūtams zinātņu un pasaules uzskatu skaldīšanās process. Tikai retiem no mums, īsteni lielām personībām starp gara zinātņu pārstāvjiem, ir piešķirta spēja integrēt un sakausēt kopā kādā plašākā novadā šodien savrupīgos meklējumus pēc dzīves patiesībām un jaunām zinātnes atziņām.

Latviešu kultūras vēstures pēdējos 60 gados, konstatēja Dr. R. Drillis, prof. Ludis Bērziņš nenoguris ir meklējis tautas gara mantu apcirkņos pēc zelta graudiem un tos devis tālāk latviešu jaunajai audzei — baltu filologiem un skolotājiem. Viņš pirms gadu desmitiem bijis starp pirmajiem latviešu tautas tradiciju pacēlējiem zinātņu augstumos, bet gadu ilgajā tecējumā bagātinājis latviešu kultūras dzīvi ar tautas tradiciju apgarotiem skolotājiem un veselu latviešu baltologu paaudzi. Līdz ar to viņam ir izdevies sakausēt vienā gara kultūras novadā — tautas tradiciju mūžīgajā strāvojumā savrupos meklējumus pēc latviešu dzīves ziņas un no šī apcirkņa izdāvāt neskaitāmus zelta graudus savas tautas jaunaudzei. Viņa zinātnisko darbu plašais klāsts un viņa audzēkņu tautā nestais devums paliek par neizņemamu akmeni latviešu kultūras ēkā.

To atzīstot, ALHZA padome 12 locekļu sastāvā ar 14. sept. sēdes lēmumu uzņēmusi prof. L. Bērziņu par savu pirmo goda biedru. Dr. R. Drillis pēc šī paziņojuma pasniedza prof. L. Bērziņam goda biedra diplomu, kuŗa grafisko darinājumu bija veicis mākslinieks V. Krūmiņš. **Diploma arengā bija likta 28183. tautas dziesma par piecām zelta vārpām, kas zīmīgi norāda uz pieciem latviešu zinātņu novadiem, kuŗos L. Bērziņa mūža darbs ir ar nemirstīgu vērtību: teoloģiju, paidagoģiju, literātūras vēsturi, filoloģiju un poeziju.**

Literātūrvēsturnieks J. Bičolis deva pārskatu par prof L. Bērziņa literāro un filoloģisko darbību. Kad Latvijas universitāte sāka savu darbu L. Bērziņš bija viens no pirmajiem latviešu baltologiem, kuŗš laimīgā teologa - filologa sintezē varēja dot jau gatavu divžuburu ievirzi baltoloģijas pētījumiem. Viņa raksti pirmkārt bija par pamatu tam, ka latviešu filoloģiskās studijas tika pamatotas uz vecāko latviešu literātūru un tās pieminekļiem. L. Bērziņš pārliecināja, ka stabilāka vērtība tautas kultūras dzīvē ir latviešu vecākajai literātūrai, kas pati par sevi ir ļoti svarīgi izvērtējams latviešu gara dzīves posms. Latvijas universitātei darbu sākot, šai novadā rokas grāmatu nebija. L. Bērziņš deva iespējamo — mācīja no katedras un rakstīja monografijas par izcilākiem latviešu vecākās literātūras autoriem. Viņš ir uzrakstījis latviešu literātūras vēsturi monografijās (Mancelis, Gliks, Fīrekers u. t.t.).

Otrkārt ievērojams un paliekams ir L. Bērziņa celmlauža darbs ap latviešu tautas dziesmām. A. Lerchā - Puškaiša skolnieks savā dzimtā Džūkstes pagasta skolā būdams, L. Bērziņš jau agri piegāja ar zinātnisku kritēriju tautas gara mantām. Studiju gados sācis, vēlāk arvienu vairāk nobriedinādamies, L. Bērziņš licis pamatus zinātniskai latviešu tautas dziesmu uzrakstīšanai. Viņš arī pats savācis ap 3000 tautas ziesmu, devis norādījumu kā tautas dziesmas teicamas, dziedamas un lasāmas. **Pirmais rakstījis par tautas dziesmu metriku. Pirmais atklājis, ka latviešu tautas dziesmām — radītām bez jabkādām poetikas rokas grāmatām — ir sava ievērota vispārēja dzejas likumība, kas savukārt formā ietver tautas dvēseles izteiksmi — te viņa daudzie raksti par tautas dziesmu stilu, par gara virzieniem latviešu tautas dzejā.**

Referents Nikolajs Kalniņš prof. L. Bērziņu aprādīja kā gudru un mīlētu audzinātāju neatkarīgās Latvijas skolotāju audzei, kad L. Bērziņš ilgus gadus bija Rīgas skolotāju institūta direktors.

Sēdes noslēgumā tika nolasīti sūtņu Kārļa Zariņa un Arnolda Spekkes apsveikumi diženajam latviešu garīgās dzīves iedvesmotājam, vadītājam un audzinātājam Telegrafisku sveicienu bija sūtījis no ASV vidienes ALHZA valdes priekšsēdis prof. Jānis Siliņš un ALA's centrālās valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš. No J. Bičola, K. Skapara un V. Kalves privātiem krājumiem bija savākti izstādē ap 50 prof. L. Bērziņa iespiestu rakstu.

Tās pašas dienas pēcpusdienā, Ņujorkas ev.-lut. draudzes baznīcā Bruklinā, notika sirmā teologa un garīgā dziesminieka (L. Bērziņš uzrakstījis pāri par 50 garīgu dziesmu, kuŗas jau gadiem iemīļotas latviešu luterāņu svētbrīžos) jubilejas dievkalpojums. To vadīja archibīskapa vietnieks J. Kullītis, asistējot māc. R. Zariņam un A. Ozolam. **Lūgšanas vārdus teica pats jubilārs prof. L. Bērziņš, izsakot domu, ka tiecība un cerība mums šodien vēl satur tautu dzīvu, bet izglābs to vienīgi dievišķīgās mīlestības spēks, kas mūs savstarpēji vienojot var saturēt no izkaļšanas un pazušanas svešumā.** Prāv. J. Kullītis nodeva jubilāram archibīskapa T. Grīnberga svētību, pēc kam jubilārs svētīja svētku draudzi.

Vakara stundā tās pašas baznīcas zālē bija pulcējušies Ņujorkas sabiedriskie darbinieki, organizāciju pārstāvji, prof L. Bērziņa bijušie audzēkņi un cienītāji. Vakaru atklāja un vadīja draudzes priekšnieks K. Stankēvics. Bija daudz apsveicēju. Latviešu luterāņu baznīcas pārvaldes ASV priekšnieks P. Eglītis cildināja profesoru par viņa sarakstītām garīgām dziesmām un viņa jaunības dienu pūlēm skolu organizēšanā (Limbažos, Dubultos). Starp daudzajiem apsveicējiem bija arī prof. K. Steiks, kuŗš jau 50 gadus nodzīvojis ASV. Profesora bijušās audzēknes — dziedātāja Ilga Muntere un pianiste Alise Dzirkale sniedza tautas dziesmu atskaņojumus. Kā L. U. profesoru un izcilu latviešu zinātnieku L. Bērziņu sveica prof. P. Stares, Latviešu augstskolas mācības spēku apvienības un Ņujorkas latv. organizāciju padomes priekšsēdis. Dzejnieks Eriks Raisters pasniedza jubilāram Nameja gredzenu — Latviešu preses biedrības godinājumu par viņa mūža darbu. Dzejniece Karola Dāle nolasīja savu jubilāram veltīto dzeju „Kāds mūžs."

Bija ap 100 telegrafisku un rakstveida apsveikumu no latviešu organizācijām, profesora bijušiem audzēkņiem, latviešu gara darbiniekiem un draugiem.

Noslēgumā profesors un viņa kundze pateicās par godināšanu un izlūdzās Dieva svētību mūsu tautas nākotnes ceļos.

Prof. L. Bērziņš Ņujorkā pavadīs apmēram 10 dienas, pēc kam atgriezīsies savā dzīves vietā Kolorado. Ņujorkā viņš jau paguvis būt viņa godināšanai rīkotā Lettonijas literārā vakarā 15. septembrī un ir pieņēmis ielūgumu teikt akadēmisko runu LU. gadasvētkos 24. septembrī. Ņujorkā viņš uzturas pie saviem bērniem un mazbērniem. Pēdējo skaits ar šā gada 26. augustu ir laimīgi sasniedzis pilnus 12.

Tā šis tautas dzīvā gara modinātājs tautas tradiciju ievirzē, ilgu gadu, raženu darba augļu un mājas laimes svētīts, patiesi ir — viņa pašu citam tautas darbiniekam veltītus vārdus pārņemot — latviešu celms, kas netrūd!

K. Sk.

Strēlnieku tēva Jāņa Goldmaņa 80 g. jubilejā Kalamazū DV ASV viceprīdis A. Vanags nodeva viņam apsveicēju. Pa kr. E. Gailens

TRIMDINIEKA PĀRDOMĀM

Miķelis Valters un Vilhelms Tells

Sakarā ar Dr. M. Valtera uzstāšanos Ženēvas konferences laikā, preses konferencē piecelties un jautājot, ko lielvalstis domā darīt Baltijas valstu jautājumā, kā zināms, Šveices iestādes atņēmušas viņam preses karti. Par to vācu laikraksts Abendpost raksta: „Šveicieši atņēmuši preses karti bijušam Latvijas iekšlietu ministram Dr. M. Valteram, kad viņš attiecīgā preses konferencē Ženēvā cieti noprasījis (hartnaeckig gefragt): „Ko četras lielvalstis domā darīt Baltijas valstu labā?" Savu rīcību šveicieši motīvējuši ar to, ka Valters esot viens no „lobistiem" (t. i. cilvēks, kuŗš pa aizkulišu koridoriem lūko apvārdot, piem., parlamenta deputātus, šajā gadījumā Ženēvas konferences dalībniekus, kāda parādība bija pavisam normāla Tautu Savienības laikā, kur Baltijas valstu neatkarības labā daudz tika darīts un arī panākts; kādēļ šveicieši to tagad aizmirsuši? — Ref.), tātad Dr. Valters piederot pie kādas privātu interešu kliķes."

Un vācu laikraksts ļoti vietā piebilst: „Ja katrs, kuŗš iestājas par savas zemes neatkarību, ir kādas privātu interešu kliķes vīrs, tad Vilhelms Tells un Šveices brīvības cīnītāji ir pasaules vēsturē privāto interešu kliķes vīri."

Galvenais dinamita pārzinis — komūnists

No Vācijas pilsētas Lineburgas DPA ziņo, ka ministrs Francis Tēdiks kādā runā brīdinājis no komūnistu šūņiām dažos uzņēmumos visā Rietumvācijas republikā. Šo šūņiņu vadītāji īpaši apmācīti padomju zonā sabotāžām, un patlaban konstatēti apm. 1700 šādi noziedzīgi darbīgi komūnisti. Kādā Rūras raktuvju uzņēmumā seši komūnisti atrodas pat atslēgas pozicijās, un kādā citā uzņēmumā pat spridzināšanas meistars ir komūnists, kuŗa uzraudzībā un ziņā atrodas visas dinamita rezerves. — Tikai tāda un nekad citāda izskatīsies „koeksistence" ar vai bez Ženēvas konferencēm.

Narkotiskās vielas komūnistu rokās

Vēl viens pierādījums, kādu barbu koeksistencei dod un dos boļševiki nekomūnistiskajām zemēm: Uzņ. Press ziņo no Vašingtonas, ka Amerikas Senāta iekšējās drošības komisijas priekšsēdis Džems Īstlends uz nopratinātu liecnieku izteicienu pamata ziņojis komisijai, ka Ķīnas komūnisti brīvajā pasaulē plašos apmēros pārdod narkotiskas indes, sevišķi, opiju, iegūto naudu ieguldot savas kaŗa mašīnērijas uzbūvēšanai, kaimiņvalstu ierēdņu uzpirkšanai, kaŗa dienesta gados esošās jaunatnes demorālizēšanai. Pavisam Ķīna ražojot 6000 tonnu šīs naroktiskas, kas esot desmit reizes vairāk, nekā visā pasaulē tiek patērēts medicīnas vajadzībām.

Jauns bēgļu transports Ņujorkā

Tvaikonis „Gen. Langfitt" 23. septembrī ieradās Ņujorkas ostā ar 1.118 iecelotājiem, to skaitā bija 45 latvieši. Bēgļu iecelošanas likuma ietvaros ASV jau iebraukuši 50.634 bēgļi, bet vēl kārtošanas procesā atrodas 164.943 personu lietas.

ASV iebraukušie latvieši ir šādi: Elizabete Minina ar bērniem Helgu un Kurtu (dodas uz Kaliforniju), Harijs Sitams ar sievu Lidiju un dēliem Hermani, Manfredu un Hariju (Kalifornija), Sigrida Valdena (Čikāga), Alida Gurova (Indiana), Jānis Liepiņš ar sievu Felicitu un meitu Kristeli, dēlu Valteru (Aiova), Anna Jurkāne (Bostona), Jozefs Žagats ar sievu Hedvigu un dēliem Horstu un Klausu (Mičigena), Meta Boštate (Nevada), Rūdolfs Kausiņš (N. H.), Pēteris Kurbis (N. J.), Bruno Štrauss ar sievu Ēriku un dēlu Berndu (N. J.), Verners Markans (N. J.), Valdis Zeltiņš (N. Y.), Helene Satika (N. Y.), Reinholds Voss (N.Y.), Antonija Konovalova (Ohaio), Eriks Jansons ar sievu Ievu un meitu Magdu, Arnolds Bērziņš (Ohaio), Alīse Vembere (Ohaio), Ķēkabs Libko ar sievu Annu un bērniem, Kristaps Burģelis ar sievu Zelmu (Viskonsina), F. Reinkops ar sievu Veltu un dēliem Ansi un Jāni (Viskonsina), Kārlis Pfāls ar sievu Ženiju (N. Y.).

Mēs tiecamies iesaistīties latviešu tautas kultūras ritmā!

Aivars Ruņģis,
ALJA's valdes loceklis.

Briesmas alimentu lietās

Kanadā vairs nebūs tik viegli „piešūt bārdu" neesošiem tēviem, jo divi Toronto universitātes ārsti atraduši jaunus asins tipu paraugus — bez jau pazīstamajām A, B, AB vai O tipa asinsgrupām arī speciālu „proteina tipu". Pavisam atrasti 3 šāda tipa asins paveidi. Ja vecākiem ir A tipa asinis, tad arī bērnam ir A tipa, bet ja vecāku proteina tipi ir dažādi, tad arī bērnam proteina tips būs citāds, kaut arī asins grupa A būs tā pati.

Līdz šim atrisinot jautājumu, vai zināms vīrietis varētu būt bērna tēvs, konstatēja tikai asins tipu grupas un bieži vien atbilde bija jādod: var būt, var arī nebūt, bet tagad „nevar būt" būs daudz biežāk dzirdamā atbilde, un tā vienam otram „tēvam" būs iespēja izglābties no „nepelnītiem alimentiem".

VEIDOSIM SAVAS TRADICIJAS

ASV latviešu jaunatnes nedēļa no 2. līdz 9. okt.

Katrai ģimenei, atsevišķām interešu grupām, sabiedrībai, katrai tautai ir savas tradicijas: laika tecējumā veidojušās ierašas, dzīves kārtība. Jo vecāka kāda tauta, sabiedrība, jo stabilākas tās tradicijas, jo nosvērtāka tās stāja laiku maiņās un pārejošos, kaut smagos, križu posmos.

Bet tradicijas arī aug, veidojas, mainās.

Latviešu jaunatne „pārvietoto personu" nometnēs, kur latvieši saplūda grupās, vēl manīja atspulgu no savas tautas ierašām, piedzīvoja dzimtenē koptu kultūrālu pasākumu turpināšanu. Bet izceļošana no Eiropas jauniešus izkaisīja par plašu, svešu pasauli. Jau pieci gadi būs pagājuši, kopš jaunatne, svešuma apņemta, meklē savu jauno ceļu. Tagad, šķiet, šis ceļš viņu ved atpakaļ pie savējiem.

Daļai ASV latviešu organizēto jauniešu, kas pulcējas skautos, gaidās, mazpulkos, ir savas jau dzimtenē izkoptas tradicijas, tak citiem, kas veido jaunatnes pulciņus, kopas, šādu jau iesakņojušos tradiciju vēl nav. Taču pēdējo gadu darbs, pasākumi un panākumi liecina par jaunu, gan svešuma apstākļu diktētu, īpatnēju tradiciju izveidošanos, un ja tas tā nebūtu, stāvoklis šķistu bezcerīgs, jo jaunatne veido jauno paaudzi, jauno latviešu sabiedrību, kuŗai reiz būs jānomaina vecā.

Aizgājušās vasaras sākumā ALJA's valde izteica aicinājumu rīkot jaunatnes nedēļu ik gadu oktobŗa pirmajā nedēļā. Šis aicinājums ietvēra ne tikai domu par jaunatnes pulciņu aktīvitātes veicināšanu, bet arī ideju, lai šī nedēļa ar saviem sarīkojumiem, jauno mākslinieku koncertiem, darbu skatēm, autoru vakariem, referātiem, debatēm, apliecinātu jaunās paaudzes tieksmi cieši iesaistīties latviešu sabiedriskos centienos. Lai kādi skanētu viņu nākošo gadu jaunatnes nedēļu vadmotīvi, šai nedēļai jākļūst par tradiciju ar pamatdomu kāda tai dota šogad:

Mēs tiecamies iesaistīties latviešu tautas kultūras ritmā!

Aivars Ruņģis,
ALJA's valdes loceklis.

STOKHOLMIEŠI MEDĪ NO RĪGAS IEBRAUKUŠO INŽENIERI

KAS IR MISTISKAIS INŽENIERIS LĪDAKS?

Iepriekšējā vēstulē no Stokholmas, sakarā zviedru laikrakstu ziņoto sensāciju par prezidenta Ulmaņa un ģenerāļa Baloža atgriešanos Rīgā, rakstījām, ka Zviedrijas latvieši pūlas noskaidrot šo ziņu patiesību, kaut gan neviens tai īsti netic, jo tādā gadījumā paši boļševiki šo mūsu valstsvīru atgriešanos kārtu pie lielā zvana un bazūnētu kā savu „augstākās humanitātes" darbu. Nekādu tamlīdzīgu ziņu Rīgas radiofonā nedzirdam, bet gan, pavisam otrādi, parādījušies vairāki uzbrukuma raksti ģenerālim J. Balodim, kuŗš nosaukts par latviešu fašistu vadītāju utt.

Starp citu bija nodoms sameklēt Stokholmā no Rīgas iebraukušo latviešu inženieri Līdaku, bet inž. Līdaks izvairījās no satikšanās ar Stokholmas latviešiem. Liekas, ka viņa uzdevums bijis vai nu sameklēt repatriēties gribētājus speciālistus, sevišķi inženierus, vai šos speciālistus pagaidām tikai apzināt boļševiku tālākiem nolūkiem. Bet tuvāk par Līdaka gaitām nekas nav izzināms.

Viens no stokholmiešiem, būdams sevišķi neatlaidīgs savā uzņēmībā, bija nodomājis katrā ziņā šo Līdaku notvert. Stokholmā šai laikā notika arī sv. Erika izstāde, kur piedalījās ar izstrādājumiem arī Padomju Savienība, un bija domājams, ka Līdaks ieradies Stokholmā kā izstādes delegācijas loceklis. Minētais stokholmietis tādēļ devās taisnā ceļā uz izstādes laukumu.

„Vai varu satikt inženieri Līdaku?"

„Tāda te nav," bijusi krieva atbilde.

„Kā nav!? Viņš atbraucis ar jums te visiem kopā!"

„Sacīts, ka nav! Neticat, ejiet un prasiet mūsu komisāriātā!"

Apņēmies savu nodomu izvest līdz galam, stokholmietis iet uz boļševiku izstādes stenda komisāriātu, būdams pārliecībā, ka izstādes laukumā šajā komisāriātā nekas launs nevar notikt, jo nav jau Villagatāns (ielas nosaukums Stokholmā, kur atrodas boļševiku spiegošanas centrāle resp. viņu sūtniecība). Viņš dodas pa ļoti šaurām un tikpat zemām durvtiņām šī komisāriāta telpā, bet tad gan saraujas, jo priekšā ierauga gabalus septiņus — „īstus čekistus, kādus atceramies no Rīgas-laikiem," kā paskaidro pats stokholmietis. Viņš prasa pēc Līdaka un atbildes tās pašas. Dabūjis zināt, kur Līdaks apmeties, zvana uz kādu nelielu viesnīcu, pie. telefona nav dabūjams, bet atbild kāds krievs, ka Līdaks nav satiekams. Tātad no šī mistiskā Rīgas inženiera satikšanas nekas neiznāca.

Bet šāds iebraucējs no Rīgas Stokholmā tiešām ir bijis, viņa satikšanās ar dažiem Zviedrijas latviešu inženieriem ir noteikti zināma, tikai nav izdevies izzināt par ko šis Vija Lāča „valdības" sūtītais Līdaks Zviedrijā ar tiem ir runājis. Bet par Ulmaņa un Baloža atgriešanos Rīgā no šiem avotiem nekas nebija izzināms.

Interesanti, ka Līdaks pavisam brīvi un viens pats staigājis pa Stokholmas ielām, kas norāda, ka boļševikiem nav bijis nekādu bažu par viņa varbūtēju dezertēšanu.

A. V.

ZVIEDRIJAS LATVIEŠI VĒLĒŠANU PRIEKŠVAKARĀ

Zviedrijas latviešu centrālās padomes vēlēšanas, kas notiks no 18. līdz 25. oktobrim, patlaban vēl ir, tā sakot, „priekšcīņas stāvoklī": grupas stāda savus kandidātu sarakstus, kuŗi nu gan jau visiem tikpat kā gatavi, jo tie jāiesniedz līdz 25.-26. septembrim. Atmosfairā nekādus negaisus nemana un nav paredzamas arī nekādas „lielās vētras", jo Zviedrijas latvieši savos ieskatos ir visai noskaidrojušies saime, un nekāda nejauša aģitācija šajā ziņā neko nespētu grozīt. Protams, ka grupu attiecības nākošajā Padomē grozīsies, ievērojot to, ka tagad vēlēšanās piedalās arī Latviešu zemnieku avienība. Vai piedalīsies vēl kāda grupa, kas līdz šim Padomē nebija pārstāvēta, tas noskaidrosies tikai pēc 26. septembŗa, sarakstu iesniegšanas pēdējās dienas. — Pašreiz aktīvo grupu aprindās, sevišķi sakarā ar pulkveža Januma Zviedrijas apciemojumu, tiek sevišķi plaši pārrunāts jautājums par to, kā sagādāt līdzekļus nākošai Padomes darbībai: vai ievest tā sauktās tautas kopības maksas, ar šīm maksām, piemēram, saistot arī vēlēšanu tiesību došanu resp. nedošanu nemaksātājiem, vai arī meklēt kādus citus ceļus līdzekļu sagādāšanai. Zviedrijas latviešu ievērojamā vairākuma domas ir, ka līdzekļus var gādāt šā vai tā, bet nekādā gadījumā to nedrīkst saistīt ar trimdas latviešu tiesībām vēlēt savus pārstāvjus centrālajās organizācijās. Bet par šiem jautājumiem izšķirēji lēmumi tiks pieņemti tikai pēc vēlēšanām.

DIŽCILTĪGIE BEZ ZILĀJĀM ASINĪM

Pēdējos gados nopietna un objektīva angļu dižciltīgo senču radu rakstu pārbaude sagādājusi daudziem augstu dižciltīgu vārdu nesējiem rūgtu vilšanos, jo pa lielākai daļai senču radu raksti izrādījušies par naļviem viltojumiem. Līdz šim atklātie viltojumi visvairāk skar tos angļu dižciltīgo radu rakstus, kuŗi sastādīti karalienes Elizabetes I laikā, jo tieši viņas valdīšanas posmā nākusi modē zilasiņaino senču meklēšana.

Pati Elizabete toreiz likusi sameklēt senčus un dokumentus, kuŗiem bijis jāpierāda, ka viņa cēlusies tiešā līnijā no paša Ādama. Valdniecei daudz iepakaļ nav vēlējušies palikt arī daudzi dižciltīgie galma laudis un favorīti. Tas veicinājis tiešām ievērības cienīgas fantāzijas attīstību. —

Līdz šim uzskatīja, ka Elizabetes I kanclera Kristofera Hattona dzimta cēlusies tiešā līnijā no normāņu iekarotāja Ivona, bet tagad, izpētot vecās izcelsmes dokumentus, tie izrādījušies par nožēlojamiem viltojumiem. Arī Norfolkas hercogu sencis nav bijis nekāds zilasiņainais bruņinieks, bet gan — kārtīgs malkas tirgotājs.

Slavenās Vestminsteras - Grosvenoras hercogu dzimtas sencis, kā izrādās, bijis tikai kaktu advokāts un auglotājs. Gandrīz nevienam no Ziemeļīrijas pēriem, kuŗu senči šo titulu ieguvuši 1798. gadā kā atalgojumu par nobalsošanu Dublinas un Vestminsteras parlamentu apvienošanas lietā, nav ne pilītes tā saukto „zilo asiņu" Arī viņu dižciltīgie senči ir ar bagātu izdomu apveltīto senču pētnieku fantazijas auglis, tāpat kā cēlās dižciltīgo senču ģimetnes, kuŗas noputējušas karājas vecajās pilīs.

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

PAR MANTU

„Kur ir tava manta, tur būs arī tava sirds" — šāds citāts no svētajiem rakstiem lasāms kādas latviešu trimdas draudzes periodiskajā izdevumā. Un jāsaka — ļoti reāls un piemērots zemes cilvēka domāšanai un darīšanai. Sirds pati, prasīt prasās tam sekot un paklausties. Kādreiz gan bēgulības gaitās tīri prātīgs likās arī tas, kas iesaka nekrāt mantu, ko kodes un rūsa maitā. Bet tas bija toreiz, kad visa manta bija pašam uz saviem miesīgiem un dažkārt diezgan pašaurajiem pleciem jāstiepj pa izbumbotām ielām no dzelzceļa piestātnes uz barakām vai otrādi. Tagad, kad daudzas mantas taisa no nerūsoša tērauda vai arī labi nonīķelē, tāds sauklis liekas pavisam nereāls un šīs pasaules dzīvei nepiemērots. Ir taču tik ļoti skaisti un pareizi — kur ir tava iepirktā māja un tavs „kārs", tur ir arī tava sirds. Kāpēc gan uzstādīt saukļus, kuŗiem sekošana nemaz nav cilvēka dabā! Tā cilvēks tikai nonāk konfliktā pats ar sevi un beidzot varbūt vēl trako mājā. Domāju, ka būtu ļoti ieteicams minēto svēto rakstu pantu lietot ne tikai atsevišķos gadījumos, bet pieņemt to kā vadmotīvu visai draudzes turpmākai darbībai, un ne tikai tai, bet arī citām draudzēm.

PAR KRITIKĀM

Daudz kas dzīvē paiet. Arī aukstais karš, šķiet, jau pieder pagātnei un koeksistence nākotnei. Tāpat pagājuši arī tie laiki, kad kritiķi nesodīti un nenorāti varēja zākāties pēc sirds patikas. Te savu vārdu teikuši Džons Steibeks, Knuts Lesiņš un Jonāss Miesnieks. Īpaši smagi no kritiķu (pareizāk — kritiķa) negantībām trāpīts šķiet Jonāss (Ceļa zīmes 26. nr.). Bet viņam nevajadzētu tik ļoti uztraukties, jo pēc Steinbeka pieredzes, kritikas uz grāmatas noietu lielu iespaidu neatstājot. Un galu galā kāpēc tad nu Rudzītim ar tā vajadzēja? Vai nevarēja tāpat kā Karola Dāle un Raisters? Tagad tak visi uz to sadzīvošanu un saprašanos, un koeksistēšanu.

Adalberts Kakanags,
koeksistenciālists

SAVIENOTĀS VALSTĪS

ČIKĀGĀ

● Teicami izdevās Krolla mākslas aģentūras koncertu sezonas atklāšana sestdien, 17. septembrī Hull House ar vijolnieka A. Ziversa priekšnesumiem. Ziversu jau labi pazīstam no Latvijas koncertu estrādēm un trimdas laikā Vācijā, kur viņš ar savu mākslu ieprieciņāja nevien latviešus, bet arī cittautiešus. Ar prieku jāsaka, ka Ziverss pēdējā laikā vairāk pievēršas izjūtām nekā agrāk, kad vairāk viņš pierādīja savu lielisko techniku, kas arī tagad nebūt nav aizmirsta.

Pavadījumus uzmanīgi un ar teicamu izpratni veica komponists prof. Voldemārs Dobrovolskis. ..

Klausītāji Ziversu sumināja un prasīja piedevas, ko arī mākslinieks sniedza. **M-ns.**

● Pārpratumu novēršanai paziņojam, ka no mums neatkarīgu iemeslu dēļ Toronto latviešu b-bas tautas deju trupa „Diždancis" atsacījās kopā ar mums 9. oktobrī Čikāgā rīkot tautas deju un dziesmu vakaru.

E. un V. Dzelmju tautisko deju kopas vadība.

● Svētdien, 2. oktobrī Krolla mākslas aģentūras rīkotajā koncertā pl. 7 vakarā, 800 S. Halsted ielā dzirdēsim Nacionālās operas solistu Viktoru Stottu kopā ar savu meitu Veltu dziedam operu ārijas, duetus un dziesmas. Ieejas maksa $1,75 un $1,50. Skolēniem un studentiem $0,50. Biļetes var iepriekš pasūtināt no pl. 7-9 vakaros pa tel. MO-6-5399. Koncerta dienā kase atvērta stundu pirms sākuma.

— Visās pludmalēs parasti vērojama viena un tā pati parādība: tur saplūst jaunas meitenes, kas grib noķert sev vīrus, lai apprecētos, un precēti vīri, kas savukārt grib izklaidēties ar jaunām meitenēm.

● Ed. Ramata koris ar 23. septembri atjauno mēģinājumus. Tie notiks ik piektdienu Assotiation House telpās, 2150 W North Ave, plkst. 7.30 vak. Jauni dziedātāji visām balsīm var pieteikties pie koŗa prka J. Rītiņa, 1727 N. Dayton, tel. Superior 7-1983 vai mēģinājuma laikā augšā minētā vietā un laikā.

● Čikāgas latviešu akadēmisko organizāciju rīkotais Latvijas universitātes dibināšanas atceres akts un akadēmiskā balle notiks 1. oktobrī, plkst. 7.30 vakarā Dr. Herzl Comunity House telpās, 1335 N. California Ave. Akadēmiskā runa: prof. Dr. A. Janeks, koncerta daļā: Adele Pulciņa-Karpa, vijolnieks Alfr. Matisons un pianists Valdis Treimanis. Būs bufete un galdiņi, kas pieprasāmi pa tel.: SP 2-8820 un NE 8-7321. Ieejas kartes $1.50. Rīkotāji: ČLB akadēmiskā kopa, ČL studentu kopa, ČL korporāciju kopa, ČL studenšu korporāciju kopa un LKSA Dzintars.

BOSTONĀ

● Daugavas Vanagi 17. septembrī atklāja sarīkojumu sezonu Bostonā. Sezonas atklāšanas ballei bija interesanta programma — viesojās populārais deju pāris Desandro (Aleksandrs un Ženija Bundžas). Pēdējie dejoja ļoti skaistu, baletam līdzīgu Vīnes valsi, Arģentīnas tango un modes deju Mambo. A. Bundža vadīja arī vairākas deju rotaļas, patiesi uzjautrinādams lielo apmeklētāju pulku. Šis bija viens no jaukākiem sarīkojumiem un laimīgi ievadīja jauno sezonu.

A. Bundža bija sarīkojis Bostonā arī divu dienu kursus jauno modes deju apmācībām. Kursiem bija kupls dalībnieku skaits, un bostoniešī lūdza deju meistaru kursus atkārtot arī vēl tuvākā nākotnē.

CEĻA VĀRDI

Labo cilvēku un dievu starpā pastāv cieša draudzība.

Seneka

*

Viena no vislielākajām laimes, izjūtām, kādu spējam pārdzīvot zemes virsū, ir atrast izdevību labam darbam.

Marzs Aurēlijs

*

Liekulīga līdzjūtība ir kā liesma, kas deg bez siltuma.

Konfūcijs

*

Sirds maldi ir visskaistākie no visiem maldiem.

Gerhards Hauptmanis

JUVELIERIS TRAKO KREKLĀ

Slavenākais Madrides nervu ārsts iekūlies zagļu sabiedrībā

Nesen Madridē notikusi tik rafinēta vērtīgu dārglietu zādzība, un ar tādu izdomu, kāda reti rodas pat vislabāko kriminālromānu rakstnieku fantazijā. Pašā ievērojamākā iekšpilsētas juvelieru veikalā ieradusies kāda vecāka, ļoti eleganti ģērbusies dāma, un stādījusies priekšā kā Džuanita H. — Slavenā Madrides nervu ārsta, profesora H. laulene. Cienījamā izskata kudze sacījusi, ka sakrā ar viņu vienīgās meitas saderināšanos, viņa dāvanai vēloties pirkt dažas vērtīgas dārglietas. Juvelieris, kurš bija dzirdējis, ka profesors H. ir naudīgs vecis, priekā par sagaidāmo darījumu licis noslēgt veikala durvis un no seifiem cēlis laukā pašu labāko, kas spētu apžilbināt acis pat Aga Khānam. Ar lielu vienaldzību, bet ievērības cienīgu lietpratību dāma garlaikodamās izvēlējusies dažas visvērtīgākās un gaumīgākās mantas, sacīdama, ka viņa tām atnākšot pakaļ kopā ar savu vīru, kurš arī droši vien vēlēsoties pārbaudīt rotas lietu istumu. Profesors gan esot nevaļā, bet bez viņa piekrišanas tik lielu čeku viņa tomēr nevēloties izrakstīt. Juvelieris sācis baiļoties, ka labais darījums var izpalikt un tādēļ, lai profesora kungam nebūtu jākavē dārgais laiks, piedāvājis kādu savu uzticamāko darbinieku, kurš dotos seņjorai ar dārglietām līdzi uz mājām. Dāma brīdi pārdomājusi un tad, gandrīz negribīgi juvelieŗa priekšlikumam piekritusi. Darbinieks, kurš prasti veicis šādus uzdevumus, pieslēdzis pie rokas portfeli ar dārglietām un pasaucis taksīti, kurš viņu kopā ar seņjoru novedis pie pilij līdzīgās ēkas, kur profesoram ir arī nervu klīnika, tā sauktajām „labākajām aprindām."

Kalpotājam, kurš pakalpīgi atvēris durvis, seņjora valdnieciskā toņī noprasījusi, vai profesors nav izgājis un likusi viņam pateikt: „Mēs esam klāt." Kad kalpotājs vēl mīņājies, seņjora nošpākusies — „Atkal viņam nav laika" — un palūgusi iedot viņai dārglietu kastītes. Ar kastītēm rokā dāma pamājusi juvelieŗa darbiniekam — „Tūlīt es uzrakstīšu čeku", — un kopā ar kalpotāju pazudusi tieši profesora pieņemamās istabas durvīs. Pagājis stundas ceturksnis. Vēl viens. Juvelieŗa darbinieks kļuvis nemierīgs, sācis uzgaidāmajā istabā nervozi staigāt un beidzot klauvējis pie profesora durvīm. Pieklājīgi atvainojies, viņš vēl pieklājīgāk jautājis — „Vai jūs, profesora kungs, esat jau dārglietas apskatījis?" Profesors, kā jau piedzīvojis trako ārsts, pamājis mierīgi ar roku un pretī nerunājis — „Jā, jā, protams! Par to mēs runāsim rīt!"

Bet kad profesors noprasījis viņa vārdu un trako ārsta rūpībā sācis viņu izprašņāt par visām iespējamām lietām, juvelieŗa darbinieks kļuvis nemierīgs. Vārds pa vārdam, un jaunais cilvēks arvien dedzīgāk pieprasījis samaksu par rotas lietām vai tās tūliņ atpakaļ. Jo uztrauktāk sācis runāt jaunais cilvēks, jo profesors kļuvis miermīlīgāks, un beidzot nospiedis kādu zvana pogu. Kā uz burvju mājiena parādījušies četri spēcīgi tēvaiņi un lūkojuši jauno cilvēku vest projām, kurš visiem spēkiem pretojies un skaidrojis, ka viņš nav nekāds trakais. Profesors tam, protams piekritis, bet tā kā šinī gadījumā ar labu galā nav varēts tikt, tad pēc kārtīgas stīvēšanās tēvaiņi baltajos kiteļos ar daudzkārtīgi pārbaudītiem trako savaldīšanas grābieniem iebāzuši jauno cilvēku trako kreklā. Un kad tas, ievests kādā trako klīnikas aizrestotajā istabā vēl klaigājis par zagļiem, tad trako mājas uzraugi viņu vēl piesprādzējuši gultai.

Tikai pēc dažām stundām arī juvelieris sācis mazliet uztraukties par sava uzticamā darbinieka ilgo prombūtni un ieradies pie profesora pats personīski. Trako dakterim un juvelieram sekojošajā sarunā atklājusies pavisam traka lieta, kas parasti neatgadās pat trako mājā. Iepriekšējā dienā pie profesora ieradusies kāda cienīga izskata dāma, kuŗa stādījusies priekšā par baronesi no kādas slavenas aristokratu dzimtas un asarām acīs lūgusies mēģināt glābt no gara tumsas viņa mīļo brāļa dēlu, kurš strādājot galvenajā juvelieŗu veikalā un dzīvojot augošā aplaupīšanas mānijā. Pēdējā laikā šīs mānijas brīžos jaunais cilvēks esot sācis trakot un kļūstot pavisam bīstams. Seņjora lūgusi profesoru uzņemt jauno cilvēku nervu klīnikā kā privātpacientu un samaksājusi jau profesoram paredzētos ārstēšanas izdevumus bagātīgi vienam mēnesim uz priekšu. Seņjora apsolījusi jauno cilvēku nākošajā dienā arī pati pie profesora atvest, jo viņa esot vienīgais cilvēks, kuram viņš vēl ar labu klausot.

Tas arī noticis. Seņjora kopā ar kalpotāju steidzīgi iegājusi pieņemamajā telpā, pateikusi, ka jaunais cilvēks ir atvests, un lūgusi ļaut atstāt telpu pa blakus durvīm, jo viņa nevēloties tagad nelaimīgo cilvēku vēlreiz redzēt. Profesoram bijis paradums ļaut pacientiem mazliet gaidīt, jo pēc viņu izturēšanās bijis vieglāk uzstādīt diognozi. Kad jaunais cilvēks neaicināts ieradies profesora kabinetā un tūliņ sācis runāt par dārglietām un beidzot par zādzību, trako ārstam tūliņ radusies pārliecība, ka seņjora runājusi taisnību, un ka viņa priekšā ir tiešām bīstami traks cilvēks, kurš nekavējoši bāžams trako kreklā. Rafinētā zagle, cienījamās seņjoras izskatā, starplaikā paspējusi pazust bez miņas, un policija to nav paspējusi atrast līdz pat šai dienai.

PIRMIE VASARNĪČU ĪPAŠNIEKI KANADĀ

AR NEATLAIDĪBU UN UZŅĒMĪBU PIE TURĪBAS

Šķiet, ka latviešiem var gan pārmest daudz un dažādus netikumus, var pierakstīt un atrast daudz sliktu īpašību, bet vienu patiesību gan nevarēs noliegt: latvieti centībā, darba priekā un uzņēmībā grūti būs kādam pārspēt.

To rāda arī mūsu trimdas dzīves pēdējo gadu bilance, kur redzams, ka no pusplikas iecelotāju saimes paspējusi izveidoties labi pārtikusi, varētu teikt — pat turīga latviešu kolonija. Un tā tas ir gandrīz visās trimdas zemēs, kur vien apstākļi ir devuši kaut mazākās iespējas: kā Austrālijā, tā ASV, Kanadā un Eiropas zemēs, kur vien pāris gadus paspējis sakņoties trauslais „DP stāds", tur tagad jau redzam zaļoksnēju, dzīvotspējīgu trimdiniešku saimi.

Ir cits jautājums, un to šeit neskarsim, par cik šī teicamā centība un panākumi nav raduši sev mājvietu uz citu tikumu rēķina — kā sabiedriskās rosības, ziedošanās prieka, bet jācer, ka visiem šiem latviešiem sirdrs vietā vēl nebūs — ledus skajis, „devējas rokas vietā — bankas noguldījuma grāmatiņa...

Pēc tam, kad diezgan parastas lietas latviešu ģimenēs šai kontinentā ir jau „iepirktas" vai „puspirktas", dažam pat „izpirktas" mājas, automašīnas, nemaz nerunājot par tādiem niekiem kā veļas mazgājamām mašīnām un ledus skapjiem, nākošais solis ir — savi iepirkti zemes gabaliņi ārpus pilsētas, visbiežāk ezeru vai upju tuvumā, kur izbraukt nedēļas nogalēs un atvaļinājuma laikā.

Cik izdevies noskaidrot, torontiešī pēdējā gadā pēc savām vasarnīcām, ko te gan pazemīgāk sauc par kotedžām, sākuši raudzīties ar drudžainu aizrautību, un tādus, kam ir jau savas „plantacijas" ūdeņu malās, jāskaita jau vairākos desmitos, kamēr tur vasarnīcas uzcelt paspējuši gan tikai nedaudzi.

Kā zīmīgu piemēru, ko dažos gados var paveikt puspliks bēglis, kas ierodas no Eiropas ar pārdesmit dālderiem kabatā, var minēt Toronto tirgotāju Eduardu Tīlmani. Ieradies no Zviedrijas, viņš vispirms kopīgi ar A. Rozi sāk zušu savu pirmo, nelielo veikaliņu turpat pie „zušu fabrikas" — Vidmera ielā, pēc tam — savu veikalu nolemj papalašināt un pārceļas uz Taronto ziemeļiem. Bet kad tur, kā izrādās, galvenie pircēji ir tikti itālieši, kam nevajaga nekā daudz vairāk kā tikai makaronus, un veikalnieka vaigs stiepjas garumā un drūmumā, E. Tīlmanis šo veikalu likvidē un pārceļas uz Dandas ielu, kur atklāj īsto „āderi." Un pēc īsa laika viņš jau atver otru veikalu, kas sāks darboties šais dienās, Danforth un Broadview rajonā. Tātad pierādījies, ka visos saimnieciskos pasākumos svarīgākais ir — nekad nenokārt galvu, nepazaudēt dūšu un uzņēmību, bet doties droši uz priekšu.

Uzrāpies uz zaļā zara, veiksmīgais tirgotājs ir arī viens no pirmajiem, kas uzcēlis sev glītu vasaras mītni Simko ezera krastā, apm. 15. jūdzes no vasarnieku galvenās pulcēšanās vietas — Saulaines.

Vasarnīcu cēlis būvuzņēmējs Alfreds Balodis, sīksts vīrs, ne vairs jaunekļa gados, kas gandrīz tikai pats savām rokām uzcēlis jau ne vienu vien māju pasūtinātājiem — gan pie ezeriem, gan Sidrabenē, gan arī pārdošanai „bungalovus", tā pierādīdams, ka ne tikai jaunekļi var Kanadā tikt uz priekšu.

Turpat blakus Tīlmaņa 5 telpu vasarnīcai paceļas plašā Lejasisaku ģimenes vasaras mītne, kuŗai netrūkst arī garāža un laivu novietne, bet netālu kaimiņos, pats gandrīz veikdams visus darbus, vasarnīcu uzcēlis ventspilnieka kapteiņa Miķelsona dēls, kamēr tēvs sev iepircis netālu krietnu „grunti".

Šī paša ezera krastā pasācis savu „sapņu pili" celt arī mākslinieks Ed. Dzenis, cerot to pabeigt nākošajā sezonā.

Pēterborū tuvumā, ezeru bagātajā apvidū, kā viens no pirmajiem sev modernu vasaras mītni uzcēlis būvuzņēmējs A. Iltners, viņam kaimiņos pmatus savai vasarnīcai jau izmērījis V. Ziediņš, un šai pašā apvidū jauku vasaru pats zem sava jumta jau paspējis aizvadīt arī „desu konditorejas" īpašnieks A. Krīstapsons.

Saprotams, vesela rinda jauku vasaras mītņu paceļas arī Sidrabenē, viena otru pārspēdama glītuma un īpatnības ziņā, bet cilvēka prāts jau pa laikam tiecas tālumā un plašumā, tādēļ arī daudzi tautieši, spēka ratu īpašnieki, raugās pēc tālākām vasaras izbraukumu vietām, kur mežonīgāka daba, lielāka savrūpība un plašums.

Zemes gabali pie ezeriem, jo tālāk no Toronto, jo, saprotams, kļūst lētāki, un tā apbūves gabalus ezeru krastā, apm. 60 reiz 200 pēdu platībā, var iepirkt jau par pāris simts dolariem.

Un kādēļ gan „uz savas zemes" nevarētu pārgulēt arī teltenē? Par to nākošajā sezonā, droši vien, padomās jau dauz lielāks uzņēmīgo vasarnieku pulks.

ČIKĀGĀ AUG ČAKLI BĒRNI

Augšā — aina Čikāgas skolas bērnu dārzā, vidū audzinātāja M. Čakare.

Apakšā — 2. ģimnazijas klase ar skolotāju E. Kupci

Latviešu studenti Kalifornijas universitātē

Šai gadā Kalifornijas universitātē zinātnisko gradu ieguvēju skaitā bija tikai viena latviete — Aina Grīnberga, ieguvusi M.A. gradu franču valodā. Viņa studijas turpinās phil. Dr. grada iegūšanai.

Toties vairāk latviešu ir to starpā, kas zinātniskos gradus ieguva š. g. septembrī. Master of Science in Electrical Engineering ieguva Gunārs Ķēmanis un Armands Stapriāns. Abi nodomājuši studijas turpināt augstākā zinātniskā grada (Ph. D.) iegūšanai.

Ķēmanis līdz šā gada pavasarim, kad pārcēlās uz Losandželosu, bija paspējis veikt arī jau apmēram pusi no Ph. D. grada iegūšanai paredzētās programmas, ieskaitot priekšpārbaudījumus. Materiālo apstākļu dēļ Ķēmanis uz laiku atstāja universitāti, stājoties darbā lielajā Hugh Aircraft Co., kur, atbilstoši savai kvalifikācijai, saņem arī ļoti labu atalgojumu.

Pirmo zinātnisko gradu — Bachelor of Arts — ieguva Laimonis Ezers un Ausma Ozola. Laimonis Ezars studēja bioķīmiju un pēc studiju nobeigšanas šī mēneša sākumā pārcēlās uz dzīvi Losandželosā. Ausma Ozola studijas turpinās Kalifornijas universitātes bibliotēkāru skolā, kur uzņem tikai pirmo zinātnisko gradu ieguvušos.

JAUNS DAIĻAMATNIECĪBAS VEIKALS TORONTO

Pretim "Varsity" stadionam, 238 Bloor St. W., pirms dažām dienām parādījās vitrīna ar daiļamatniecības izstrādājumiem un plakāts ar uzrakstu — Toronto Handweaving Studio. Ieejot šinī jaunatvērtajā daiļamatniecības studijā, redzama gaumīgi iekārtota telpa, izdaiļota dažādiem audumiem. Blakus etnografiski pareizi darinātiem audumiem ar senu rakstu zīmēm, rezami arī tīri modernie; visdažādākās segas, paklāji, logu aizkari un grīdsegas dažādās krāsās. Tāpat dabūjami brunči, kaklauti, apmetņi, balles tērpi, izrakstīti spilveni, sedziņas, spuldžu aizsegi, priekšauti, lakati, u.t.t.

Patīkami, ka šai uzņēmumā ikviens var sarunāties latviski vai gauniski un, protams, arī citās valodās, jo jaunais uzņēmums piederīvām bijušām montreālietēm — latvietei Veltai Vilsonei un igaunietei Ilzei Poldmai. V. Vilsone ar aušanu jau nodarbojusies Latvijā, kur viņas tēva mājās Ārlavas pagastā bijušas jau trīs aužamās stelles. Jau bēgļu gaitās Zviedrijā viņa sev un savām 2 meitām pratusi sagādāt iztiku ar aušanu. Kanadā viņa ieradusies 1952. gadā un sākusi strādāt Montreālā pazīstamā daiļamatniecības austuvē "Karin Bulow", kur viņa iepazinusies arī ar savu tagadējo partneri igaunieti I. Poldmu. V. Vilsone ar saviem darbiem piedalījusies daudzās izstādēs, iegūstot vairākas pirmās godalgas, arī pagājušā gadā Kanadas Nacionālā izstādē Toronto ieguva pirmo godalgu. Šogad Nacionālā izstādē iegūts atzinības raksts par aizkariem un grīdsegu. Pārceltiès uz Toronto viņu pamudinājusi vēlēšanās būt tur, kur plašāka latviešu sabiedrība un arī tas, ka Toronto nav līdzīgu uzņēmumu. Tā kā aušanas uzņēmums ir abu īpašnieču vienīgais maizes avots, tad dabiski, ka tas nevar pastāvēt tikai uz tīri etnografisku audumu ražošanu, bet ir jārod plašāka baze uzņēmuma pastāvēšanai, aužot arī vairumtirdzniecībai, kā mēbeļu drānas. Tā uzņēmumā vismaz dažas stelles nemitīgi nodarbinot šādiem pasūtinājumiem. Pirmie interesenti bijuši — kanadieši, kas gribējuši zināt, vai studijā varēšot arī mācīties aušanu. Pirmie pircēji bijuši latvieši. Ir jāatzīmē, ka studijā var iegādāties arī daudz jaukas lietiņas dāvanām par ļoti pieņemamu cenu.

Uzņēmīgā tautiete cer, ka latvieši labprāt iegriezīsies viņas uzņēmumā, kur bez tā, kas redzams, var pasūtināt arī īpašus darbus.

Uzņēmuma telefons ir WA 2-1315.

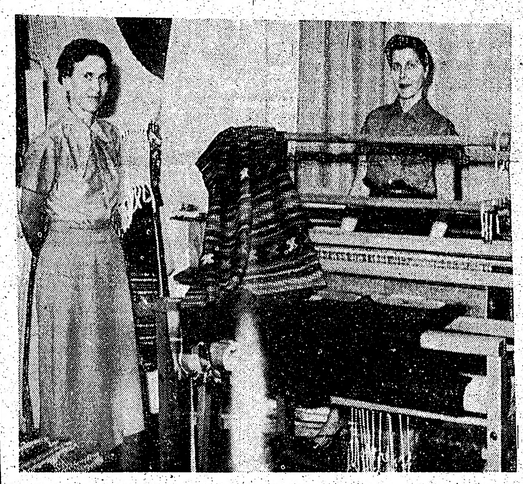

Abas audējas savā veikalā. V. Vilsone (pa kr.) un I. Poldna —

Jānis Jaunsalmiņa

Negantnieks

ROMĀNS

(18. turpinājums)

Gaidīdama ēdēju, Luze atnesa no kambaŗa piena krūzi un lieki papildināja putras aizdaru. Pēc laiciņa, kad aumeistars vēl arvien nenāca, viņa pielēja putrai vēl jaunu piena lāsi un uzzieda kupinātajam pienam krietnu naža galu svieta, ko nupat pati bija sakūlusi.

— Ja, no bērēm pārbraukusi, gaspaža prasīs, kam krūzē tik maz piena, teiksu, ka sivēnu dzirai dagrūdās maķenīt vairāk, sak, pirksti jau man tā sarepējuši, nevaru osu lāgā satvert... Sviesta trūkumu, Dievs dos, nemaz varbūt ir nenojautīs!...— Luze drošināja sevi pret nākamām varbūtībām un gāja no jauna vērot gaiteni. Nē! no aumeistara ne vēsts. Koz', varbūt bija sācis kādus bļēndarus brīdināt un tāpēc kavējas. Bet no klases dzirdēja tik vienādu un rāmu valodu, ka tā nevarēja būt nekāda bāršanās. Ja pats skolaskungs kādreiz sāka rāties, tad to verēja dzirdēt it labi arī virtuvē, un gaspaža tad nopūtās:

— Ach, Herr Je', nu geht's lus! —

— Tīri būtu vai jāpaklausās, ko tik svēšu tur stāsta, ka pavisam piemirsis par palaunadzi, — Luze prātoja un klusiņām mazliet pavēra klases durvis, un, atvilkusi no auss galvautu, piešķieba galvu durvju starpai. Jā, no sākuma neko lielu nevarēja saprast, jo aumeistars, kā jau mācīts cilvēks, runāja ļoti gudri. Bet pēc brītiņa tomēr varēja pa vārdam apķert. Un lai nu viens cilvēks saka! Aumeistars bērniem stāstīja par Dēklu, par Laimu un visādām vecu laiku miņām, ko arī Luze vēl glabāja sevī. Tad rau, kādi laiki nu bija pienākuši! Kas tad agrāk tādas lietas drīkstēja pieminēt! Skaties tik, ka par to uzdzirdēs cienīgtēvs un negribēs pieņemt pie vakariņa. Lai Dievs pas' kā dažam labam kādreiz bija klājies par veco pīšļu pieminēšanu! Bet nu aumeistars to stāsta bērniem un nemaz nebaidās! Luzei sanāca vai asaras acīs, un, kad nu aumeistars nāca beidzot no klases laukā un Luze gribēja viņam pārmest, kāpēc tik ilgi nav domājis par putraimputru, kas nu būs atdzisusi, pārmetums izvērtās sirsnīgā glāstā aumeistara piedurknei. Kā citādi prasts cilvēciņš lai izrāda savu labvēlību? Teiksi to vārdos — var gadīties, ka skolots cilvēks tevi nemaz i nesaprot!...

Aumeistars tiešām arī nevarēja nojaust, ko Luze domāja, bet, kad tā jautāja, kā garšojot palaunadzis, viņš atteica, ka šodien tas esot jo garšīgs. Luze viltīgi pasmaidīja, jo gan zināja, kāpēc tas tā. Bet vai tad nu visu teiksi, ko zini! Viņa mierīgi runāja, ka, sak, jaunskungs šodien tik ilgi mācījis bērnus, tāpēc i palaunadzis garšojot labāk nekā citām reizēm. Lai tad nu arī ēdot pilnu vēderu, jo par skolas kungu un gaspažu nav jābēdā — tie mielojas Naudeļos visādiem gardumiem.

Paēdis un pateicies Luzei, aumeistars uzkāpa savā bēniņu kambarī, kam bija tikai mazs lodziņš un tik pelēkas sienas, ka te labprāt būtu apmeties kāds minoritu mūku brālis, pārliecinātš, ka te viņu nekas nenovirzīs no domām par aizpasauli. Pa lodziņu varēja pārredzēa skolas pļavu ar sagubušo siena šķūnīti. Aiz tā bija redzams sudraboti salns alkšņu valnis ar rudi iesārtu virsotni. Blakām alkšņiem melnoja rudenīgi tumšie Gaujas ūdeņi.

Aumeistars paņēma pabiezo Šillera sējumu un taisījās to atšķirt iezīmētā vietā, kur bija dzejolis, kuŗu viņš jau bija sācis latviskot. Bet viņš jutās tik pacilātā gara stāvoklī, ka nevarēja nosēdēt un, paķēris cepuri, kāpa pa kāpnēm lejā, lai ietu pastaigāties. Varbūt viņu bija satraukusi saruna klasē, varbūt kas cits, bet bija vajadzīga kustība, svaigs gaiss un gribējās ielpot vēlā rudens aromātu.

Jaunpiebalgas draudzes skolas tuvākā apkārtne nesolīja acij nekādu lielu baudu, un, ja nebijis jaunavīgās skaistules Gaujas, to vajadzētu saukt par nabadzgu un tagad, vēlā rudenī, pat par apnīkstoši pelēku. Aumeistars gāja pa taku, kas vijās gar pašu Gaujas krastu, blakām sudrabainajai alkšņu sienai. Zem kājām viņam drūmi un sausi čakstēja brūnās alkšņu lapas, kas klāja taku. Sakaltušas un zaudējušas vasaras svaigo zaļumu, tās plūdināja pretī skumju iznīcības aromātu. Viņš gāja uz Naudeļu ciema pusi, kas ar savām salmjumtotajām, pelēkajām ēciņām Gaujas otrā krastā rudens novakarē izsktījās vientuļš un laužu pamests. Ēciņas ar saviem četrslīpu jumtiem un platajām, mājīgajām nojumēm atgādināja galīgi pārāugušas bekas, kas izlīdušas no zemes zaļipelēkajā piekalnē, vai arī pelēkās seģenēs ievīkstījušās māmuļas, kas, nostājušās viena otrai pretī, gatavojās uzsākt garas un draudzīgas sarunas. No šīs pelēkās pasaules nāca zēni, kas šodien ar tādu aizrautību bija klausījušies viņa stāstā par aizgājušo dienu skaistumu un kas vēl bija šo dienu tiešie mantinieki. Ak, tik daudz vēl aumeistaram bija ko stāstīt par pagātni un tās vareno spožumu, un tik patīkami bija, ja redzēja, ka klausītāji dzīvoja līdzi katram viņa teiktajam vārdam. Varbūt, pārgājuši mājā un ieniruši pelēkajās ēciņās, viņi vēl arvien domāja par to, ko skolā dzirdējuši un savā apziņā veidoja un padziļināja to.

Alkšņu audzē valdīja pilnīgs klusums, ko pārtrauca tikai spalgi šļa ķērcieni un sauso lapu čabēšana zem kājām. Un šai klusumā aumeistara domas virknējās rindas kā pērles un pamazām savijās pantos. Viņš izvilka no kabatas burtnīcu un iezīmēja tur pantus, tāpat kājās stāvēdams, steidzīgi un drebošu roku, baidīdamies palaist garām kādu skanošu teikumu vai spilgtu vārdu, kas pēkšņi it kā ieskanēja ausīs. Pagājis pēc tam kādus soļus uz priekšu, viņš apstājās no jauna, pārlasīja uzrakstīto, svītroja, pārlaboja, līdz radās maza dziesma. Tā bija rudenīgi skumja, tomēr skanēja kā zvans, un aumeistars to lasīja ar dziļu baudu un jau domāja par to, kā, mājās pārgājis, to pārrakstīs un pievienos citām, kas jau glabājās galda atvilktnē...

Viņpus Gaujai atskanēja skaļi blīkšķi. Aumeistars novietoja burtnīcu kabatā un, pagājis kādus soļus, iznāca klajumā taisni pretī Naudeļiem. Viņš ieraudzīja velētāju, kas, jo augstu uzsraudusi brunčus un atrotījusi krekla piedurknes, stāvēja pie sola un trieca ar vāli pa sārmā mazgātajām zili rūtotajām pakulu ūzām. Skaļie blīkšķi aizskanēja pāri Gaujai un, vairkkārt atbalsodamies, izdzisa beidzot kaut kur vērī, bet sārma šļakatas ielidoja Gaujā un kā mazas, baltas saliņas peldēja pa tumšajiem ūdeņiem uz leju. Vingri lokoties, bija atraisījušās abas velētājas bizes un gulēja tai pār pleciem, resnas un zeltaini spīdīgas. Aumeistaram velētāja likās kā lauma, kas, iznirusi no Gaujas dzelmes, velē ar sudraba vāli savu tērpu. Viņš atspiedās pret alkšņa stumbru un vēroja viņas naskās kustības. Bet nu arī viņa pamanīja kluso vērotāju. Gauja pie Naudeļiem gan ir dziļa, un rudeņos tās dzelmes izskatās gluži melnas, bet upes platums te vēl nav nekāds lielais, gandrīz, tā teikt, laba zaķa lēceina vērts, tāpēc velētāja redzēja, ka aumeistars, viņu vērodams, smaida. Protams, viņa šo skolas puisi pazina un, ja satikusi to citur, tad, pagriezusi seju uz otru pusi, kas zina, arī pati būtu savilkusi lūpas smaidā. Bet tagad, kad ne visai izskatīgie darbdienas brunči bija savilkti uz augšu, turpat vai līdz ceļgaliem un arī bizes bija izpūrušas, tāda aumeistara smaidīšana bija drīzāk nepatīkama nekā patīkama. Un kad jel būtu padevis kaut dievpalīgu! Nekā! Stāv tik un smaida, varbūt pat apsmej. Nu! Un viņa izslējās taisna un braša tam pretī. Nekādus kauna darbus Naudeļu kalēja Linkalna meita Anlīze to nedarīja, to lai viņš zina!

— Vei, vei! Stāv atsaspēries kā āzs! — viņa domāja tik skaļi, ka balss pārlēca pāri Gaujai, — nez kādus brīnumus nu vēro? —

Diezcik laipni tas neskanēja, bet nebija arī tik ļauni domāts. Aumeistaram tika dota izdevība uzsākt sarunu, kas varēja kļūt pavisam patīkama. Bet viņš šo izdevību neprata vai arī negribēja izmantot un, pacēlis cepuri, pazuda alkšņu audzē.

— Lāpns... — Anlīze nopūtās un, drusku noskaitusies, taisīja ar savu vāli vēl skaļākus blīkšķus. Un, lai aumeistars nedomātu, ka tā aiziešana Anlīzei kāda svarīga lieta, viņa spēcīgi uzdziedāja:

Nā pie viena ās nā iešu,
Kamēr sāvu sāgāidīš!...

XIII

Sen to Rīgu daudzināja...
Tautas dziesma

Kalēja Linkalna māte Baiba jau otru nedēļu gulēja gultā, sanīkusi ar pakrūts spiedēju. Čakļa saiešanu apmeklētāja, viņa tagad vairs nevarēja turp aiziet un, atslējusies pusguļu pret pagalvja maisiņu, kurā čaukstēja smaržīgs siens, vēroja logu. Gar to, seģenēs ievīkstījušās, uz saiešanu kambari nupat aizgāja Gauru Bēča, Pāvulu Antrīne un Skustēnu saimnieka paklibā māsa Edžuks, kas gan vēl bija gluži jauna meita, bet, pazaudējusi līgavaini, ko pagasts nodeva krievos, kļuva grūtsirdīga un turējās kopā ar vecajām sievām.

(Turpinājums sekos)

LATVIEŠU TRIO UZSĀK TURNEJU

No kreisās: vijolnieks V. Ziedonis, pianists V. Meļķis, čellists J. Ādamsons

Labi pazīstamais Latviešu trio, kurš gan vairāk reklamējas zem angliskā nosaukuma „The Latvian Trio", šogad atskatās uz 10 gadu darbības posmu mūzikas laukā. Trio nodibinājies un sāvas gaitas uzsācis Vācijā 1945. gadā. Desmit gadu darbības posmā trio sastāvs ir vairākkārt mainījies un pašreiz no trio pirmajiem celmlaužiem kā uzticīgs līdzgaitnieks ir vairs palicis tikai vijolnieks Viktors Ziedonis.

Trio sastāvā pašreiz darbojas vijolnieks Viktors Ziedonis, čellists Jānis Ādamsons un pianists Valdemārs Meļķis.

Uzsākot šī gada koncertu sezonu, trio to pagaidām iedalījis divos posmos. Pirmā koncertu turnejā ir paredzētas uzstāšanās 24. septembrī Dimoinā; 25. sept. Omahā latviešu dievkalpojumā, bet tās pašas dienas vakarā trio koncertēs Linkolnā; 26. sept. Sufolsā; 27. sept. Hosmerā; 28. sept. Baudlē; 29. sept.Medinā; 1. oktobrī Mineapolē un 2. oktbrī Čikāgā.

Otrā koncertu turneja paredzēta starp 15. un 24. oktobri, apmeklējot Lankasteru, Filadelfiju, Allentaunu, Bostonu un Sirakūzas.

Programmā ir paredzēti Brāmsa, Mendelsona un mūsu tautieša komponista Ķeniņa darbi. **A. B.**

Lekcijas žurnālistiem

V. Hiks (Wesseley Hicks) — Toronto laikraksta Telegramas ievadnieks, vadīs kursus žurnālistikā, kas ilgs vienu nedēļu, aptverot 20 lekcijas, sākot ar pirmdienu, 3. oktobri, plkst. 8.00 p. p. Kursi notiks Toronto universitātes University College telpās, un tanīs iztirzās avīznieka darba pamatus, ieskaitot ziņu vākšanu un uzrakstīšanu, ievadrakstu rakstīšanu, kritiku rakstīšanu, korespondēšanu un manuskriptu rediģēšanu.

Pieteikumu veidlapas un sīkāka informācija iegūstama pa tālruni WA.3-6611,loc. 304 vai 308, vai griežoties raksveidā pie Toronto universitātes — University Extention, 65 St. George St., Toronto.

Edmunds Zirnītis

PIRMĀ LAPA

Bez salnas, bez vēja
No kļava vēl zaļā
Kā nopūta spēja
Bij risusi vaļā
Pirmā lapa.

Kā ņirboša dejā
Vēl celdamās lēnām
Tā slīdēja lēnām
Bez trokšņiem un ēnām
Pirmā lapa.

Un nokrita klusu
Tā šķidrdubļu vārtā
Uz mūžīgu dusu
Tik dzelteni sārtā
Pirmā lapa.

J. TĪDEMAŅA

ceļojošo gleznu izstādi Hamiltonā atklās piektdien, 30. septembrī, pl. 18, 100 Park St. So. baznīcas zālē. Izstāde būs atvērta sestdien un svētdien no plkst. 12-6. Pēc tam J. Tīdemanis savu izstādi pārcels uz St. Katarīnu.

Jauniešu aicinājums — Tīru latviešu valodu trimdā

Trimdas gadiem ieilgstot, mūsu mātes valodā tiecas ieviesties nezāles — svešvārdi. Lai šo parādību apkarotu, Amerikas latviešu jaunatnes apvienība šogad savā „jaunatnes nedēļā," kas iekrīt oktobra sākumā, pieteikusi cīņu pret šo „ienaidnieku," nākot klajā ar pamattemu, kuŗas moto ir: „Tīru latviešu valodu trimdā."

Šai sakarā jaunatnes pulciņi visā plašajā Ziemeļamerikas kontinentā tiek aicināti izveidot un iedzīvināt pretsoļus, lai uz vietas „ravētu" mūsu skaistajā valodā ieviesušās nezāles.

Kā mēs, jaunatne, lai apkaŗojam latviešu valodas kroplotājus? Domāju, labu priekšzīmi ir rādījis Takomas jaunatnes pulciņš, vadītāju kursu laikā par katra svešvārda lietošanu iekasējot pa vienam centam. Daži varbūt jautās: — bet kas notiks ar šo „soda" naudu? Aizgājušā ALJAs kongresā, Klīvlendā, izskanēja doma, ka katrā lielākajā ASV bibliotēkā (it sevišķi augstskolās, būtu jānovieto pa latviešu valodas vārdnīcai. Kā zināms, kongresa delegāti pat uz vietas saziedoja tuvu pie 100 dolaru šīs vārdnīcas viena eksemplāra iegādei, kuŗu novietos ASV Kongresa bibliotēkā Vašingtonā. Vai šādi mēs, kuriem dažreiz pasprūk kāds svešvārds, nevarētu parādīt vecajai paaudzei, ka apzināmies lietas nopietnību, tai pašā laikā ar labvēlīgu žestu iemetot „tīrās latviešu valodas" vācelē pa centam vai pat vairāk? Tā mēs atbalstītu latviešu valodas propagandēšanu trimdā, tai pašā laikā modinātu cīņai visu latviešu jaunatni brīvajā pasaulē un rādītu dzimtenē palikušajiem, ka trimdinieku jaunaudzei rūp latviešu valodas saglabāšana.

Bez šaubām, katrā ALJAs pulciņā radīsies vairāki ierosinājumi: tiks lasīti referāti, uzvestas satīriskas skices no trimdinieka ikdienas dzīves ainām utt.

Viss darītais nāks no sirds dziļumiem, jo mēs apzināmies, ka nevaram ļaut sevi ieaijāt svešvārdu labirintā, jo reizē ar valodas sakroplošanu līdz nepazīšanai un izmiršanu mirst arī tauta! Atgriežoties dzimtenē, mēs runāsim tīru latviešu valodu.

Hugo Atoms

JAUNIEŠI NOKLAUSĀS DIVI PRETĒJUS REFERĀTUS

Zviedrijas karaļpāris pateicas Jānim un Gunai par ziedu pušķi Zviedrijas latviešu dienās

Kopš Ērika svētā laikiem Zviedrijā ir paradums, ka karalis, kas pārņem zemes valdību no sava priekšgājēja, dodas braucienā pa zviedru zemi, to iesākot no Upsalas, tālāk dodoties uz Sēdermlandi, Östergotlandi, Vestergotlandi, Vestmanlandi un tad atpakaļ uz Upsalu. Visās brauciena centrālajās vietās, kā teika stāsta, karalis atkārtojis savu karaļa zvērastu. Šo braucienu sauc par Ērika braucienu (Eriksgata), kas tautas izpratnē nozīmē „visas valsts ceļš."

Šogad šajā braucienā Zviedrijas karalim iznāca satikšanās ar latviešu saimi Čēpingas pilsētiņā, kur karalim apstājoties sporta laukumā, starp visiem citiem sumināt̄ajiem viņam pretim izgāja arī divi latviešu bērni — 10 gadus vecais Jānis Grīns un 9 gadus vecā Guna Kronenberģe, kuŗiem karalis spieda roku pateikdamies. Šo notikumu plaši atzīmējuši bija zviedru lielākie galvaspilsētas laikraksti. **Ievietots bija attiecīgs attēls un zem tā paraksts: „Aizkustinoši bija, kad Čēpingas sporta laukumā divi latviešu bērni (tie abi nosaukti vārdā), brīnišķīgi skaistos tautiskos tērpos tuvojās karaļpārim, kautri smaidot un ziediem mazajās rokās."**

Protams, ka arī Zviedrijas latviešu laikraksti šo notikumu atzīmējuši ar patiesu prieku, un Zviedrijas latviešu saimē par to runā ar saprotamu aizkustinājumu un lielām simpatijām pret karaļpāri.

JAUNIEŠI ORGANIZĒJAS

Viena no vispozitīvākām trimdas latviešu sadzīves parādībām ir, ka visās zemēs un kontinentos pēdējos pāris gados iesākusies pašas jaunatnes sabiedriskā paškarbība, kuŗas saturs ir nacionāli radošs un cieši saistīts ar Latvijas brīvības atgūšanu kā mērķi.

Otra visai pozitīva parādība ir, ka paši jaunieši nekur nekonstatē nekādas „paaudžu sadursmes", bet visās zemēs, kur jaunatnes organizācijas jau radītas, meklē un deklarē paaudžu kontinuitātes, nepārtrauktas evolūcijas ceļus. Tāpat arī no vecāko paaudžu puses tiek meklēts šis kontinuitātes viedoklis, ko ar sevišķi uzsvērtu pārliecību izteica pulkvedis K. Lobe tikko notikušajās Zviedrijas latviešu jaunatnes dienās, aizstāvēdams paaudžu saskaņošanos un kopā strādāšanu vienam mērķim.

Arī Zviedrijas jaunieši šo principu parādījuši par savas darbības vadītāju ieskatu. Jaunatnes dienās par lektoriem aicinot divus vecāko paaudžu pārstāvjus — pulkvedi K. Lobi un prof. A. Aizsilnieku. Cik K. Lobe bija pozitīvs savos spriedumos, vērojumos un aicinājumos jaunatnei, tik, diemžēl, prof. Aizsilnieks, acmredzami, lūkoja iemantot jaunatnes piekrišanu ar uzbrukumiem sabiedriski — politiskiem darbiniekiem un trimdas latviešu pārstavniecības orgānu vēlēšanu principam kā tādam, salīdzinot šos — „visādās vēlēšanās savēlētos" ar pazīstamās fabulas četriem zvēriem, kas gribējuši mūzicēt, nekā no mūzikas nesapraždami, šo salīdzinājumu vēl pie tam papildinot ar kādu anekdotu, ka sabiedriskās attīstības ātrumu nosakot — ezeļi...

Šo profesora rūgtumu un neapmierinātību nedrīkstēja celt jaunatnei priekšā — kā „jaunatnes problēmu", jo ar šādiem referātiem tiek radīts tikai negatīvs rezultāts: tie, kas šodien ir sabiedriski-politiskā darbā, ir ēzeļi, un kas tādā gadījumā atliek pāri Latvijai, kurai ir tik ļoti nepieciešami upuru spējīgi un nacionālo mērķu ziņā droši darbinieki? Paliek tukšums, — situācija, pēc kādas tik ļoti ilgojas — Maskava.

Profesors, acīmredzot, šo konsekvenci nav mēģinājis pārbaudīt, lai no šādiem domu gājieniem izvairītos un ar tādiem nemeklētu dažkārt lēti iegūstamu piekrišanu. Labi vai slikti, bet sabiedriski-politiskais darbs trimdā ir ilgi organizēts, var tur visai daudz kritizēt un prasīt lielāku skaidrību, lielāku aktīvitāti un dziļāku saturu, bet tā ir atbildīgas kritikas lieta, kuŗas vietā nedrīkst likt ārēju asprātības efektu dēļ teiktus, šo sabiedrisko darbinieku noniecināšanas vārdus, tos nepierādot ar lietišķību un to vietā nerādot nekādu labāku darbības veidu.

Profesors noslēdza savu referātu ar Kronvalda jaukajiem vārdiem par tēvzemes un latviešu valodas mīlestību, par gaismu un brīvību, bet Kronvalds savu laiku jaunatnei deva plašu un lielisku motivētu, pavisam konkrētu darbības programmu latviešu valodas kopšanas, skolu, audzināšanas, nacionālās dzīves veidošanas laukā, programmu, kas vēl šodien ir tik rosinoša un ideju bagāta, kurpretī prof. Aizsilnieks palika tikai pie visai subjektīvi krāsotas kritikas pret šodienas sabiedriskajiem darbiniekiem. **Tādu domu nešana jaunatnes sanāksmēs nav paaudžu saskaņošanas ceļš, un šādiem priekšnesumiem nevajadzētu atkārtoties. Ir taču tik bezgala daudz pozitīvu tematu, ko varētu un ko vajadzētu kopā pārrunāt jaunajai un vecākajām paudzēm.**

Zviedrijas latviešu jaunatnes dienās, tāpat kā citu zemju līdzīgos sarīkojumos, parādījās jauni un dažkārt visai talantīgi vārdi mākslās, sevišķi mūzikā, skatuves mākslā un literātūrā. Žēl, ka Zviedrijas jaunatnes dienās mazāk dzirdējām drošāku un labi motivētu nākotnes domu un pašu jauniešu spriedumu par jaunatnes uzdevumiem trimdā, par viņu ieskatiem Latvijas valsts un nacionālās dzīves jautājumos. Cerēsim, ka jaunatnes organizāciju rašanās un izveidošanās šajā ziņā nesīs pozitīvas pārmaiņas, lai tiešām augtu vecāko paaudžu darba turpinātāji svarīgajā sabiedriski-politiskajā darbā, kas prasa lielas zināšanas un bagātīgu pieredzi.

DIVI KALENDĀRI 1956. GADAM

Nupat iznākuši divi nākošā 1956. gada kalendāri. Viens no tiem ir Latvijas ev.-lut. baznīcas virsvaldes izdotais Baznīcas kalendārs, otrs — Latvijas ev.-lut. baznīcas arhibīskapa izdotais Bitītes kalendārs.

Katra kalendāra sākumā atrodam pa gleznu reprodukcijai. Pirmajā ir Jūlija Jēgera Lībekas latv. ev.-lut. draudzes dievnamā Artilerijas nometnē novietotās altāŗa gleznas Jēzus svētī bēgļus reprodukcija, kas latv. bēgļu saimei mazāk pazīstama, bet otrajā, J. Rozentāla Dundagas baznīcā novietotās altāŗa gleznas Augšāmcelšanās Lieldienas rīts reprodukcija.

Šīm gleznu reprodukcijām seko — Baznīcas kalendārā — arhibīskapa T. Grīnberga uzruna — Uz jauno gadu — par mīlestību (Dievs ir mīlestība), un Elzas Ķezberes, arhibīskapam 85 gadu jubilejā, 1955. g. 2. aprīlī veltītais dzejolis „Dievs mīlestībā jāsastop". Bitītes kalendārā lasāmo vielu ievada Bitītes onkuļa (archibīskapa) vēstuļu somiņa —, mīļajiem Bitītes lasītājiem, kuŗā viņš uzaicina jaunajā gadā paturēt arvien prātā divus teikumus: „Pazīsti pats sevi" un „Aizliedz pats sevi."

Pārlapojot 145 lpp. biezo Baznīcas kalendāru, redzam, ka tanī bez jau minētās Elzas Ķezberes dziesmas ir tās pašas autores seši dzejoļi, bez tam dzejdarbus snieguši K. Kundziņš, P. Ērmanis, V. Skaistlauks, A. Vītols, Alfreds Goba, Berta Dombrovska un T. Brence. Prozas darbus snieguši profesors K. Kundziņš — par kritiskajiem gadiem, prāvests E. Bergs, prāvests K. A. Birznieks, māc. E. Rozītis (par archibīskapa jubilejas svinībām) u. c. Kalendārā ievietoti vairāku autoru atmiņu raksti par māc. E. Stangi, virsmācītāju J. Meirenu, profesoru L. Adamoviču, māc. C. Šaurumu, J. Gabliku un M. Eichi.

Ar lielu interesi lasīju K. K. rakstu „Vai nepateicība tiešām ir pasaules alga?" (Kādreizējais Kurzemes paunu žīdiņš ASV atceras bērnībā piedzīvoto sirsnību). Tāpat jauks ir A. Dziļuma raksts „Dievs sirdī" un E. Valdemāra „Ziemassvētki kādā lauku mājā Vidzemē. Beigās ievietots Baznīcas virsvaldes locekļu un mācītāju saraksts un adreses līdz ar mācītāju dzimšanas un ordinēšanas datiem.

Kopsavilkumā jāsaka, ka Baznīcas kalendārs varēs interesēt sevišķi kuplu lasītāju skaitu.

Bitītes kalendārā, bez jau šī apskata sākumā sacītā, iespiesti raksti par atceres un piemiņas dienām nākošā gadā, vairāki tulkojumi, raksts par Ventspils baznīcas cēlēju F. N. Paufleru (līdz ar šīs baznīcas foto uzņēmumu), 13 lapu garš J. Sviestiņa ceļojuma apraksts — Kurzemes Šveicē, līdz ar 8 ilustrācijām, tā paša autora raksts par dzejoļa „Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme" autori Tirzmalieti, Zelmas Lāgerlefas leģenda „Svētā nakts", daži zinātniski raksti(Cilvēks skaitļos un kas skaitļos nav izteikts u. c.) un daudz dažādu uzdevumu — gudrām galvām (gan ar gan bez illustrācijām). Labi, ka ievietots arī rakstiņš par jaunatnei derīgām grāmatām.

Kalendāra beigās kā pielikums — Latvijas karte. Tas arī pavisam labi, ka tā dota: „bērni, (kā to J. Jaunsudrabiņš raksta) jūs apstās un lūgs izvadāt pa visiem Latvijas novadiem, stāstīt par pilsētām mežiem un upēm. Neviena grāmata to nespēj vārdos izteikt, ko runā tāda zemes karte."

Kalendārs ir 88 lpp. biezs, tanī ap 20 illustrāciju. Vāka illustrācija — tāpat kā agrāk — stilizēts Ventspils ev.-lut. darudzes dievnams. **P. A.**

Tuvojas Latvijas universitātes gada svētki

14. septembrī Toronto latviešu studentu organizāciju pārstāvji, sazinā ar LNAK, sāka uz apspriedi par LU gada svētku atzīmēšanu. Sēdi vadīja Toronto korporāciju kopas seniors O. Dzērvītis. Sanāksmē nolēma svinīgā akta sarīkošanu uzticēt Korporāciju kopai, nospraužot galvenos viedienus svētku norisei.

Toronto Korporāciju kopa ziņo, ka svinīgais akts ar mūzikālo daļu notiks 30. septembrī, plkst. 8.15 vakarā sv. Andreja baznīcas zālē. Akadēmisko runu teiks prof. Dr. B. Kokins.

Mākslinieciskos priekšnesumus sniegs dubultkvartets Kalvis, pie klavierēm brīvmākslin. M. Tūtere, Deklamēs H. Pētersone. Īpašus ielūgumus neizsūtīs. Ieeja visiem svētku viesiem brīva.

„KRAUKLĪTIS" TORONTO

Aizved mūsu svešniekos,
Saplēš ģinti gabalos!
Steidzies, dzenies, neļauj plēst,
Neļauj mūsu ģinti dzēst! —

Tā saka lielais dzejnieks un patriots Rainis savā lugā "Krauklītis." "Krauklītis" ir visaktuālākā Raiņa luga pašreizējā laikā un šķiet, rakstīta taisni mums. Rainis trimdā pavadīja 16 gadus, un tāpēc mūsu sāpes un ilgas viņam nav svešas. Katrs no mūsu trimdas saimes "Krauklīša" izrādē atradīs kaut ko savai dvēselei rada.

Latviešu trimdas jaunā audze, kuŗai par Latviju nav visai skaidrs priekšstats, "Krauklīša" izrādē redzēs senos latviešu karavīrus, brutotus šķēpiem un vairogiem. Tāpat redzēs arī ļauno Svešzemnieku, Magonītes — mūsu brīvības nolaupītāju. Svešzemnieku un viņa ļaudis teātris rāda jaunā uztverē. Svešzemnieks simbolizē visas tās varas, kas laika tecējumā mūsu zemē iebrukušas no austrumiem,tādēļ svešinieku tērpi un ieroči gatavoti rakstūrīgi šiem āziātiem. Arī gleznotājs Ardis Vinklers "Krauklīša" dekorācijās devis divas krasi atšķirīgas pasaules — latvisko gaišo un svešzemnieku drūmo, nospiedošo. Komponists Kārlis Lietiņš speciāli Krauklītim komponējis vairākas dziesmas un mūziku.

Amerikas latviešu teātŗa Bostonas ansamblis J. Raiņa "Krauklīti" izvēlējās izrādei 1) pieminot dzejnieku viņa 25 g. nāves dienā un 2) lielās idejas dēļ, kas tik tuva mūsu pašreizējā laikmetā.

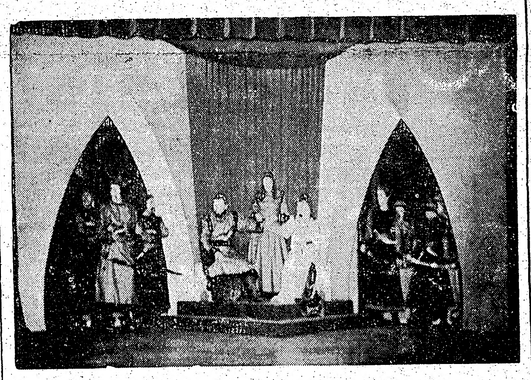

Aina Svešzemnieka istabā J. Raiņa lugā "Krauklītis". Vidū režisors R. Birzgalis.

MARGARITA KOVAĻEVSKA

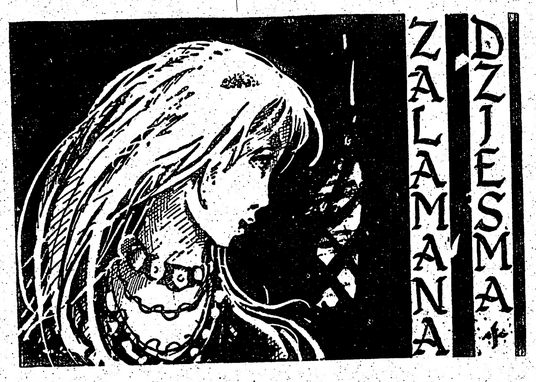

ROMĀNA POSTA PUĶES II DAĻA

5. NODAĻA

46. turpinājums

„Karalienes Ēna — es sarkstu. Bikses. Vai drīkstu jautāt — kāds dvēseles šķidrauts segs tavu aiziešanas mirkli? Klau, dzirdu — smilkst zemei pieplacis jausmu suns — ar asti klaudzina klusuma vārtos. Un apsvilis sikspārnis graiza nakti, ar spārnu ķēkšiem strupi nocērt dziesmām līgas. Un redzu, ar svešāda tāluma gaismu mēnesis klāj tavus maizes laukus — dzīvotos gadus. Tikai vienā stiebrā rasas mirga. Esi bijīga! Ar peles raustu pērno graudu, skopi lietu ūdens lāsi — tev Svētais Vakarēdiens un mēles skaidai slāpju veldze."

„Es? Vakariņas ar paklēts graudu? Ar strauta miglas aplodātu rasas pili? Zirga ģimi — beidziet ņirgas. Kaut jūs čigāns vai zaglis, iesim istabās, kur sudrabs un zelts, siers un gaļa. Te, uz vietas stāvot, man ķirmji atgrauzuši pēdas. Iesim. Mal un rūc arī ausīs..."

„Vai drīkstu balstam sniegt savu elkoni? Uz tā reiz dusējis rožains pirksts, balles cimds un dāmas skropstu melnā asara."

Viņi pagrīļojās uz lieveņa pusi, taču Putnu mammai neklausīja kājas. Viņa saguma un tikai ar vārdiem kāpa pāri slieksnim, ar rēga skatu piesēda pagātnes galdam:

„Mājām, kā pats redzat, droši pamati — droši. Augsti novērtētas. Krēsli visi uz četrām kājām, no muižkungu stingrības laikiem. Arī spogulīš kā dīķis, kur zivij asti, meitai gurnus grozīt. Toreiz... spogulis... kungs un es. Un te, galda galā, vienmēr sēdēja Lielais Putns — milzis un lempis. Ap viņu dēli — Kristaps un Juris. Strēba putru no māla bļodām. Māla — kunga dāvātās sudraba bļodās spļāva asakas. Pat dēlu mācīja vircainām kājām sudrabus spārdīt, noslēpt cūkas pavēderes mēslos. Es klusēdama pretī spļāvu tikai naidu. Un jasmīnu pazarēs ar Tērbatas vilku slepeni miju uguns mutes. Svilu. Degu — bez viena piedāvāta lata. Dzīvību sūcu. Toreiz. Es!"

„Ēnu Ēna — debesīs mēness kā baisi izplesta spoka acs. Tev sejā līkauta gaisma, vaigos dziļas pagātnes bedres."

„Jā. Es. Mani velēnu dēli. Lielais Putns. Bet to es negribēju klāstīt. Un te — kas bija man rādāms? Te, uz galda, pats tiešī redzat — svečturi. Tīra bišu vaska sveces, ziemai aitu tauku. Trīs duči sudraba nažu, tikpat daudz dakšu. Trīsdesmit piecas karotes, trīsdesmit sesto nozaga lišķu bars no dēla bēŗu galda. Un saktas, krūšu adatas, čūsku midzeņa kakla važas — īsta zelta! Un dzintars — sveķu gabali. Mēness akmeņi, kā novārītas zivs acu lēcas, pienaini un vēl citādi. Asins akmeņi — tumši zaļi ar sarkanām dzīslām. Bet tālāk lai skaita Naudiene, man piegurst mēle. Gribu tikai rādīt — mana bagātība spīd un laistās. Reiz Kristapa mantrauša pirkstu apgramstīta, tamdēļ augstā vērtē. Dārga! Zirga ģimi, tas viss paliek Marijai. Marijai — sauciet šurpu! Gribu vēl teikt —"

„Tomēr! Kāda dzīva būte. Marija?"

„Tā mana tiešā daļa. Kur viņa šovakar? Jums klusēt."

„Marija."

„Jā, Posta puķe, mana rūpe. Viņa un lopi."

„Skaista?"

„Amadej — sargies — viņa nav gleznieniem!"

„Skaista! Redzēju. Vai izcelta no tālens rozēm, glaudīta ar lēpju lapām? Es vairs nebrīnos. Man ir kāds draugs — reiz atzinās un domās šurpu traucās, pāri žogiem zaru režģiem. Kā vilks un mednieks. Piķa melns, jauns un stalts. Ar taviem vārdiem lika brīnumos acis vārstīt, teica: „Tā būs mana tiešā daļa. Rītdienai guvums."

„Jūs! Nost ar plēsoņām, melniem vilkiem, viņu acu iesmiem! Toreiz. Es toreiz blēdama pretī steidzu. Biju aita. Man izrāva tikai sirdi, apgrauza, pēc tam iespļāva grāvī. Vātis čūlāja, sarecēja, bet ilgi nesadzija. No tās reizes krūtīs kā maitai — cauri ribām spraucas tikai nezāles, svilpo tikai vēji."

Amadeja acis pāri Putnu mammas plecam apgāja izklaidu sasēdušos līgotājus, grīļainos dzērājus. Alus kausi kā apgāzti naudas podi gulēja blakus Naudienes saraustām ogļu kaudzēm, atblāzmā knupa vairs tikai dažas vecenes. Jaunieši skāvās krūmu aizsegā.

„Jā," viņš nopūtās „kāds virs reiz teica — „Izsīkušas upes gultne nezina pateicību savai pagātnei." Tevī pārpalikušas sakaltušu dubļu plaisas, akmeņi un oļi, nevienas dzidras urdziņas, neviena spirgta asna. Bet, ēnu Ēna!" — viņa acis piestāja žogam. „Vai tavas tumsības valstij blakus neplešas Gauru sirdsgaismas lauki? Mēnesnīcā mirdz kāda seja."

„Gauru," Putnu mammai no rokām izkrita spieķis, varbūt atmiņu plaisā gruva akmeņi. Viņai līka ceļi. „Kāpēc tieši Gauros gaisma — gaismas pilis! Gauros —! Bet es visu vakaru sīksti turos un kaulēju sev tikai nieka acu gaismas piles. Šai vasarai, līdz rudens ražai. Līdz Mārtiņu rozēm. Un vai jums žēl piemest klātu riekšavu sniega, kādu skuju, zaķa pēdu? Un kādā vērtē jums pirmā atkušņa cinis, kurmja arums? Kas bez manis valdīs māju, pieskatīs nīkuli Mariju? Tai kāju vietā tikai zosu spārni, galvā mušas svara prāts. Man vēl krietni jāapdomā, viss jāsaliek un jānovērtē — man — es—".

„Tas tomēr ir seņors Gaurs savas ģimenes lokā. Un bagātais Caune ar labi slīpēto, bet redzami neīsto dārgakmeni Zentas kundzi. Un jā — tiešām! Jukāns Jonatāns — mans draugs! Prieks lec augstāk par izspārdītām uguns dzirkstīm. Jukān! Manas sirds dēls! Tava nāra uz puķu kātiem visu vakaru asaru žūžo, sirdi pāri žogam pie tevis šūpo!"

„Ptu! Mēli aiz gāmura!" Ieķērcās Naudiene: „Viens, divi — vārtos iesprūduši meitu ģeņģeri, visi tukšo rīkļu Gauri!"

Salīgojās dziesmas, balsu murdoņa jaucās ar izsaucieniem.

„Celsim sveiku kausus! Mēs — mēs te pie mammas skalojam ceļa putekļus, Rīgas kārumus un atraugas. Ar vecenēm jau trešo lāgu līgstam saderību. Dodam mutes, neciešam dunkas," blēja Kadiķis.

„Būros, peļu sūdos, kā Mūrmuižas šķūņos, Kurlās Ženes lupatu būkšķos."

„Lī-iga-ā, līgā, pašā Jāņu vakarāi — līgā —"

Kāds, laikam klupdams, paspēra tukšu alus kannu.

„Kas tur!" Putnu mamma izslējās. Kā iesalusi viņa skatījās vārtos — „Kas tur?"

„Labvakar, Jāņu bērni. Labvakar, Putnu ļaudis, vai jūsu lokā arī pati saimniece?"

Kāds atkal piesita kannai.

Vai paņemei arī zvani? Kas ir šī gaisā izskanējusī sendienu balss — balss — balss. —

Putnu mamma slīga Amadeja spēji pastieptās rokās un juta ka to nogulda zālē.

Viņa nopūtās.

(Turpinājums sekos)

KULTŪRAS APSKATS

VIJOLNIEKS ALFREDS ZIVERSS KULTŪRAS DIENU IETVAROS KONCERTES HAMILTONA UN TORONTO

Ziversa koncerts Hamiltonā notiks 1. oktobrī, bet Toronto 16. oktobrī sv. Andreja baznīcas zālē.

A. Ziverss beidzis Latvijas konservātoriju un kā Kultūras fonda stipendiāts papildinājies Berlīnē pie K. Fleiša, Parīzē, Vīnē un Zalcburgā pie slavenā vijolnieka Vaša Pšichodas.

A. Ziverss Latvijā spēlējis Nacionālās operas, radiofona un Rīgas Jūrmalas simfoniskajā orķestrī, gan arī uzstājies kā solists. Viņš koncertējis arī Vācijā un Austrijā, bet pašreiz uzturas ASV, kur spēlē Misūrī simfoniskā orķestrī.

LATVIJAS AMERIKĀ
MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO

PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS:

laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas, u. c. Darbus apzinīgi un gaumīgi veic kvalificēti amatnieki ar praksi

PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:

spiestuvē, 154 St. Patrick St., EM 8-3239 un kantorī, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792, Toronto, Ont., Canada

Pasūtinājumi no provinces jāsūta nedēļu un no Toronto trīs dienas pirms paredzētā darba izpildīšanas termiņa.

EM. REMARKS

LAIKS MĪLĒT LAIKS MIRT

Cena $3.50

DV KANADAS GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

UZ AIZJŪRU PACIŅAS
EURO-TRADE CO.

144 Argyle St., Toronto, Ont., tel. LO 5105

PĀRSŪTA PACIŅAS UZ LATVIJU UN CITĀM BALTIJAS VALSTĪM.

Lūdzu pieprasiet mūsu cenrādi. Preču paraugi apskatāmi mūsu birojā. Paciņas saņēmējam muita nav jāmaksā, to var samaksāt te uz vietas. Visas paciņas ir apdrošinātas

Atvērts no 9-5 vakarā no pirmdienas līdz sestdienai. Līdz zvanīt iepriekš, ja gribat ierasties vakaros. Mūsu nodaļas Montreālā, Vankuverā un Kalgarijā

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā, un Šveicē

Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās

3587 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.

Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 3-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā

345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)

Zvanīt WA 3-2008 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu

Runā vācu un slavu valodas.

Frank Vass B.A.

ADVOKATS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 403

COLLEGE un SPADINA ielu stūrī

Tel. birojā — WA 2-6111

WA 2-6112

Dāmu vakara tērpus un līgavu tērpus izīrē

NINA KOCHS

145 DOWLING AVE, TORONTO,

Tel. LA 3437

Bagātīga izvēle — lētas cenas (405)

Latviešu dāmas! Eiropas friziere

Kapsi's Hair Styling

118 MAC PHERSON AVE.

Starp Yonge St. un Avenue Rd.

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585

runā vāciski, krieviski un zviedriski

Dr. T. L. Granovsky

ZOBĀRSTS-CHIRURGS

runā krieviski un vāciski

514 DUNDAS St., W.

Spadina stūrī

Zvanīt EM 8-2038, Toronto

Dr. Alexander Szatmari

nervu un noguruma slimībās

260 St. Clair Ave, W.

Toronto

Runas stundas no 2—7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu

WA 1-0556 vai MA 5243

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. KRONE-BALDUMA

AUGĻU ŽĀVĒŠANA

Tāpat kā konservēti augļi un saknes ir noderīgi ziemas vajadzībām, tā arī varam lietot mājās žāvētus augļus, saknes un garšas vielas.

Žāvēšana atņem augļos un saknēs saturošo ūdeni un pasargā no bojāšanās un nevēlamām baktērijām.

Žāvēšanas veidi ir trejādi: kaltēšana saulē, krāsnī un elektriskā vēdināšanā.

Pie visām žāvēšanas metodēm jāievēro, ka nedrīkst uz plātīm salikt augļus un saknes par daudz biezi. Žāvēšana pēc iespējas izdarāma straujāk, tā ātrāki izgaros ūdens daļas.

Žāvēšana nedrīkst tomēr notikt pārāk lielā karstumā. Karstumam jāiziet cauri kā virspusei, tā arī visam auglim vai saknei.

Žāvēšanai plātīs augļi jānovieto tā, lai karstums visçaur tiktu klāt. Plātis bieži jāapgroza.

Jo ātrāk žāvēšana notiek, jo vairāk augļi un saknes paturēs dabisko krāsu un garšu. Parasti augļus žāvē rudenī, izmantojot ražas bagātību un zemās cenas.

Žāvēt var arī uz plīts virsas.

ĀBOLI

Žāvēšanai ņem nogatavojušos rudens vai ziemas ābolus. Nomizo un sagriež šķēlēs. Izņem sēklotni, lai netaptu tumši, ieliek vājā sāls ūdenī, vai arī, ja grib, lai āboli būtu gaišākas krāsas, ieliek vājā citronskābes ūdenī. Kad visi āboli sagatavoti žāvēšanai, tad saliek uz pannas vienu uz otra, laiku pa laikam apgriežot, līdz tie kļūst mīksti un nelūst. Žāvēšanas karstums var būt 80 gr. C.

BUMBIERI

Bumbierus nomizo, ieliek citronskābes ūdenī un apvāra cukura sīrupā. Izņem, notecina, saliek starp divi dēlīšiem un nosloga. Tad saliek uz plāts un žāvē. Bumbierus nedrīkst par daudz izkaltēt, tiem jābūt tomēr sulīgiem.

FIRZIĶI UN APRIKOZES

Firziķus un aprikozes žāvē ar visu mizu, nomazgā un norīvē villainos asumus. Pārgriež šķērsām un izņem kodolus. Kamēr visus sagatavo, auglu puses var ielikt vājā sāls ūdenī. Tad notecina un sakārto uz plāts un žāvē tāpat kā bumbierus.

PLŪMES

Žāvēšanai ņem zilās plūmes. Plūmes kaltē veselas, saliekot uz plāts ar kātiņiem uz augšu. Žāvē, kamēr plūmes sakrokojušās un nav vairs sulīgas.

SAKŅU ŽĀVĒŠANA

Saldos kartupeļus, burkānus, pastinākus vispirms nomazgā, nomizo un sagriež nazos gabaliņos. Saliek uz sieta, kuru liek virs verdoša ūdens un karsē 15 minūšu. Tad saliek uz plāts un žāvē.

ZIRŅU ŽĀVĒŠANA

Uz 1 mārc. cukurzirnīšu ņem 2 ēd. kar. cukura un mazliet zalpetera. Ieliek katliņā un sakarsē, tad sabeŗ uz sieta un laiž, lai notekas. Tad saliek uz sausa sieta un žāvē ne visai karstā krāsnī.

ŽĀVĒTAS ZAĻAS PUPIŅAS

Žāvēšanai ņem jaunas un mīkstas pupiņas, Nomazgā un novelk cietās cīpslas. Sagriež gareniski strēmelēs. Iemērc sāls ūdenī, tad izņem, notecina un saliek uz plāts. Žāvē mērenā karstumā. Uzglabā slēgtā traukā. Pirms lietošanas nomazgā siltā ūdenī, uzlej verdošu ūdeni un patur pusstundu, tad nolej un vāra svaigā ūdenī mīkstas. Sagatavo tāpat kā svaigās pupiņas.

BARVIKAS VAI ŠAMPIŅONI ŽĀVĒTI

Sēnes notīra un nomazgā. Sagriež šķēlēs vai arī uz pusi. Uzklāj uz plāts pergamenta papīru un saliek sagatavotās sēnes. Žāvē lēnā siltumā. Sēnes var arī savērt uz diedziņa un pārsegtas ar marles drēbi žāvēt saulē vai uz plīts.

DAŽĀDU SAKŅU ŽĀVĒŠANA

Selerijas, baltos kāpostus, petersiles un lociņus, notīra un nomazgā. Notecina uz sieta, sagriež plānās strēmelēs līdzīgi nūdelēm. Plāti pārklāj ar pergamenta papīru un uzliek plānu kārtu sagrieztās saknes un kaltē mērenā karstumā. Pirms dietošanas iemērc uz 12 stundām.

ŽĀVĒTI ĶIRŠI

Ņem skābenus ķiršus, nomazgā un pirms žāvēšanas apvītina saulē. Tad saliek uz plāts un kaltē mērenā karstumā. Līdzīgā kārtā var arī žāvēt mellenes, avenes. Lai nesabojātos, mellenes un avenes žāvējamas strauji.

GARŠVIELU ETIĶIS

Garšvielu etiķus sagatavo dažādu salātu sagatavošanai, kas piešķir īpatnēju garšu. Uz vienu litru vīnetiķa ņem ½ ēd. kar. sāls un 250 gr. estragona lapu vai diļļu. Saliek pudelēs, pieliek sāli un pārlej etiķi. Pudeles noliek saulē uz loga apmēram uz 3 nedēļām. Tad izkāš un iepilda pudelēs.

AVEŅU ETIĶIS

Pikantām salātu mērcēm sagatavo aveņu etiķi. 2½ mārc. aveņu, 1 ltr. vīnetiķa. Sausas avenes sapilda pudelēs un pārlej etiķi. Noliek saulainā vietā uz nedēļām. Tad izkāš un sapilda pudelēs.

"BEST FRIEND"

kāds jebkad bijis jūsu degunam — jūs teiksit, kad jutīsit labsajūtu no Kanadas mīkstajām servjetēm. Uzmeklējiet FACE-ELLE paciņas...

Aiz DZELZS priekškara

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

MASKAVAS RAIDITĀJS CILDINA RAINI PĒC SAVA PRĀTA

10. septembrī. — „...Pēdējais viņa lielais drāmatiskais darbs bija traģēdija Ilja Muromietis, pie kuŗas R. strādājis vairāk kā 10 gadu, un tas liecina par dzejnieka sirsnību pret krievu tautu. Pirms 1. pasaules kara Rainis rada veselu rindu revolūcionāra satura darbu.

Bet daudzos jautājumos Rainis atkāpās no revolūcionārās sociāldemokrātijas pozicijām... Rainis kara laikā pieņēma boļševiku lozungu par kara pārvēršanu no imperiālistiska pilsoņu karā. Savos publicistiskajos darbos Rainis nikni strostē sociāldemokratus, kas pārgājuši imperiālistu pusē. 1916. g. Rainis sagatavo protesta rezolūciju pret vācu imperiālistu un latviešu buržuazistisko nacionālistu gatavoto Latvijas pievienošanu Vācijai. Rainis izvirza lozungu Brīvā Latvija brīvajā Krievijā. Atraušanos no Krievijas Latvijai nozīmētu atraušanu no ekonomiskas eksistences apstākļiem. Latvija pārvērstos agrārvalstī, ko Vācija eksploatētu... Pēc februāŗa revolūcijas Rainis izsaka domas, ka sekos sociāla revolūcija... Rainis ar prieku pieņēma pad. Latvijas tautas komisāru padomes priekšlikumu atgriezties dzimtenē, bet grūtais veselības stāvoklis aizturēja viņu Šveicē... Rainis atgriezās tikai 1921. g., kad Latvijā pagaidām uzvarēja kontrrevolūcija. Rainis buržuaziskajā Latvijā, pēc paša vārdiem, dzīvoja kā svešumā. Savos darbos Rainis atmaskoja tautai naidīgo latviešu buržuazijas politiku, uzstājās pret līkumu par ārkārtējo stāvokli un nāves sodiem. Jau savā pirmajā deputāta runā Rainis teicis: „Mēs, atgriežoties Latvijā, cerējām redzēt brīvu Latviju, bet mēs to neatradām." Rainis asi uzbruka pusfašistiskai Ulmaņa kulaku partijai..."

ATKĀRTO PĒRNĀS KĻŪDAS

Sov. Latvija ievads: Augstākus rudens aršanas tempus.

„...Rudens aršana parasti, diemžēl, mūsu republikā notiek nelielos apmēros un tas atsaucas uz ražību. Pērn plānu neizpildīja, kaut gan daudzos kolchozos un pad. saimniecībās ara līdz decembrim. Sevišķi slikti šo darbu strādāja Alojas, Alūksnes, Abrenes, Bauskas, Gaujienas, Varaklāņu, Limbažu, Siguldas rajonos. Tur aršanas plāns bija izpildīts tikai par 25-30 proc. Saprotams, tas nevarēja neatsaukties uz pavasaŗa darbu tempu un rezultātā noveda pie samazinātas ražas... Daudzās vietās kukuruzas un cukurbiešu sējumiem paredzētos laukus ara sekli. Maz mēsloja... Diemžēl, pērnās kļūdas atkārto... Tikai nedaudz hektārus uzaruši Alūksnes, Zilupes, Alojas un Cēsu rajonos. Citur dažos rajonos nav pat iesākts...

BEĻĢIJAS PARLAMENTĀRIEŠI PADOMJU LATVIJĀ

Laikraksti ziņo, ka iebraukusi Beļģijas parlamenta delegācija ieradās vizītē pie LPSR APP prja Ozoliņa, kas viesus sirsnīgi apsveica un nepiespiestā sarunā pastāstīja viņiem par latviešu tautas revolūcionāro pagātni, par saimnieciskās un kultūrālās celtniecības sasniegumiem pad. Latvijā. Viņš viesmīlīgi aicināja viesus apmeklēt LPSR rūpnīcas un fabrikas, padomju saimniecības un kolchozus, zinātnes un kultūras iestādes.

CENAS UN ALGAS

„Ceļot standartparauga kolchoznieku ģimenes mājiņas ar 2-3 istabām, tās izmaksā 30-50.000 rubļu." (Sov. Latvija, 7. aprī 55.).

„Projektējot individuālās ēkas... pieļauj dārgas pārmērības, tā kā rezultātā 1 kv m dzīv. platības izmaksa sasniedz 3000 rubļu."

(Lit. un māksla, 15. 5. 55.)

„Bērzteles pad. saimniecībā katra jaunpiedzimuša sivena pašizmaksa jau ir 300 rubļu." (Sov. Latvija 17. apr. 55.).

„Centrāltirgū par gaļas mašīnas nazīšu uzasināšanu prasa 5 rubļi, bet jauni maksā 3.5 rub." (ja dabūjami — Red.). (Sov. Latvija, 11. 11. 53.).

„Elektrības vadu PR 500 valsts cena ir 31 kapeika metrā, bet par tādu cenu nav pērkami. Elektrisko piederumu veikalā Tērbatas ielā — 6/8 pārdevējs Hiršs Gelmanis tos pārdod „zem letes" par 1 rubli m." (Cīņa 14. jūl. 55.).

„Irkutskas apg. pilsētu ispolkomos ir 103 darbinieki ar gada algas fondu 615.600 rub." (katram ap 500 rub. mēnesī caurmērā — Red.). (Izvestija 31. 5. 55.).

DZĪVES APSTĀKĻI RĪGĀ

„Remines ielas 15. nama šīfera jumts kara laika bojājumu dēļ laiž cauri ūdeni — bojājas 8 dzīvokļi. Parādes durvīm stikli izdauzīti un to vietā rēgojas skārda un finiera strēmeles. Vairākiem dzīvokļiem griesti un grīdas izpuvuši... Ūdens kaitē arī vairāku Rīgas namu pamatiem. Lāčplēša ielas 68 nama pamati jau daudzus gadus mirkst ūdenī. Pagrabi pieplūduši. Nama pamati izdrūp. Ūdens sūcas pa sienām uz augšu, tās sapelē, atlobas apmetums... L. Altonavas ielas 30a nams nav pieslēgts ūdensvadam... Dzirnavu ielas 123. namā dzīvokļu daži logi jātur vienmēr aizsegti vienkārši tāpēc, ka logu priekšā ir piemēslota veranda ar iebrukušiem griestiem un jumtu. — K. Marksa (Ģertrūdes. Red.) ielā 115 — 25. dzīvoklī jau vairākus mēnešus no kanālizācijas caurulēm izplūstošais ūdens bojā sienas, griestus, grīdu. Lai bojājumi kļūst lielāki, lai remonti izmaksā dārgāk, lai tiek sagandēti iedzīvotājiem dzīves apstākļi..." (Cīņa, 15. jūnijā 55.).

WESTINGHOUSE VEĻAS MAZGĀJAMĀ MAŠĪNA IR VIENĪGĀ AUTOMATISKĀ MAZGĀJAMĀ IERĪCE, KAS

VIENMĒR IETAUPA SILTO ŪDENI

LIETOJOT PATENTĒTO WESTINGHOUSE ŪDENS TAUPĪTĀJU JUMS NEVAJADZĒS LIETOT NETĪRU ŪDENI!

Neviena cita mazgājamā ierīce nav tik piemērota kā Laundromat. Laundromat patērē mazāk ūdens. Iemesls tam — patentētais ŪDENS TAUPĪTĀJS ar kontrolierīci, kas parāda vajadzīgo ūdens daudzumu attiecīgajai veļas partijai, kādu paredzēts mazgāt. Nav ne mazākā lieka ūdens patēriņa... nav arī jālieto netīrs ūdens!

Jūs ietaupīsit simtiem galonu karstā ūdens katru gadu it sevišķi tur, kur tas tiek mērīts ar skaitītājiem... jūsu karstā ūdens tanks netiks nevajadzīgi iztukšots!

VIENĪGI WESTINGHOUSE MAZGĀJAMAI MAŠĪNAI IR:

- Viegla konstrukcija
- Viena kontrolierīce
- Trīs dažādas temperātūras
- Automatiska mašīnas tīrīšana
- Veļas izspiedējs

UZMEKLĒJIET TUVĀKO WESTINGHOUSE PĀRSTĀVI

JŪS VARAT BŪT DROŠI... JA LIETOJAT

Westinghouse

Sekojiet televīzijas raidījumiem „Studio One" pirmdienu vakaros plkst. 10.00

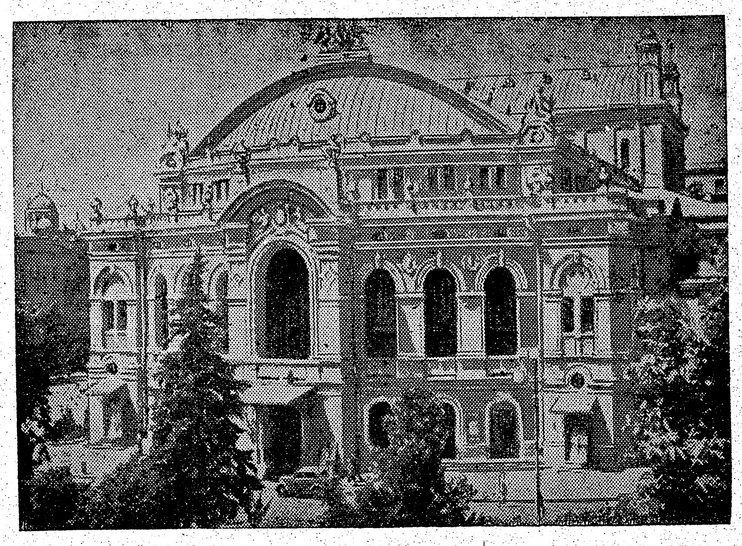

JAUKĀS ATMIŅAS
SZEWCZENKO OPERAS CELTNE ĶIJEVĀ

Līdzīgi Ķijevai, kas atrodas Dņepras upes augstajā labajā krastā, it kā Ukrainas sirdī, tāpat Szewczenko operas celtne iezīmē Ukrainas kultūras dzīvi. No tās akustiskajām sienām ir atbalsojusies daudzu slavenu ukraiņu tautas operu mūzika... mūzika, kas ir brīvību mīlošu ukraiņu simbols.

Arī šodien Szewczenko operas celtne pastāv, gan svešinieku izmantota, tā atgādina tos laikus, kad Ukraina kādreiz bija brīva un ka tā savu brīvību atgūs... reizē atgādinot patīkamās atmiņas.

Jūsu iepriecinājumam

Izrunā BRĒDINGS

OTAVĀ, VINDZORĀ, MONTREĀLĀ, HAMILTONĀ

BRADING'S Cincinnati Cream

BREWERY LIMITED • WINDSOR, ONTARIO

PAZIŅOJU TAUTIEŠIEM, KA CETURTDIEN, 29. SEPTEMBRĪ, ATVERU SAVU OTRO

PĀRTIKAS UN DELIKATEŠU PREČU VEIKALU

731 BROADVIEW, TEL. GL 9905

Piedāvāju plašā izvēlē visas pārtikas preces jūsu ikdienas un svētku galdam, kā kanadiešu, tā latviešu gaumē.

MANA SPECIALITĀTE: Katru dienu svaigi mājas cepumi, uz pasūtinājuma 2 stundu laikā. DAŽĀDAS DELIKATESES kā sieri, gaļas izstrādājumi, konservi, žāvēti zuši

Bez tam plašā izvēlē visas drogu un tabakas preces.

Pieņem pasūtinājumus pa tālruni un piegādāju preces mājās.

Apmeklējiet jauno veikalu un pārliecinieties par preču kvalitāti!

EDUARDS TĪLMANIS

PIEPRASIET, ŠIE

IR LABI

IZPILDU

APMETUMA DARBUS

jaunus, kā arī laboju ikkatrā vietā. Ātrs darbs, mērenas cenas. Zvanīt no plkst. 6—8 vakarā

OL 3711, Toronto

Runā vāciski.

Labus, lētus

ĀBOLUS BUŠEĻOS

piegādā katrā latviešu mājā

K. PRĪVERTS

pasūtinājumus pieņem vakaros

GE 5688, Toronto

IZĪRĒJAMAS 2 lielas mēbelētas istabas ar virtuvi 1. stāvā precētam pārim. Zvanīt pēc plkst. 5 vakarā WA 2-3736, Toronto. (765)

BLOOR — DUFFERIN rajonā izīrējamas 2 mēbelētas istabas, uz vēlēšanos garāža. Zvanīt KE 5897, Toronto. (771)

IZĪRĒJAMS nemēbelēts dzīvoklis — 2 istabs ar virtuvi Gerrard — Greenwood rajonā. GL 7493, Toronto. (778)

IZĪRĒJAMA labi mēbelēta istaba, ar vārīšanas iespējām. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā. Tel. LA 2208, Toronto.

IZĪRĒJAMA labi mēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām vienai personai College — Dovercourt rajonā. Zvanīt katrā laikā LA 7594, Toronto. (761)

GAINSBOROUGH Rd. (Coxwell — Gerrard) izdodama istaba vienai personai, ar vai bez mēbelēm. Lūdzu zvanīt J. Treijs GL 3611, Toronto. (767)

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS (BALTIC MOVERS)

Iudara pakalpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury

Lūdz zvanīt OL 1403

89 DEWSON ST., Toronto, Ont.

ROKAS GRĀMATA UN KALENDĀRS 1956. G.

Redaktori: ASV — Dr. J. VOLMĀRS un mag. oec. J. KADILIS. Kanadā: mag. iur. A. SVENNE

Ikviens no 18 rakstiem par veselību, sadzīves jautājumiem un likumiem var attiekties tieši uz jums!

Grāmatas kalendāra daļā: Bagātīgs materiāls ikvienai vajadzībai. Pasūtināt tieši apgādā ir izdevīgi un ērti, pasta izdevumi nav jāmaksā un jūs saņemsit grāmatu tūliņ pēc iznākšanas.

Pasūtiniet tūliņ, neatlieciet, šogad būs ierobežots eksemplāru skaits. Iznāks vistuvākā laikā. Cena $1.50

Izdevējs

Dr. J. VOLMĀRS,

1401-55 St. Brooklyn 19, N.Y., USA

Vai tevi interesē

LATVIEŠU MĀKSLA, LITERĀTŪRA UN ZINĀTNE SVEŠUMĀ?

Ja neesi vēl gluži iemidzinājis savu garu, tad lasi un abonē

CEĻA ZĪMES

žurnālu gara kultūrai, galvenā redaktora JAŅA ANDRUPA un redakcijas kolēģijas ANDREJA EGLIŠA, ALBERTA JĒRUMA, KNUTA LESIŅA un VALDEMĀRA TONES vadībā.

Abonementus pieņem un atsevišķus numurus var iegādāties

DV KANADAS GRĀMATNĪCĀ,

123 Huron St., Toronto, Ont., tel. EM 8-0792

Atsevišķa numura cena $1.20, 6 mēn. abon. $3.50, par 1 gadu $6.80

Kanadas latviešu Kultūras dienu ietvaros sestdien, š. g. 1. oktobrī, pl. 8 vakarā Toronto, Eaton auditorijā notiks

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRA BOSTONAS ANSAMBĻA

VIESIZRĀDE

Uzvedīs J. RAIŅA lugu — pasaku dziesmu 3 cēlienos (6 ainās)

KRAUKLĪTIS

Piedalās: J. LEJIŅŠ, R. BIRZGALIS, INTA MIŠKE, ELZA PŪCE u. c., pavisam 21 tēlotājs.

Režisors: R. BIRZGALIS

Dekorācijas pēc A. VINKLERA metiem gleznojis A. KARITONS

Mūziku un dziesmas komponējis K. LIETIŅŠ

Dziesmas iestudējis J. ANSBERGS

Kostīmi, rotas un ieroči gatavoti pēc R. BIRZGAĻA zīmējumiem

Skatuves meistari E. ŪDRIS un B. ROGA

Biļetes $2.50; $2.00; $1.50 iepriekšpārdošanā Lotus puķu veikalā, 802 Bathurst St. un izrādes dienā, 1. oktobrī, Eaton auditorijas kasē. Puscenas skolēniem dabūjamas tikai Lotus veikalā.

---

344 COLLEGE ST., TORONTO, WA 2-6319

Sākot ar ceturtdienu 29. septembri līdz trešd. 5. oktobrim. Darbdienās 6.05 un 8.30, sestdienās 2.05, 4.45, 7.00 un 9.15 vakarā.

DIE STÄRKERE

Angļu teksts

Aizraujoša filma par neatrisināmām cilvēciskām saistībām. Laulības pārbaude, kurā pārcieš smagus likteņa sitienus. Drāmatisks, īsts dzīves stāsts, kas savīts kopā ar zelta humoru un Brāmsa, Mocarta un Šūberta mūžīgajām melodijām.

Galvenajās lomās: GERTRUD KÜCKELMAN, ANTJA WEISSGERBER, HANS SOEHKER, MARIA SEBALDT, PAUL HENCKELS u. c.

Jaunākais nedēļas apskats: Blick in die Welt. Nākošā filma Maedchen mit Zukunft

---

Vajadzīga mājkalpotāja

— saimniecības vadītāja. Tuvākai informācijai zvanīt šī laikraksta kantorī

EM 8-0792, Toronto

Lūdz atsaukties

Elmāru Grīnvaldu (Ernesta dēlu), dzim. 1922. gada 4. februārī Rīgā,

pēdējās ziņas no Vāciņas 1944. gada Ziemassvētkos, un

Līnu Siljāni, dzim. Blankenbergu,

ar dēlu LEONIDU, pēdējā dzīves vieta Bavārijā. Rakstīt ALISEI KAPIŅAI, 46 Bannon Ave, Toronto 18, Ont., Canada

---

P. ROZITIS

ZEMES PRIEKS, romāns

342 lpp. Cena $3.80

DV GRĀMATNĪCĀ TORONTO

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

NOSŪTA PACIŅAS AIZ DZELZS AIZKARA tieši no Kanadas vai arī no Anglijas. Garantēta piegāde. Jaunas un lietotas mantas, kā arī medikamentus, apavus, pārtikas preces un drēbes.

Lūdz apmeklēt un pieprasīt pēc cenrāža.

100% apmierinājums.

Kvītējumi no sūtījumu saņēmēja.

YANA FABRICS

698 QUEEN ST., W., TORONTO, ONT.

Tel. EM 8-9527

Plaša izvēle. Vienīgā firma, kas sūta tieši no Kanadas

LITTLE BEAUTY SALON

(Īpašn. Erika Miltiņš) 428 St. CLARENS AVE, tel. ME 5687

Elektriskie, ķīmiskie, aukstie ilgviļņi. Krāsošana un balināšana. Sejas kopšana

(pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

ZIEMAS LOGI (vēja) KOKA

Bezmaksas kalkulācija.

Zvanīt Toronto ME 3234

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

68 Wellington W, (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6451

Vecākais ceļojumu un notariāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās.

Runā krieviski, vāciski un latviski

LUNSKY WA 1-3924

OPTIĶIS 470 College St.

Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem.

Ing. M. MARDI'S AUTOVADĪŠANAS SKOLA

337 Palmerston Blvd., Apt. D., tel. WA 4-8219, Toronto

1. lekcija priekšpusdienā $1.25, pēc pusdienā $1.50

LATVIEŠU APTIEKARS (T. Kraumanis)

CITY PARK DRUGS LTD.

Tagad piedāvā savus pakalpojumus

501 Yonge St., Toronto, tel. WA 3-4440

AD. ERSS

KRUSTS CEĻMALĀ

kopā 448 lpp.

$4.00

M. ZEBERIŅŠ

DVĒSEĻU RAUDZĪTĀJS

romāns 242 lpp.

$3.40

J. JANŠEVSKIS

MEŽVIDUS ĻAUDIS

romāns 691 lpp.

$6.50

V. MOLBERGS

LIKTENĪGĀ LIECIBA

romāns 344 lpp.

$3.00

EMIGRANTI

romāns 330 lpp.

$3.40

Z. LAGERLEVA

PORTUGALES ĶEIZARS

romāns 217 lpp.

$1.90

K. HAMSUNS

PĀNS

$3.00

S. HOLS

OKTOBRA DIENA

romāns 324 lpp.

$3.00

A. GAILITS

TOMS NIPERNADIJS

romāns 395 lpp.

$3.00

S. UNDSETE

DORTEJAS KUNDZE

romāns 246 lpp.

$3.00

Dabūjamas plašākajā

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto

Izsūtām arī uz rakstveida pieprasījumu

BAZNĪCAS ZIŅAS

NJUJORKA

Betlēmes baznīcā, Third Ave un Pacific St., Brooklyn. Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 3 pp. māc. R. Zariņa vadībā. Apm. reizi mēnesī dievgalds. Ērģelnieks Bruno Skulte.

Svētdienas skola mazākiem bērniem katru svētdienu baznīcas apakšējā zālē no plkst. 2.30-5 pp. Pārzinis K. Karlovics. Skolas vecākās klases turpat sestdienās no pl. 12-3 dienā.

Sv. Toma baznīca Bronksā, 175. ielas un Topping Ave stūrī starp Grand Concourse un Webster Ave.

Dievkalpojumi divi reizes mēnesī māc. A. Ozola vadībā:

a) katra mēneša otrā svētdienā plkst. 9.30 no rīta, dievgalda reizes jau plkst. 9: b) katra mēneša 4 svētdienā plkst. 6 vakarā.

Pie ērģelēm brīvmāksliniece Rita Pētersone.

Skola darbojas sestdienās no pl. 2-5 pēcpusdienā baznīcas apakšējā zālē; pārzinis Fr. Kurats.

Džamaikā Mūsu Pestītāja (Our Saviour) luter. bazn. 90-04 175-th St., Jamaica, N.Y. (starp Hillside un Jamaica Ave). Mūsu draudzes dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā plkst. 6 vak. Šinī rudenī: 9. okt., 13. nov. un 13. dec.

Ērģelniece Velta Anševica. Turpat katru sestdienu skola bērniem. Pārzine Ilga Liepa, tel. AX 7-9417.

Port Vašingtonā Mūsu Pestītāja (Oud Saviour) lut. bazn. 8 Franklin Ave, Port Washington, L.I., NY. Dievkalpojumi divi reizes mēnesī: katra mēneša pirmā un trešā svētdienā, plkst. 2. Māc. F. Treus, 101 Fairview Ave; PO 7-1690.

ČIKĀGA

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp., bet augusta un septembra mēnešos — ik pārnedēļas.

Māc. A. Sudārs, 1030 - 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgā latviešu ev.-lut. Miera dr. Pļaujas svētku dievkalpojums 2. oktobrī, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd. Mācītāji A. Sudārs un K. Kalngars. Dievkalpojumu ar solo dziesmām kuplinās Alma Ezergaile-Kalngara. Pie ērģelēm prof. Jakubenas. Pēc dievkalpojuma draudzes bazārs.

Māc. Pāvils Kirsons Melvūdā, Ill. sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 S. 11-th Ave.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave. tel. 4-4619.

Dievkalpojumi Kalamazū sv. Jāņa ev.-lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības luterāņu baznīcā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

Lansingā, Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

San Džoseā, Saron lut. baznīcā mēneša 3. svētdienā plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1.15.

Detriotā, sv. Pāvila ev.-lut. draudzē Pļaujas svētku dievkalpojums svētdien, 2. oktobrī, plkst. 2 dienā, Emaus ev.-lut. baznīcā, 4432 12th St. — Māc. Valters Līventāls.

Pēc dievkalpojuma plkst. 4 pp., baznīcas zālē, Hildas Gailānes (soprāns) un Vsevoloda Karagioza koncerts.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St. Port Arthur, Ont., tel 4-0302).

Māc. V. Sēfers, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

Niagarā 1. okt., plkst. 6 vakarā, **Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd., N.** Pļaujas svētku dievkalpojums.

Londonā, 8. oktobrī, plkst. 7 vak. Trīsvienības baznīcā Ev.-lut. latv. draudzes 5 gadu pastāvēšanas pateicības dievkalpojums, māc. A. Lūsis (Toronto) un māc. V. Šēfers.

Velandā, 16. oktobrī, plkst. 1 pp. Ungāru baznīcā Pļaujas sv. dievkalpojums.

St. Katarīnēs 16. okt., plkst. 3 pp. Kristus baznīcā Pļaujas svētku dievkalpojums.

Londonā, 23. oktobrī, plkst. 4 pp Trīsvienības baznīcā dievkalpojums

Māc. E. Pavasars, 209 East 33th St., Hamilton. Ontario.

Hamiltonā, latviešu ev.-lut. draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā — 18. Victoria Ave., Sonuth, svētdien, 2. oktobrī, plkst 3.00 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums bērniem, pl. 4.00 Pļaujas svētku dievkalpojums pieaugušiem.

Piektdien, 30. sept., plkst. 7.00 vakarā draudzes bībeles stunda — 20 Carrick Ave. Ceturdien, 6. oktobrī, plkst. 7.00 vakarā jaunatnes vecākās grupas sanāksme 116 Hugson Street South. Piektdien, 7. oktobrī, plkst 6.30 vakarā jaunatnes jaunākās grupas sanāksme mācītāja mājā.

Kristīta — Dzintra Zenta Rudzīte, Viļa un Marijas meita.

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 3-2259

Jāņa ev.-lut. baznīcā. 2. okt., pl. 9.45 rītā Pļaujas svētku dievkalpojums.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873; Toronto Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu stūrī.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto. Ont., tel. LO 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto. Ont., tel. OL. 8171.

Dievkalpojumi sv. Jāņa latviešu ev.-lut. draudzē Toronto

2. oktobrī — Pļaujas svētkos plkst. p.p. dievkalpojums ar dievgaldu Trīsvienības baznīcā — māc. A. Lūsis.

9. oktobrī, plkst. 4 p. p. Bērnu dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Briedis.

16. oktobrī, plkst. 4 p. p. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā — māc. A. Briedis.

23. oktobrī, plkst. 4 p. p. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Lūsis.

30. oktobrī, plkst. 4 p. p. — Reformācijas svētku dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā — māc A. Lūsis un māc. A. Briedis.

Bramptonas Latviešu ev.-lut dr. 2. oktobrī, plkst. 1.30 p.p. Pļaujas svētku dievkalpojums Grace United baznīcā — māc. A. Briedis.

23. oktobrī, plkst. 1.30 p. p. Reformācijas svētku dievkalpojums Grace United baznīcā — māc A. Briedis.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave, Red Deer, Alberta, tel. 2918.

Māc. Elmārs Caune (11320-102 Ave, Edmonton, Alta) dievkalpojumi Kalgarijas latv. sv. Pāvila draudzē.

Sestdien, 1. oktobrī, plkst. 5 pp. Graveley ielā 1720 draudzes bazārs.

Svētdien, 2. oktobrī, plkst. 3 pp. dievkalpojums Kitsilano lut. baznīcā.

Svētdien, 9. oktobrī, plkst. 3 pp. Pļaujas svētku dievkalpojums Kitsilano lut. baznīcā 12. avenijas un Stephens ielu krustojumā.

Pēc dievkalpojuma svētku mielasts baznīcas zālē.

Māc. H. Kušlis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q., tel. DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

Otavā, sv. Pāvila baznīcā, 210 Wilbrod St.

Kornvalē, Anglikāņu baznīcā, 1st. un Morobo St. stūrī.

Draudzes gadskārtējais bazārs 1. okt., plkst. 7 vak., 400 Sherbrooke St., W.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Sadberijā, svētdien, 2. oktobrī, plkst. 13.00 Sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) dievkalpojums ar sv. vakarēdienu.

Norzbejā, svētdien, 9. oktobrī, plkst. 17.00 lut. baznīcā dievkalpojums ar sv. vakarēdienu.

Māc. F. Ruperts, 159 Maryland St. Winnipeg 10, Man. SU 3-5463.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vinipegas draudzē notiek sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu krustojumā.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES

dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 3 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12. dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā. People Church, 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14. tel. AM 1-4246.

ŽURNĀLI

ATPŪTAS UN VAĻAS BRĪŽIEM

Okupētā Latvija, informācijas biļetens, reizi mēnesī	ā $0.15
Ceļa zīmes 23., 24. un 25. N.N.	ā $1.20
Trimdas skola 4. un 5. N.N.	ā $0.75
Latvju Zeltene 24. N.N.	ā $0.75
Laikmets 27. un 28. N.N.	ā $0.75
Modernie rokdarbi 1., 2. un 3. N.N.	ā $1.00

DABUJAMI

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ontario

Izsūtām pa pastu uz pieprasījumu. Pasta izdevumi 10 c.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

.....abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LĀCI, 331 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A., tel. NI 8-9869

APKĀRT ZEMES LODEI

Kādai ceļotāju grupiņai Vācijas Švarcvaldē piknika laikā plesīties svēss, baiga paskata vilku sugas suns un, lai no viņa atkratītos, ēdāji pametuši arī viņam pa dēsas gabalam. Kad laudis sēdušies mašīnā, suns, laikam aiz pateicības par cienastu, pirmais iemeties vāģī un nav nekādi bijis dabūjams laukā. Neatlicis nekas cits, kā braucējiem saspiesties un ņemt suni līdzi. Pa ceļam braucēji pārliecinājušies, ka citādi suns ir ar labām „manierēm", bet, tā kā paturēt to neviens nevēlējies, tad suni pievākusi Gepingenas policija. Suns tomēr mēģinot tikt visās mašīnās, un domā, ka viņu sagrābis auto drudzis.

Operas un filmu zvaigzne Džina Bechī noslēgusi interesantas derības ar rūpniecības magnātu Sandro Rubboli no Milānas. Džina apņēmusies nodziedāt serenādi 5 lauvām, pie tam viņu krātiņā. Noliktā dienā Džina arī ieradusies cirkū, bet Rubboli, kuram arī būtu bijis jālien līdzi krātiņā, nebijis pilsētā sastopams.

Vispirms krātiņā ielaistas lauvas, pēc tam zvēru dīdītājs ar ādas pātagu, pēc tam bāla, bet tomēr savaldīga dziedātāja Džina.. Publika sasprindzinājumā aizturēja elpu, kad Džina iesāka dziedāt. Dziesma gan skanēja padobji un temps bija manāmi straujš, tomēr visu laiku valdīja par sevi. Dziesmai „Nāc, es zinu mazu meža taciņu" izskanot, Džina steidzīgi palocījās pret lauvām, kuras viņai visu laiku skatījās sejā, un steidzīgi, publikas aplausu un gaviļu pavadīta, izsteidzās no krātiņa.

Ļaunu ar labu atmaksājuši Italijas kontrabandisti. Kāda krasta apsardzības lidmašīna, kuras uzdevums bijis tos sameklēt, avarējusi un iekritusi jūrā. Visus 4 apkalpes vīrus izglābusi kāda piekrastes kuģa apkalpe, kas visi bijuši īsti rūdīti kontrabandisti. Redzot savus vajātājus nespēcīgus un bez apbrunojuma, kontrabandisti tos pārģērbuši sausās drēbēs, paēdinājuši un padzirdinājuši ar nemultoto konjaku. Kuģa īpašnieks pat aizvedis izglābtos līdz kādam garām braucošam pasažieru kuģim, bet pēc nelūgto pasažieru pārsēdināšanas kuģītis steidzīgi nozudis, nakts tumsā.

Varbūt uz jūras parādīto izcilo laipnību krasta sargi atcerēsies kādreiz multas tiesā...

Vispirms krātiņā ielaistas lauvas, pēc tam zvēru dīdītājs ar ādas pātagu, pēc tam bāla, bet tomēr savaldīga dziedātāja Džina.. Publika sasprindzinājumā aizturēja elpu, kad Džina iesāka dziedāt. Dziesma gan skanēja padobji un temps bija manāmi straujš, tomēr visu laiku valdīja par sevi. Dziesmai „Nāc, es zinu mazu meža taciņu" izskanot, Džina steidzīgi palocījās pret lauvām, kuras viņai visu laiku skatījās sejā, un steidzīgi, publikas aplausu un gaviļu pavadīta, izsteidzās no krātiņa.

Ļaunu ar labu atmaksājuši Italijas kontrabandisti. Kāda krasta apsardzības lidmašīna, kuras uzdevums bijis tos sameklēt, avarējusi un iekritusi jūrā. Visus 4 apkalpes vīrus izglābusi kāda piekrastes kuģa apkalpe, kas visi bijuši īsti rūdīti kontrabandisti. Redzot savus vajātājus nespēcīgus un bez apbrunojuma, kontrabandisti tos pārģērbuši sausās drēbēs, paēdinājuši un padzirdinājuši ar nemultoto konjaku. Kuģa īpašnieks pat aizvedis izglābtos līdz kādam garām braucošam pasažieru kuģim, bet pēc nelūgto pasažieru pārsēdināšanas kuģītis steidzīgi nozudis, nakts tumsā.

Varbūt uz jūras parādīto izcilo laipnību krasta sargi atcerēsies kādreiz multas tiesā...

Dažās Japānas provincēs mīrusi ap pussimtš zīdaiņu un vairāk kā 2000 saslimuši no piena pulvera iekļuvušā arsēnika.

Drausmīgs izmisums pārņēmis vecākus, redzot mazuļus mirstot neciešamās sāpēs, bez kā varētu tiem palīdzēt. Bērnā, kuriem bija izbarots saindētais piens, vispirms uztūka, radās augsta temperatūra un slāpes. Acu plakstiņi bērniem kļuva gandrīz melni un āda pilnīgi izžuva, līdz iestājās nāve.

Izmeklējot lietas apstākļus izrādījās, ka piena pulverim nepieciešamās kaļķa daļas iegūtas no raktuves, kura atradusies netālu no otras raktuves, kurā producē arsēniku. Kādā kārtā kaļcijam respektīvi pievienojies arsēniks, ir vēl joprojām neizpētīta mīkla. Veselības departaments konstatējis, ka arsēnika piejaukums kaļcijam ir 1:2.000.000, kāds piejaukums praktiski nevarētu izsaukt nāvi, bet fakti runā citu valodu. Tagad visā Japānā ar milzu rūpību dzen kopā piena pulverus, bet tā kā fabrika bijusi ļoti populāra, tad darbs ir ļoti grūts un iespējami vēl vairāki saslimšanas un nāves gadījumi.

Sabiedrība, kuras ražojumi sagādājuši tik lielu traģēdiju, izmaksājusi jau katrai cietušai ģimenei iespējami lielu atlīdzību, un dara visu iespējamo posta mazināšanai.

Helikopteriem pieder nākotne, tagad tos izmanto visos iedomājamos veidos. Kā vienu no oriģinālākiem pasākumiem ir ledus lāču medības. Šais mēdīgās piedalījās arī ledusjūras medību veterāns Lorencs Albertsens ar kapteini Olafu Andersenu.

Albertsens ir vecs pūras vilks, kurš ledus jūras avantūras sāka 1913. gadā, viņš ir ļoti labs šāvējs un savā laikā nomedījis vairākus simtus ledus lāču. Šīs Grenlandes ekspedīcijas laikā izrīkotās ledus-lāču medības ar helikoptera palīdzību tika nomedīti tikai 3 lāči.

KINO

Montreālā, Sherbrooke W. St. Lawrence stūrī, tel. AV 8-3070

Sākot ar piektdienu 30. sept. līdz ceturtdienai 6. oktobrim. Sākums darbdienā 6.05, 8.30, sest- un svētdienā 2.05, 4.15, 6.30 un 9.45.

DER ERSTE KUSS

(angļu teksts)

Skaistākā komēdija par pirmo mīlu un tās problēmām, par jaunības priekiem un bēdām. Vecai paaudzei tā izraisa atmiņas — jaunai līdzjūtību. Galvenajās lomās dvīņi ISA un JUTA GÜNTHER, ADRIENNE GESSNER, HANS NIELSEN, ERICH AUER un citi.

Katru ceturtdienu jauna programma. Jaunākais nedēļas apskats: Skats pasaulē. Nākošā filma FERIEN VOM ICH

SLEPENA VĒSTULE

Kā Augusts Nopūta un Zete Palete atšifrēja Ņikitam Kremlī ar pienu rakstītu vēstuli

Pēc ilga un nogurdinātāja ceļojuma, pazīstamās un mieru mīlētājas lielvalsts lauksaimniecības lietpraši, kā zināms, dažas stundas uzkavējās arī Pigbridžā. Pirms viņu ierašanās Biedrošanās Biedrības vadītāji apsprieda stāvokli un, izprazdami politisko situāciju, nolēma nemērkaķoties pakaļ citu pilsētu neapziņīgajiem elementiem, kas ar savu neatbildīgo klaigāšanu un prasto izturēšanos gandrīz sabojāja attiecības divu draudzīgo lielvalstu starpā, bet tikai par lielu gabalu un neuzkrītoši apskatīt māžuskas labākos dēlus. Patiesībai par godu gan sakāms, ka pigbridžiešiem ar dārgajiem vēstnešiem no labklājības zemes nekāda tuvāka saskare arī nebūtu izdevusies, jo policija lielās rūpēs par ciemiņu labklājību, tos stacijā uz vienu stundu bija paslēpusi pie „Ladies", uz kuras durvīm pa to laiku karājās visām dāmām par biedināšanu atzīme „Men at work", un tad pakaļdurvīm izvedusi dienas gaismā, iepriekš ar radaru pārbaudot, vai gaiss tīrs.

Ne mazāk drāmatiska un politiska spraiguma pilna bija agrāko stachanoviešu aizbraukšana. Vilciena atiešanas laiks sakrita ar mācību stundu beigām skolās, un tā kā Pigbridžā viena no tām atrodas netālu no stacijas, tad viegli saprotams, kāpēc visskulturālākās zemes pārstāvju nervi piepeši vairs neizturēja, bet tie metās laukā no braucoša auto, brēkdami, ka šiem atkal brūkot letiņi virsū. Satraukumā un nepamatotās bailēs no kapitālistiskā ielenkuma, vienam no austrumu viesiem skrejot un klūpot, no krūšu kabatas izslīdēja maza piezīmju grāmatiņa.

Būdams acīgs un izdarīgs zēns, Darivaris Žēlastība, kas arī bija viens no atbrīvotajiem skolniekiem, grāmatiņas izkrišanu pamanīja, to pacēla un sev pār galvu vicinādams, dzinās aizbraucējiem pakaļ. Tie, pārprazdami Darivara godīgos nolūkus, saasināja jau tā straujo tempu un lieliskā finišā kā pirmie sasniedza staciju. Policija Darivari tālāk par uzgaidāmās istabas durvīm nelaida, un tā Žēlastības rokās nonāca svarīgs politisks dokuments, ko tas nekavējoties vēl tai pašā vakarā nodeva Biedrošanās Biedrības valdes rokās un rīcībā.

Darivaris paceļ grāmatiņu

Grāmatiņā starp lapām vīri atrada kādu vēstules veidā salocītu papīra loksni. Atlokot to vaļā, likās, ka tā balta, bet apskatot tuvāk, (Lampatāns kriminālromānos bija lasījies, ka diplomāti un svešzemju sūtņi dažreiz rakstot slepenas vēstules) konstatēja, ka lapa cieši aprakstīta ar neredzamu, baltu tinti. Pusmuca, kā vecs pienotavas darbinieks, zināja pateikt, ka šeit lietots piens — viņš savā laikā tādā veidā rakstījis brūtei vēstules.

Neilgi vēlāk, saskaņā ar Pusmucas norādījumu, piena raksts bija padarīts lasāms visu acīm:

„Dārgais Ņikīta, manu sirds balodīti!

Tu droši vien čortojies, ka es te viskiju strēbdams esmu aizmirsis savus tiešos pienākumus un tagad sabotēju visu Ļeņina - Staļina lietu, kas, kā zināms, nostādījusi mūs cīnītāju pirmajās rindās. Bet es vienmēr esmu teicis: Ņikīta — tam tik ir galviņa! Mani sūtīdams Tu pierādīji, ka Tev rūp revolūcijas labums, un ka Tu iesi pa nemaldīgo partijas ģenerāllīniju. Kaut Tev Dienvidslāvijā bija jābučojas ar tādu sūdubrāli kā turienes maršalu, Tu pats tomēr tāds neesi.

Kad atbraucām šeit, mani gribēja pielikt pilnu, lai neko neredzu un Tev nevaru izstāstīt, bet vai es par velti esmu mācījies Īso kursu? Vai es nezinu savus pienākumus? Un vai par velti Tu manu sievu un bērniņus paturēji Maskavā un neļāvi tiem braukt līdzi?! Nē, nē, Tev nav ziepes galvā, un kas to saka, tas ir tēvijas nodevējs un čists sukinsins.

Tu man liki apskatīties, ko te dara letiņi, un to es arī izdarīju. Visumā stāvoklis šeit nav tik bezcerīgs, kā to tēloja mājās. Tur bija izplatītas baumas, ka letiņi te visādi buntojoties un daroties un kūdot gan uz kariem, gan pret mums. Pat pa radio runājot. Tik traki nav. Tā ir panikas celšana. Letiņiem nemaz nav laika ar tādām muļķībām ķēpāties. Viņiem daudz svarīgākas lietas darāmas: ciemos jāiet, auto jāmaina, televīzens jāskatās, biedrības jādibina un tā tālāk. Ja te arī gadās kāds paduļus pa vidu, tad prātīgi cilvēki to neņem par pilnu un ļauj ārdīties vienam pašam.

Uz noteiktāko noraidāmas baumas, ka letiņi asimilētos. Tas nav noticis un nenotiek. Pat tie, kam jau kabatā cita pase, vēl vienmēr savu valodu izpušķo ar mātes vārdiem un svinīgās reizēs, īpaši uz rīta pusi, uzrauj vai nu Volgu vai Steņku Rāzinu. Kas neprot mūsu valodu, to uzskata par nekultūrālu, jo tādam nekādi nevar izstāstīt Puškina anekdotus.

Mūsu propagandai, par nožēlošanu, līdz šim nav izdevies novērst vienu bīstamu parādību: biedrību dibināšanu. To tagad tik daudz, ka māju apakšas stāvos tām nepietiek vietu, bet, kā dzirdams, tās liekot jau uz jumtiem. Kā zināms, organizāciju, apvienību, kopu, biedrību un savienību spēks ir viņu lielais skaits: kamēr mūsu 5. kolonna šturmē piem., Pē Bē Bē, tikām jau radusies cita — PMB (Tev zināšanai: Pacietīgo makšķernieku biedrība). Nēesam vēl lāgā paguvuši iefiltrēt mūsu uzticības vīru tajā — skaties, jau tev dunci mugurā dzen jaunā BSNA (Bijušo štulpju nēsātāju apvienība).

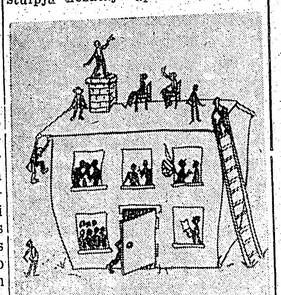

...biedrības liekot uz jumtiem

Patīkami vērot, ka Pigbridžas letiņi sākuši saprast, kas viņu īstie ienaidnieki. Arvien biežāk viņu vidū paceļas balsis, kas brīdina no vietējo laužu launuma un atgādina, cik daudz tie viņiem likuši ciest. Liels solis uz priekšu ir tas, ka vienmēr vairāk piekritēju rodas jau Staļina laikā sludinātajai patiesībai, ka kapitālisti dīpīšus atveda šurpu vienīgi eksplutācijai un ierāva nepārraujamā Vollstrīta asinssuņu-izgudrotā burvju lokā: vispirms lieko tiem strādāt un tad naudu atkal atdot kapitālistiem par pašaražotām precēm. (Pie mums tas nevar notikt: vispirms jau naudu neavar dot katram rokā, un preces arī neapzinīgajām masām labāk nerādīt).

Ļoti patīkams skats šeit svētdienās ir tukšās letiņu baznīcas. Vienu brīdi tā kā bija jābīstas, ka, redzēdami svētdienās vietējos jožam uz baznīcām, letiņi verētu sekot šo tumsoņu riebīgajam piemēram, bet iedzimtā intelligence tos paglāba no pagrimšanas viduslaiku māņticības purvā. Letiņš nav duraks, bet pretojas asimilācijai, kur un kā vārdams.

Svarīgs apstāklis ir tas, ka netiek aizmirstas tradicijas, it sevišķi tās, kas mums, matuškas ļaudīm, visiem kopējas: kad vien kāda svinēšana, tad ir arī sirsnība. Kaut arī te šnabis nekulturāli dārgs, letiņš naudu nekad nežēlo, lai aizmirstu trimdas pelēko ikdienu un paceltu garu kultūras augstumos.

Iepriecina rakstura stingrība, ar kādu loģiska saprāta vadītie pretojas dažādiem pavedējiem, kas tos aicina savus sūri pelnītos grašus atdot kara noziedznieku aprūpei. Lai slava šiem stiprajiem, kas pacietīgi gaida to dienu, kad atkal varēs brīvprātīgi ziedot pusmēneša vai mēneša algu piekļuktai vai citam kādam cēlam mērķim, bet ne tagad SS bandu nožēlojamām atliekām. No sirds var just līdzi tiem, kam 1940/1941. gadā tikai īsus 12 mēnešus bija iespējams baudīt patiesu brīvību un laimi, bet kas tagad kopā ar miljoniem citu kapitālistiskas sistēmas vergu cieš no šo izsūcēju ļaunprātības. Savus grašus tie spiesti ieguldīt buržuisku izvirtušo smadzeņu glotošino domu deģenerētajā izdzimumā — automobilī, lai vispār varētu no savām vientuļajām vietām nokļūt darba vietās. Kamēr brīvajā un laimīgajā strādnieku valstī divi, trīs un pat vairākas ģimenes biedriskā saticībā drīkst dzīvot kopā vienā telpā, un viņiem nav nekādu noslēpumu savā starpā, tikmēr šeit kapitālisms starp ģimenēm uzcēlis nepārkāpjamus žogus; kamēr mūsu zemē tās vienīgais īpašnieks — strādnieks ar prieku ziedo savas virsstundas tēvijai, tikmēr šeit viņš tās spiests strādāt par nožēlojamiem dolariem, kas kā zināms, maksā tikai četrus rubļus gabalā, ja ir īsti. Ir saprotams tāpēc īgnums, ar kādu strādnieks šeit dodas darbā.

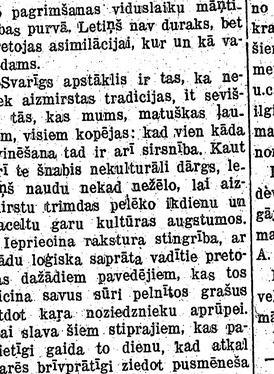

Vēstuli nodeva sestdienas skolai

Tā, Ņikīta, balodīt — tas šoreiz viss. Pasveicini manu Duļu i manus mazos čāļīšus, i labas dienas Tavai Taņai. Un ko gribi lai Tev pārvedu mūsu ražojumu pārākās kvalitātes neapgāžamai pierādīšanai: cik duču jaunas apakšbikses, vaļinkas vai..."

Te vēstule beidzās, nebija arī paraksta. Iepazinušies, ar vēstules saturu, PBB valde un revīzijas komisija uz Taisnības ierosinājuma pēc debatēm nolēma vēstuli nodot sestdienas skolas ricībā, lai dabas mācību stundā skolotājs varētu parādīt, kā ar pienu var rakstīt neredzamus burtus, ko zinātājs vēlāk ar karstu dzelzi var izsaukt dienas gaismā.

MAINĀS LAIKI, MAINĀS TIKUMI

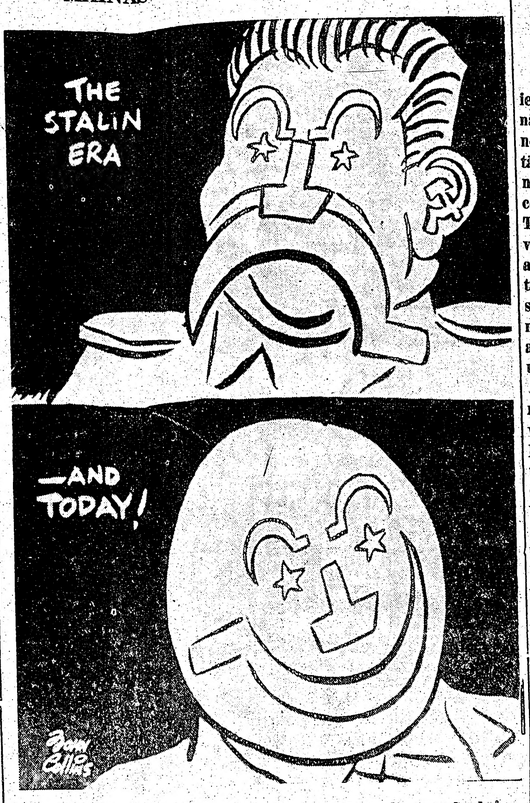

Cik vienkārši mainīt sejas izteiksmi Kremlī. Staļina un kodeksistences ērā.

SKAUTU UN GAIDU DZĪVE

ROVERI UN LIELGAIDAS NOMETNĒ

12. Rīgas roveru dzimtas roveri kopā ar Gaujas lielgaidu dzimtas lielgaidām bija izbraukuši kopējā nedēļas nogales nometnē 17./18. septembrī, rudens krāšņumu rotātajā Bankroftas apkārtnē. Nometnē piedalījās 11 roveri, 10 lielgaidas un to vadīja vad. M. Stīpnieks ar palīgiem vad. J. Deksni. vad. V. Bemberi un vad. v. A. Šķepastu.

Dalībnieki Toronto atstāja agrā rīta stundā, lai jau plkst. 7.30 satiktos Bankroftā un tad kopīgi dotos uz nometnes vietu. Par lielu pārsteigumu dažiem dalībniekiem, nometnes vieta atrādās apm. jūdzi no mašnu novietnes. Džefrija ezera krastā, un visa bagātība bija pašiem jānes līdzi, ieskaitot arī nometnes mantas, kā teltis, katlus u.c. Nometnes iekārtošana nevilkās ilgi, un pusdienas laikā jau karoga mastā plīvoja Latvijas karogs — nometne bija atklāta.

Pēcpusdienā roveri un lielgaidas dēvās 3 stundu garā pētniecības gājienā pa tuvējo apkārtni, kuras maršrutu bija izstrādājis vad. v. A. Šķepasts.

Pievakari roveri un lielgaidas veltīja diskusijām par dažādām tēmām.

Roveriem šī nedēļas nogales nometne bija ar sevišķu uzdevumu — dzimtā tika uzņemti 3 dižskauti: V. Kalniņš, O. Puķītis un P. Jaunzems. Pēc īsas uzņemšanas ceremonijas pie maza, bet svinīga ugunskuŗa mežā, jaunie roveri kopā ar pārējiem devās pie kopējā ugunskuŗa. Dziesmās un pārrunās par dažādām skautu un lielgaidu tēmām beidzās šī brīnišķā diena nometnē.

Svētdiena iesākās ar kārtējām nometnes izdarībām, kā rīta vingrošanu, brokastu u. t. t. Rīta pusē roveri un lielgaidas devās šķēršļu gājienā, kuŗā bija jāparāda arī savas mežinieku mākas un prasme ēdienu gatavošanā — mežinieku stilā.

Tā nemanot pienāca pusdienas laiks. Pēc īsām diskusijām par veikto darbu un jauniem ierosinājumiem nākošajām nometnēm, nometni slēdza un visi devās mājup.

Nometne bija īsa, laiks bija jauks, un padarītais darbs iepriecināja darītājus. Ar prieku nometnes vadība konstatēja, ka roveru un lielgaidu lielā kārtība un interese nometnes dzīvē ir devusi jaunu sparu turpmākajam darbam dzimtās.

Nevērotājs.

KRUSTVĀRDU MĪKLA 20. N-RS.

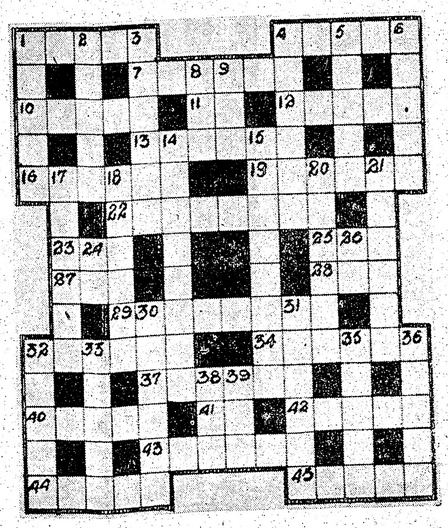

Līmeniski: 1. Teiksmainas jaunavas. 4. Mednieka piederums. 7. Mājputns. 10. Tauta Eiropā. 11. Starptautiska valstu savienība (saīs.). 12. Materiāls jumta segšanai. 13. Pagasts Latvijā. 16. Inde. 19. Izrobots kartupelis. 22. Ūdens augs. 23. Apstiprinājums. 25. Zivs. 27. Eja. 28. Jautājums. 29. Upe Latvijā. 32. Zivs. 34. Nezāles. 37. Darbam nodalīts zemes gabals. 40. Kārba. 41. Mājlopa bļāviens. 42. Nodevas. 43. Kaunīga. 44. Lauksaimniecības produkts. 45. Zieda sastats.

Stateniski: 1. Degviela. 2. Veicīgs. 3. Meža dzīvnieks. 4. Pagasts zemgalē. 5. Kaimiņi. 6. Alu dzīvnieks. 8. Norādāmais vietnieka vārds. 9. Seno grieķu dievs. 14. Austrumu senlauta. 15. Vidzemes muižnieku kārtas iestādes. 17. Gaļas izstrādājums. 18. Latviešu gleznotājs. 20. Zivju kauli. 21. Latviešu rakstnieks. 24. Ķīmiskā elementa simbols. 26. Ķīmiskā elementa simbols. 30. Smaržas kvēpinātājs. 31. Rrieki. 32. Sakņaugs. 33. Dārgakmenis. 35. Žigla. 36. Spole. 38. Putns. 39. Kaltēties.

IERADUMI UN CILVĒKU ATTIEKSMES

Katrs cilvēks visu mūžu atrodas ieradumu varā. Tos viņš piesavinās vispirms bērnībā, vērojot ģimenes un tuvākās apkārtnes iedzīvotāju dzīvi. Sevišķi liela nozīme šinī ziņā mātes un citu ģimenes locekļu attieksmēm pret bērniem. Tās, protams, visās ģimenēs nav vienādas. Tāpēc cilvēku ieradumi arī diezgan dažādi. Tomēr simpatiskās jūtas vērojamas gandrīz visās ģimenēs attieksmēs pret bērniem, īpaši mātes rūpēs par savām atvasēm, kuŗu labā viņa ir spējīga uzupurēties pat līdz nāvei.

Līdzjūtība, palīdzība, aizsardzība, rūpes par tīrību, apģērbu, ēdienu, veselību ietelp bērnu audzināšanā. Pie visa tā viņi pierod un savas attīstības atdarināšanas posmā cenšas ieņemt pieaugušo vietu attieksmēs pret mazākiem bērniem, dzīvniekiem un arī pieaugušiem cilvēkiem. Tad viņi ir jau ieauguši savas apkārtnes sabiedrībā un piesavinājušies tās ieradumus. Dažus ieradumus bērni piesavinās arī vēlāk, apmeklējot izrīkojumus un vispār satiekoties ar sabiedrības locekļiem publiskās vietās.

Protams, ieradumi ir kā pozitīvi, tā negatīvi. Tomēr jauni negatīvais dominē cilvēkos tikai izņēmuma gadījumos. Audzis simpatisko jūtu atmosfairā cilvēks parasti vadās ar tiem ieradumiem, kuŗu pamatā ir šīs jūtas. Tāpēc attieksmēs pret citiem cilvēkiem ir atsaucīgs, līdzjūtīgs, izpalīdzīgs, spējīgs pat zināmos gadījumos upurēties.

Iepazinies ar savas tautas kultūru, vērojot tās kopdarbības sekas, piedzīvojumus un sasniegumus pagātnē un karu laikā tautas dēlu uzupurēšanos saskaņā ar tautas dziesmu: „Uz ežiņas galvu liku sargāt savu tēvu zemi," cilvēks izveido tādu simpatisko jūtu veidu, ko sauc par tēvzemes mīlestību. Šo jūtu ietekmē viņā briest vēlēšanās kalpot savai tautai un aizstāvēt to līdz nāvei.

Sabiedrisko šķiru dzīvē simpatisko jūtu izraisītie ieradumi vērojami galvenokārt attiecīgo šķiru locekļu attieksmēs. Citi cilvēki reizēm tika pat nicināti; piem., tāda bija daudzu muižnieku izturēšanās pret zemniekiem. Arī tagad gandrīz visā kultūrālā pasaulē vērojamas šķiru pretešķības. Komūnisti un tiem līdzīgu sabiedrisko novirzienu aizstāvji pat sludina šķiru cīņu, ar to paasinot sabiedriskās attieksmes. Tomēr tagadējās sabiedrības ieradumi un likumi ir vairāk simpatisko jūtu nekā naida un nicināšanas ierosināti. Tāpēc sabiedriskajā dzīvē, izņemot komūnistu pārvaldītās zemes, vērojamas humānas attieksmes pret citu ieradumiem, kas balstās uz simpatiskām jūtām. Līdz ar to cilvēku attieksmēs, vienalga pie kādas šķiras viņi pieder, dominē vēlēšanās radīt arvien labākus darba apstākļus, izpalīdzēt nelaimes un slimību gadījumos, atbalstīt trūkumā nonākušos un vispār cienīt cilvēku, ļaut viņam brīvi iekārtot savu dzīvi attiecīgās valstiskās kopdzīves un kopdarbības rāmjos, kā arī rūpēties par savas mīlestas un dvēseles šķīstību.

Protams, netrūkst arī tādu ieradumu, kas nesaskan ar minētiem humāniem centieniem. Dažās zemēs tie izveidojušies vēsturiskās attīstības gaitā un nav līdz šim izskausti. Citi veidojas jaunos dzīves apstākļos, īpaši citu tautu ietekmē. Satiekoties ar citu tautību pārstāvjiem, cilvēki apmaiņas ārī ieradumiem, kas var būt kā pozitīvi, tā negatīvi. Dažreiz pozitīvie ieradumi citas tautības locekļu pārveidojumā kļūst par negatīviem: piem., „partijas" var kļūt negatīvas, ja tanīs pārpilnībā tiek lietoti dzērieni, kuŗu ietekmē to dalībnieki atļaujas vaļīgāku uzvešanos un brīvāku izrunāšanos, kas reizēm paasina viņu attieksmes.

Vispār ieradumiem sabiedriskajā dzīvē ir liela nozīme. Cilvēks ar tiem vadās kopdzīvē un kopdarbībā bez piespiešanas un pat bez pārdomām. Simpatisko jūtu ierosinātie ieradumi regulē attieksmes ar citiem cilvēkiem un tautu.

P. Dreimanis

CIETUMĀ KĀ VIESNĪCĀ

Oslo centrālcietumā, kurš ir lielākais Norvēģijā, pēc informācijas, kas iegūta no izbēgušiem apcietinātiem kā arī sodu izcietušiem, cietumā ešmugulēts ne tikvien kā alkohols, bet arī morfijs un citas narkotiskās vielas. Morfija šļirci kāds no cietumniekiem glabājis savā bārdas krēma trauciņā. Lietot narkotiku vecie ieslodzītie piespieduši arī jaunpienākušos, kuŗus tad indes reibumā un neapzinā izmantojuši seksuālām izdarībām. Visiem „lielajiem' bijušas atdarinātas atlēgas no ikkatras telpas, tāpēc arī bijuši ļoti daudzi bēgšanas gadījumi. Daži ieslodzītie aizbēguši uz Zviedriju, bet tur satverti un ievietoti Langholmas cietumā, no kuŗa bēgšana vairs neveikusies. Tagad visām cietuma durvīm pierīkotas jaunas atslēgas.

SKAUTISKS PALDIES

72. Rīgas skautu vienības vecāku padomei, DV Toronto nodaļai, 72. Rīgas skautu vienības roveru dzimtai, V. Zīrakam — Nujorkā, P. Šimanim — Hartfordā, sgt. L. Bergmanim, — ASV armijā Vācijā, vad. v. A. Freibergam un vad. P. Plaudim par materiālo un morālo atbalstu, dodot iespēju 9 Toronto latviešu skautiem piedalīties 8. Pasaules skautu džamborejā Niagara-on-the-Lake no 18. — 28. augustam.

Vad. G. Kārkliņš,
Džamborejas S. P. v. p.

DIBINĀS CENTRĀLI BĒRNU FILMĀM

Septembŗa beigās Edinburgā, Unesco protektorlātā, notiks pirmā internacionālā filmu savienību sanāksme, kas par savu galveno uzdevumu spraudusi mērķi nodibināt starptautisku centrāli bērniem piemērotu filmu ražošanai.

SPORTS

KARLINGA KAUSU IZCINA WESTMINSTER ROYALS

Sakarā ar Karlinga kausa izcīņu, kas notika Toronto 18.-21. sept. starp finālistiem Westminter Royals — Ukrainians Montreal, visas pārējo līgu spēles bija atliktas, ar ko izkrita arī latviešiem sastapšanās ar 7000 Club. Nākošā spēle notiks apm. pēc nedēļas, par laiku un vietu tiks savlaicīgi paziņots.

Karlinga kausu šogad izcīnīja Westminster Royals, pievelcot ukraiņus trijās spēlēs ar 4:2 punktiem. Pirmo spēli 18. sept. Fred Hamilton laukumā uzvarēja WR — 3:1, 19. sept. turpat spēle beidzās 1:1 neizšķirti. Trešā spēle 21. septembrī notika YMCAs laukumā — Broadview ielā, kas arī beidzās neizšķirti 2:2. Ar šo neizšķirto WR komandai pietika, lai saņemtu kausu un naudas balvu. Par šīm spēlēm jāsaka, ka tās bija ļoti straujas, jaukām kombinācijām un situācijām. Labāko spēles māku rādīja WR, kam, var teikt, nebija nevienas vājā punkta. Bumbas savlaicīgi tika piespēlētas, ar ko panāca ļoti viengabalainu un strauju spēli. Arī ukraiņi rādīja enerģiju un cīņas gribu, tā veidojot jaukas kombinācijas, kas arī nepalika bez rezultātiem. Šīs trīs cīņas apmeklēja apm. 10.000 skatītāju, kas pirmoreiz deva atlikumu kausa finālcīņā. Pagājušo gadu šī paša kausa izcīņā piemaksāts $3000. Tas nozīmē, ka interese par futbolu ir pieaugusi. Komandas, kas cīņās augstākās līgās, turpmāk var rēķināties ar budžetu uzlabošanos.

BASKETBOLISTI ATKLĀJ SEZONU

Sezonas atklāšanas turnīrs basketbolā notiks Latviešu YMCA's kluba sarīkojumā 1. okt., pl. 16.00, Toronto Centrālās YMCA's vingrotavā.

Vienības piesakāmas uz vietas, 15 min. pirms sākuma.

Spēles sistēmu noteiks atkarā no pieteikto vienību skaita, spēlējot vienu riņķi katram ar katru, vai pēc divmīnusu sistēmas. Noslēgumā notiks spēle starp vecās un jaunās paaudzes basketbolistiem. „Vecajā paaudzē" ieskaitīs spēlētājus, kas dzimuši 1925. g. un vecākus.

R. Bulte,
LSAK basketbola noz. vad.

VAI NĀKOŠĀS OL. SPĒLES NOTIKS MASKAVĀ?

Preti Maskavas universitātes debesskrāpīm komūnisti sākuši celt milzīgu izmēru sporta stadionu. Lai tam radītu vietu, nojaukta vesela pilsētas daļa, neskatoties uz briesmīgo dzīvokļu trūkumu. Jaunajā Maskavas sporta stadionā paredzētas vietas 100.000 skatītājiem, un tā projekts gandrīz pilnīgi atgādina Berlīnes olimpiādes stadionu. Paredzēti arī divi blakus stadioni, kuŗi katrs spēs uzņemt 15.000 skatītāju. Uz šo sporta stadionu centru vedīšot arī kāda jauna Maskavas apakšzemes dzelzceļa līnija. Daudzi brīvās pasaules sporta lietpratēji domā, ka jaunā Maskavas sporta laukuma izbūve ir sakarā ar komūnistu vēlēšanos vērst visas pasaules uzmanību uz Maskavu kā vispiemērotāko vietu aiznākošajai Olimpiādei.